

Vergaderjaar 1999–2000

26 975

Invoering van de Vreemdelingenwet 2000 en daarmee verband houdende wijziging van diverse wetten alsmede intrekking van de Wet gemeentelijke zorg voor houders van een voorwaardelijke vergunning tot verblijf (Invoeringswet Vreemdelingenwet 2000)

Nr. 5

NOTA NAAR AANLEIDING VAN HET VERSLAG

Ontvangen 17 april 2000

1. ALGEMEEN

- 1.1 Internationale verdragen
- 1.1.1 Vluchtelingenpaspoort
- 1.1.2 Rijkswet op het Nederlanderschap
- 1.2 Intrekken Zorgwet vvtv en huisvesting van statushouders
- 1.3 Wet Inburgering Nieuwkomers
- 1.4 Arbeid
- 1.5 Voorzieningenniveau overig
- 1.5.1 Overzicht
- 1.5.2 Studiefinanciering/studiekosten
- 1.5.3 Inkomenseis gezinshereniging
- 1.6 Aanzuigende werking
- 1.7 Financiële gevolgen

2. ARTIKELSGEWIJS

- Hoofdstuk 2. Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
- Artikelen 1 (gemeentewet) en 2 (kieswet)
- Artikel 3 Wet Gemeentelijke Basisadministratie Persoonsgegevens
- Artikel 4 Wet Gemeentelijke Zorg voor houders van een voorwaardelijke vergunning tot verblijf

2	Artikel 5 Wet Inburgering Nieuwkomers	27
2	Artikel 6 Wet op de Raad van State	28
5	Artikel 7 Remigratiewet	29
6	Hoofdstuk 5 Ministerie van Justitie	30
8	Artikel 2 BW	33
10	Artikel 6 Wet Centraal Orgaan opvang asielzoekers	34
14	Hoofdstuk 7 Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid	39
17	Artikelen 6 t/m 8 (AOW, ANW en AKW)	42
17	Artikel 10 Algemene bijstandswet	46
19	Artikel 16 Arbeidsvoorzieningswet 1996	47
20	Artikel 17 Wet arbeid vreemdelingen	48
22	Hoofdstuk 8 Ministerie van Verkeer en Waterstaat	50
24	Hoofdstuk 9 Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport	51
25	Artikelen 1 t/m 3 AWBZ, Ziekenfondswet en Wet op de Toegang tot Ziektekostenverzekeringen 1998	51
25	Artikel 4 Welzijnswet 1994	53
25	Hoofdstuk 10 Ministerie van Volkshuisvesting Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer	54
26	Artikel 2 Huisvestingswet	54
26	Hoofdstuk 11 Overgangs- en slotbepalingen	55
27	Bijlage	59

1. ALGEMEEN

Wij danken de fracties voor hun uitgebreide en grondige inbreng. Wij hopen dat mede op grond van de reactie van de regering op de door alle fracties gestelde vragen, de fracties in staat zullen zijn hun standpunt over het wetsvoorstel te bepalen en hun steun aan het wetsvoorstel te geven.

Deze nota naar aanleiding van het verslag bevat, evenals de memorie van toelichting en het verslag, een algemeen en een artikelsgewijs gedeelte. Om de leesbaarheid van deze nota te bevorderen hebben wij op sommige plaatsen vragen van leden van verschillende fracties bij elkaar gevoegd en tezamen beantwoord. In het algemene gedeelte is een uiteenzetting over de verschillende onderwerpen op hoofdlijnen gegeven. Allereerst zal daarbij op verzoek van de leden van het CDA worden ingegaan op de internationale verdragen en de positie van verdragsvluchtelingen (1.1). In dat verband zal ook worden ingegaan op het vluchtelingenpaspoort en de Rijkswet op het Nederlanderschap. Vervolgens komen meer specifieke thema's aan de orde. Naar aanleiding van vragen van de leden van de fracties van PvdA, VVD, CDA en SGP wordt nader ingegaan op de gevolgen van het afschaffen van de Zorgwet-vvtv voor de huisvesting in gemeenten (1.2). Op verzoek van de leden van de fracties van PvdA VVD, CDA en D66 wordt een nadere toelichting gegeven op toepassing van de Wet Inburgering Nieuwkomers (WIN) op houders van een verblijfsvergunning voor bepaalde tijd en het dilemma tussen permanent verblijf en terugkeer (1.3). Een ander belangrijk onderwerp is de tewerkstellingsvergunningsplicht voor houders van een verblijfsvergunning voor bepaalde tijd asiel. In paragraaf (1.4) van het algemeen deel van deze nota zal hiervoor een nadere motivering worden opgenomen. Naar aanleiding van een verzoek van de fracties van RPF en GPV is zoveel mogelijk een overzicht van de voorzieningen per verblijfsrecht gegeven (1.5). De leden van de fractie van de VVD vrezen dat van het voorzieningen-niveau en de mogelijkheden om in Nederland te werken een aanzuigende werking uitgaat. Ook de CDA-fractie vraagt hiervoor aandacht (1.6). Bij de artikelsgewijze toelichting is per onderwerp zo nodig een meer gedetailleerde en technische uiteenzetting gegeven. De antwoorden op vragen van een aantal fracties bij het nader rapport zijn in het algemeen en artikelsgewijs gedeelte geïntegreerd en terug te vinden bij de desbetreffende onderwerpen of wetgeving.

1.1 Internationale verdragen

De leden van de fractie van het CDA stellen terecht dat uit diverse internationale verdragen verplichtingen voortvloeien met betrekking tot het te bieden voorzieningenniveau aan vluchtelingen in de zin van het Vluchtelingenverdrag en aan anderen. Deze leden vragen de regering van deze verdragen en regelingen aan te geven welke voorzieningen, vanaf welk moment en aan welke statushouders voor bepaalde tijd asiel, onderverdeeld naar de respectieve verleningsgronden van artikel 27 van de Vreemdelingenwet 2000, moeten worden geboden. En kan de regering aangeven welke voorzieningen aan welke statushouders voor bepaalde tijd asiel, onderverdeeld naar de verleningsgrond, worden verstrekt, zonder dat daaraan een verplichting uit een van onderstaande verdragen of regelingen ten grondslag ligt?

Wij antwoorden deze leden dat alle houders van een vergunning voor bepaalde tijd asiel, ongeacht de grond waarop de vergunning is verleend, vanaf het moment dat zij in het bezit zijn van die vergunning, aanspraak kunnen maken op alle rechten die voor verdragsvluchtelingen voortvloeien uit – op voor verdragsvluchtelingen betrekking hebbende rechtstreeks werkende bepalingen van – de door de leden van de CDA-fractie

genoemde verdragen. Er wordt geen onderscheid gemaakt naar de grond voor verlening. Indien het voorzieningenniveau per grond voor verlening zou verschillen zou dit leiden tot procedures om op een andere grond te worden toegelaten. Statushouders zouden dan een rechtens relevant belang hebben om vastgesteld te zien op welke grond ze zijn toegelaten. De door deze leden genoemde verdragen en regelingen zijn veelal van toepassing op de vluchteling in de zin van het Vluchtelingenverdrag. De vraag laat zich vervolgens stellen of de Nederlandse wetgever vrij is een desbetreffende bepaling van een verdrag of regeling van overeenkomstige toepassing te verklaren op vreemdelingen aan wie een vergunning voor bepaalde tijd asiel is verleend anders dan op grond van artikel 27, eerste lid onder a.

De Staatscommissie voor het internationaal privaatrecht die wij om advies hebben gevraagd over de betekenis die invoering van het gewijzigde asielstatusstelsel heeft voor het privaatrecht dat van toepassing is op de verschillende categorieën vreemdelingen, stelt in haar advies met betrekking tot artikel 12 en artikel 16 van het Vluchtelingenverdrag, dat er geen bepaling in dat verdrag zich verzet tegen het uitbreiden van die bepaling tot niet-verdragsvluchtelingen. De Staatscommissie verwijst daarbij naar de vluchteling begunstigende strekking van deze bepaling. De Staatscommissie merkt vervolgens op dat alleen andere volkenrechtelijke verplichtingen grenzen kunnen stellen aan de vrijheid van de Nederlandse wetgever om verplichtingen die de vluchteling begunstigen, van overeenkomstige toepassing te verklaren op alle asielgerechtigden. Voor zover wij hebben kunnen nagaan bestaan er geen volkenrechtelijke verplichtingen voor Nederland die het onmogelijk maken de verdragsverplichtingen jegens verdragsvluchtelingen voortkomend uit de door de leden van het CDA opgesomde verdragen van overeenkomstige toepassing te laten zijn op niet-verdragsvluchtelingen.

De vraag van de leden van de CDA fractie welke voorzieningen worden verstrekt zonder dat daaraan een verdragsverplichting ten grondslag ligt hebben wij met bovenstaande beantwoord in die zin dat het van toepassing laten zijn van verdragsbepalingen op andere dan verdragsvluchtelingen niet tot een volkenrechtelijke verplichting is te herleiden. De keuze van de regering dat toch te doen is ingegeven door de keuze voor het volgtijdelijke statusstelsel dat naar onze overtuiging doorprocederen zal voorkomen.

In de Memorie van toelichting wordt gesteld dat aan al degenen die in het bezit zijn van een verblijfsvergunning voor bepaalde tijd asiel een voorzieningenpakket moet worden geboden op het niveau waarop de verdragsvluchteling (indien als zodanig gedetermineerd) recht op zou hebben op grond van verdragsverplichtingen. De vraag van leden van de fractie van het CDA of de woorden «indien als zodanig gedetermineerd» betekenen dat gedurende de eerste drie jaar juist niet dat voorzieningenniveau hoeft te worden geboden, hebben wij met bovenstaande ontkennend beantwoord. Het volgtijdelijk vergunningensysteem leidt er juist toe dat vanaf het moment dat men houder is van een vergunning voor bepaalde tijd een voorzieningenniveau wordt verstrekt dat gelijk is aan het niveau waar de verdragsvluchteling recht op heeft. Het feit dat betrokkene niet zal vernemen op welke grond hij de vergunning krijgt doet daaraan niets af.

De leden van de fractie van het CDA stellen voorts dat degenen die onder de huidige Vreemdelingenwet een A-, een vtv-humanitair, dan wel een vvtv-status hebben, onder de Vreemdelingenwet 2000 allen dezelfde voorzieningen krijgen op basis van de verblijfsvergunning voor bepaalde tijd asiel. Dit om doorprocederen te voorkomen. Indien nu, zo vragen deze leden, in tegenstelling tot de verwachting van de regering, de rechter wel

degelijk onderscheid maakt tussen de onderliggende gronden van de verlening van de vergunning bepaalde tijd asiel, is de regering dan bereid om de huidige verschillen in voorzieningenniveau opnieuw te introduceren?

In de nota naar aanleiding van het verslag bij het voorstel Vreemdelingenwet hebben wij in paragraaf 3.3 vooropgesteld dat het voorkomen van doorprocederen wordt gerealiseerd door het volgtijdelijk statusstelsel. Wij stellen dat het voorkomen van doorprocederen wordt gerealiseerd door het volgtijdelijk statusstelsel. Wij zijn er van overtuigd dat dit stelsel als zodanig het doorprocedeergedrag in belangrijke mate zal beperken. Dit is zelfs zo als zou worden gemotiveerd op welke grond de vergunning voor bepaalde tijd asiel wordt verleend. De kracht van dit stelsel ligt in het feit dat de belangrijkste reden voor doorprocederen, te weten een andere vergunning met een beter voorzieningenniveau, is weggenomen.

Tijdens de verschillende brainstormsessies over de totstandkoming van het voorstel is er van vele kanten op gewezen dat het desalniettemin denkbaar is dat vreemdelingen die bijvoorbeeld worden toegelaten op grond van de algehele situatie in het land van herkomst, uit wellicht begrijpelijke emotionele redenen toch erkenning vragen voor het leed dat hen is aangedaan in het land van herkomst. Die erkenning kan dan worden verkregen door verder te procederen teneinde te worden toegelaten op grond van het feit dat men verdragsvluchteling is. Alhoewel wij dergelijk gedrag begrijpen, moet dit worden beoordeeld in het licht van de extra belasting die dit voor de beoordelende instanties met zich brengt. Wij zijn van mening dat de altijd beperkte capaciteit en de altijd schaarse middelen beter kunnen worden ingezet in het kader van de beantwoording van de belangrijkste vraag: behoeft een vreemdeling bescherming in Nederland of niet? Alhoewel het stelsel als zodanig dus sterk genoeg wordt geacht om te voorkomen dat wordt doorgeprocedeerd, wordt met het uitsluiten van de plicht kenbaar te maken op welke grond de vergunning wordt verleend als het ware een extra slot aangebracht. Dit slot getuigt van de uitdrukkelijke wens van de kant van de regering om, voorzover het stelsel als zodanig daarvoor al niet zorgt, doorprocederen te voorkomen. De bedoeling van het slot is dat de rechter, ook al constateert hij enig belang voor betrokkene, de door de wetgever gemaakte belangenafweging met betrekking tot de inzet van schaarse middelen zal respecteren.

Wij begrijpen de vraag van de leden van de CDA-fractie of de regering bereid is verschillen in het voorzieningenniveau wederom te introduceren als de rechter onderscheid maakt in de gronden zo, dat deze leden vragen wat er met het voorzieningenniveau gebeurt als de rechter de regering wel zou verplichten om de vreemdeling mede te delen op welke grond de vergunning is verleend. Uit bovenstaande moge blijken dat ook indien betrokkene zou weten op welke grond de vergunning is verleend, het volgtijdelijk stelsel met daaraan gekoppeld een voorzieningenniveau als zodanig zal moeten leiden tot de conclusie dat er rechtens geen relevant belang is om een procedure te beginnen teneinde op een andere grond te worden toegelaten. Deze conclusie zal niet getrokken kunnen worden indien er naar gelang de grond voor verlenen van de vergunning zou worden gedifferentieerd in het voorzieningenniveau. Het verkrijgen van een hoger voorzieningenniveau is een rechtens relevant belang. Omdat het opnieuw introduceren van verschillen in voorzieningenniveau net als onder de huidige wet zal leiden tot veel procedures over dat voorzieningenniveau zullen wij daartoe niet overgaan.

1.1.1 Vluchtelingenpaspoort

De leden van de fractie van het CDA vragen (bij punt 10 van het nader rapport) of het feit dat een vluchtelingenpaspoort wordt verstrekt aan een houder van een verblijfsvergunning voor bepaalde tijd asiel, met betrekking tot wie vooralsnog niet bekend is gemaakt of hij vluchteling is in de zin van het Vluchtelingenverdrag, wellicht aanleiding kan geven tot misverstanden. Zou namelijk uit het feit dat iemand in het bezit is van een vluchtelingenpaspoort niet kunnen worden geconcludeerd dat hij derhalve per definitie vluchteling is? Zou dit in het internationale rechtsverkeer wellicht aanleiding kunnen geven tot complicaties? Kan de regering aangeven hoe andere EU-landen reageren op het voornemen om ook aan anderen dan erkende vluchtelingen een vluchtelingenpaspoort te verstrekken? Zijn die landen ervan op de hoogte wat dit voor hen zou kunnen betekenen wat betreft toelating en doorreis? Hoe verhoudt een en ander zich tot EU-regelgeving?

Allereerst merken wij op dat een overeenkomstige toepassing van artikel 28 van het vluchtelingenverdrag op anderen dan verdragsvluchtelingen mogelijk is, tenzij enige andere verdragsverplichting zich daartegen verzet. Een dergelijke verplichting (of EU-regelgeving) die zich tegen uitbreiding van de werking van deze bepaling verzet hebben wij niet gevonden.

Wij wijzen deze leden er op dat het feit dat wij artikel 28 van overeenkomstige toepassing laten zijn op anderen dan verdragsvluchtelingen niet betekent dat kan worden geconcludeerd dat men door het verkrijgen van een vluchtelingenpaspoort per definitie vluchteling is. Met betrekking tot een houder van een vergunning voor bepaalde tijd is vastgesteld dat hij bescherming behoeft, in die zin dat hij in Nederland mag verblijven en niet zal worden teruggestuurd naar zijn land van herkomst. Op vertoon van het reisdocument voor vluchtelingen kan de houder zich ook jegens andere landen op rechten beroepen waar de verdragsvluchteling recht op heeft. Tegenover het feit dat andere landen op vertoon van het paspoort bepaalde rechten zullen geven aan de houder van het paspoort staat de verplichting van Nederland om de houder van een dergelijk paspoort desgevraagd terug te nemen indien deze niet in die andere staat mag verblijven.

Zoals gesteld in de nota naar aanleiding van het verslag bij het wetsvoorstel nieuwe Vreemdelingenwet is de nieuwe vreemdelingenwet in de werkgroep CIREA gepresenteerd. Er is tijdens die bijeenkomst uitdrukkelijk gevraagd en in antwoord daarop bevestigd dat Nederland voornemens is artikel 28 van overeenkomstige toepassing te laten zijn op alle houders van een asielvergunning. Het Nederlandse antwoord gaf tijdens deze bijeenkomst overigens geen aanleiding tot opmerkingen.

De leden van de CDA-fractie vragen welke rechten de houder van een vluchtelingenpaspoort heeft. Het recht op een reisdocument voor vluchtelingen is neergelegd in artikel 28 van het Vluchtelingenverdrag en de bijbehorende bijlage. In de bijlage bij artikel 28 van het verdrag is het model van het reisdocument dwingend voorgeschreven. Voorts wordt bepaald dat het reisdocument voor vluchtelingen geldig dient te zijn voor het grootst mogelijke aantal landen, een geldigheidsduur van een of twee jaar kan hebben en dat daarin kinderen kunnen worden bijgeschreven. Ingevolge het Vluchtelingenverdrag geeft de afgifte van een reisdocument voor vluchtelingen de houder geen recht op bescherming van de diplomatieke of consulaire vertegenwoordigers van het land van afgifte en verleent aan deze vertegenwoordigers geen recht op bescherming. Hieraan staat niet in de weg, dat in de Paspoortwet is voorzien in de mogelijkheid om in voorkomende gevallen (bijvoorbeeld na verlies in het buitenland) een vervangend reisdocument voor vluchtelingen aan te

vragen bij de Nederlandse diplomatieke of consulaire post. De nota van wijziging op het wetsvoorstel inzake de Paspoortwet brengt in de bovengenoemde rechten van de houder van een vluchtelingenpaspoort geen verandering. Aan het houderschap van een reisdocument voor vluchtelingen zijn onder het wetsvoorstel nieuwe Vreemdelingenwet dezelfde materiële rechten verbonden als aan het houderschap van een dergelijk reisdocument in de huidige situatie. Het verschil is slechts dat een grotere groep voor een dergelijk document in aanmerking komt.

Naar aanleiding van het gegeven dat aan houders van een verblijfsvergunning voor bepaalde tijd asiel desgevraagd een vluchtelingenpaspoort zal worden verstrekt, vragen de leden van de CDA-fractie – bij punt 10 van het nader rapport – wanneer de in verband daarmee noodzakelijke nota van wijziging bij het onlangs ingediende wetsvoorstel tot wijziging van de Paspoortwet (26 977) aan de Kamer zal worden aangeboden. Ook de leden van de fractie van D66 vragen hiernaar.

Wij hebben het voornemen de bedoelde nota van wijziging binnen een maand aan de Tweede Kamer aan te bieden.

De leden van de GroenLinks zijn ingenomen met het recht op een vluchtelingenpaspoort voor houders van een vergunning voor bepaalde tijd maar vragen of de regering er voor in kan staan dat de benodigde wijziging in de Paspoortwet gelijktijdig met de vreemdelingenwet 2000 inwerking zal kunnen treden.

De vaste commissie voor Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties van de Tweede Kamer heeft op 7 maart 2000 verslag uitgebracht naar aanleiding van het sedert 21 januari 2000 aanhangige voorstel tot wijziging van de Paspoortwet (26 977 [R 1644]; nr. 4). De door de commissie gestelde vragen zullen door de regering, nadat ook de verslagen van de Staten van de Nederlandse Antillen en Aruba zijn ontvangen, in een nota naar aanleiding van het verslag worden beantwoord. Zoals in het nader rapport bij het wetsvoorstel Vreemdelingenwet reeds is aangekondigd zal aan de Raad van State geen advies worden gevraagd over de daarmee verband houdende nota van wijziging op het voorstel tot wijziging van de Paspoortwet, aangezien de daarin opgenomen wijziging van uitvoeringstechnische – en dus ondergeschikte – aard is. Gelet op het voorgaande kan worden geconcludeerd dat er op dit punt geen belemmeringen hoeven te bestaan om tot een voorspoedige behandeling van de Paspoortwet te komen. Wij hebben er vertrouwen in dat de Staten-Generaal alsmede de Staten van de Nederlandse Antillen en Aruba de behandeling van het voorstel tot wijziging van de Paspoortwet ook in de komende maanden voortvarend zullen aanpakken zodat deze op dit punt tegelijk met de nieuwe Vreemdelingenwet in werking zal kunnen treden.

1.1.2 Rijkswet op het Nederlandschap

De leden van de fractie van het CDA vragen – bij punt 10 van het nader rapport – of het waar is dat het voorgestelde volgtijdelijke vergunningstelsel asiel een verslechtering kan betekenen van de rechtspositie van verdragsvluchtelingen en derhalve op gespannen voet staat met artikel 34 van het Vluchtelingenverdrag, in verband met de mogelijke verlenging van de termijn waarna vluchtelingen kunnen naturaliseren. Klopt het dat alleen als de ingangsdatum van de verblijfsvergunning voor bepaalde tijd altijd op de datum van aanvraag wordt gesteld een verslechtering van de naturalisatiemogelijkheden voor vluchtelingen kan worden voorkomen.

De leden van de fractie van GroenLinks merken op dat in de aanpassing in de Rijkswet op het Nederlandschap wordt voorgesteld om bij invoering

van de nieuwe vreemdelingenwet de verblijfseis voor naturalisatie voor vluchtelingen te verlengen van drie jaar naar vijf jaar. Argument daarbij is, dat de rechtspositie van de houder van een vergunning voor onbepaalde duur al zo sterk is, dat aan naturalisatie niet veel behoefte zal zijn. Dit bevreemdt de leden van GroenLinks uitermate. Enerzijds lijkt de huidige rechtspositie van erkende vluchtelingen in elk geval niet slechter dan na de invoering van onderliggend wetsvoorstel (eerder beter, gelet op het ontbreken van tijdelijkheid, het niet eisen van tewerkstellingsvergunning, soepeler inkomenseis etc). En toch ziet de regering op dit moment geen reden om de verblijfseis op vijf jaar te stellen. Integendeel, verdragsverplichtingen nopen tot een eenvoudiger naturalisatieprocedure voor vluchtelingen. Hoe verhoudt zich dat tot het uitgangspunt dat alle houders van een vergunning voor onbepaalde duur de rechtspositie van vluchtelingen behoren te krijgen? Dat impliceert toch ook dat erkende vluchtelingen niet achteruit zullen gaan? Het is zelfs de vraag of in het nieuwe systeem altijd wel na vijf jaar verblijf een naturalisatieverzoek kan worden gedaan. Denkbaar is immers dat bij een vluchteling eerst een besluitmoratorium van toepassing was, daarna gebruikmaking van de wettelijke beslistermijn(en), waardoor na vijf jaar misschien nog geen zicht is op een vergunning voor onbepaalde duur. Heeft de regering hier rekening mee gehouden? Is zij bereid om, ter voorkoming van een verslechtering van de rechtspositie, in alle gevallen de vergunning voor bepaalde tijd te laten ingaan op de datum aanvraag? Zo nee, denkt zij verblijfsrechtelijke knelpunten als deze anders te voorkomen?

Ten aanzien van punt 10 van het nader rapport vragen de leden van de SP-fractie op welke termijn naturalisatie nu mogelijk wordt gemaakt. Is dit na 5 jaar toelating en hoofdverblijf, zoals de wijzigingen in de Rijkswet op het Nederlanderschap beogen? Is hiervoor gekozen met het argument omdat op grond van de voorgestelde vreemdelingenwet 2000 alle asielgerechtigden na drie jaar een zo sterk verblijfsrecht verwerven, dat zij daarmee een verblijfsrechtelijke positie in Nederland verwerven die vergelijkbaar is met de geborgenheid welke het vluchtelingenverdrag vluchtelingen door naturalisatie beoogt te verschaffen? De invoering van een besluitmoratorium in art. 41 Vw 2000 kan echter veroorzaken dat vluchtelingen langer dan 5 jaar moeten wachten voordat zij een aanvraag tot naturalisatie kunnen indienen. Hoe ziet de regering dit in verhouding met artikel 34 van het Vluchtelingenverdrag?

Uitgangspunt bij het vaststellen van het voorzieningenpakket is dat aan al degenen die in het bezit zijn van een verblijfsvergunning voor bepaalde tijd asiel een pakket moet worden geboden van het niveau waarop de verdragsvluchteling recht heeft. Niet ontkend kan worden dat de verdragsvluchteling op een beperkt aantal onderdelen er op achter uit gaat. Daarbij denken wij bijvoorbeeld aan de tewerkstellingsvergunningsplicht. Daar staat tegenover dat op andere onderdelen de positie van de verdragsvluchteling is verbeterd. We denken daarbij aan de onmogelijkheid de vergunning voor onbepaalde tijd in te trekken, ook als dit op grond van internationale verplichtingen wel zou kunnen. Dat is ook de reden waarom wij in de Rijkswet op het Nederlanderschap een artikel hebben ingevoegd dat er in voorziet dat de termijn waarna een aanvraag tot het verkrijgen van het Nederlanderschap kan worden gedaan vanaf het moment van inwerkingtreding van de Vreemdelingenwet, net als onder de huidige wet, weer op vijf jaar wordt gesteld. In de Memorie van Toelichting bij de tweede nota van wijziging (kamerstukken II 1999–2000, 25 891, nr. 8) hebben wij aangegeven dit te doen omdat alle asielgerechtigden na drie jaar een zo sterk verblijfsrecht krijgen dat zij daarmee een verblijfsrechtelijke positie in Nederland verwerven die vergelijkbaar is met de geborgenheid welke het verdrag vluchtelingen door naturalisatie beoogt te verschaffen.

In antwoord op de vraag van leden van de fractie van het CDA of het waar is dat het voorgestelde volgtijdelijk vergunningenstelsel asiel een verslechtering kan betekenen van de rechtspositie van verdragsvluchtelingen en derhalve op gespannen voet staat met artikel 34 van het Vluchtelingenverdrag, in verband met de mogelijke verlenging van de termijn waarna vluchtelingen kunnen naturaliseren, antwoorden wij derhalve ontkennend.

De vraag van deze leden en leden van de fracties van GroenLinks en de SP omtrent de datum van inwerkingtreding van de vergunning in verband met het besluitmoratorium en de daarmee gepaard gaande verslechtering van de naturalisatiemogelijkheden voor vluchtelingen stellen wij het volgende.

De Rijkswet op het Nederlanderschap voorziet (na inwerkingtreding van onderhavig voorstel) in de mogelijkheid van het doen van een aanvraag na vijf jaar in het bezit te zijn geweest van een vergunning. De hoofdregel in het voorstel is dat een vergunning in werking treedt vanaf de datum van de aanvraag. In het uitzonderlijke geval dat een besluitmoratorium is ingeroepen geldt de datum van verlening, met dien verstande dat de vergunning uiterlijk 1 jaar na de datum waarop de aanvraag is ontvangen ingaat. In die uitzonderlijke gevallen zal men dus een jaar later aanspraak kunnen maken op een vergunning voor onbepaalde tijd en dus ook op naturalisatie. Dit laat onverlet dat in een dergelijk geval vier jaar na het indienen van een aanvraag een positie kan worden verworven die vergelijkbaar is met de geborgenheid die naturalisatie gewoonlijk biedt.

1.2 Intrekken Zorgwet vvtv en huisvesting van statushouders

De zorgen die bestaan omtrent de intrekking van de Zorgwet vvtv worden naar mening van de PvdA-fractie door de uitleg in de MvT niet weggenomen. De regering meldt dat er geen wezenlijke veranderingen optreden ten opzichte van de huidige situatie ten aanzien van het huisvesten van statushouders op grond van de Huisvestingswet en de Zorgwet vvtv. De eerste reguliere huisvesting op grond van de taakstellingen zou onveranderd blijven. Het blijven bestaan van de taakstellingen zegt echter niets over de vulling van deze woningen. De statushouders kunnen immers niet verplicht worden om in een bepaalde gemeente te gaan wonen. Het probleem dat onder andere door de VNG en de Raad van State is geschetst blijft naar ons oordeel onvoldoende weerlegd. Het probleem betreft dus niet alleen de vervolghuisvesting, zoals de regering aangeeft. Overigens is die vervolghuisvesting ook een punt waar meer aandacht aan geschonken dient te worden dan nu het geval is. In ieder geval zal bij de financiële systematiek meer aandacht moeten komen voor het voorkomen danwel repareren van onevenredige belasting van verschillende gemeenten.

De leden van de fracties van VVD en CDA wijzen op het advies van de VNG. De leden van de VVD vragen of de regering nader kan aangeven waarom de geuite vrees van de VNG dat het intrekken van de Zorgwet vvtv zal leiden tot een ongelijkmatige spreiding van vergunninghouders over de Nederlandse gemeenten niet wordt gedeeld. Gaarne krijgen de leden van de VVD-fractie daarop een reactie van de regering. De leden van de fractie van het CDA menen uit de door de regering gegeven motivering niet te kunnen afleiden dat van een ongelijkmatige spreiding van statushouders geen sprake zou kunnen zijn. In dit verband vragen zij hoe de regering uitwerking denkt te geven aan de opmerking dat de vestiging van vreemdelingen in Nederland moet worden bekeken in het kader van het totale minderheden – en grote steden – en integratiebeleid (en niet moet worden beperkt tot de gevolgen van de nieuwe Vreemdelingenwet).

De leden van de CDA-fractie vragen verder wat de reactie van de regering is op de door de VNG geuite vrees dat ten gevolge van de (toenemende) verhuisbewegingen van statushouders naar met name de grote(re) gemeenten het voor deze gemeenten moeilijk zo niet onmogelijk zal zijn te voldoen aan hun wettelijk opgelegde taakstelling. Deelt de regering de vrees van de VNG dat ook met betrekking tot de verplichte inburgering problemen voor gemeenten kunnen ontstaan in die zin dat het plannen en maken van financiële afspraken met samenwerkingspartners op lokaal niveau (bijvoorbeeld de regionale opleidingscentra) wordt bemoeilijkt, indien niet helder is hoeveel houders van een verblijfsvergunning voor bepaalde tijd zich in de desbetreffende gemeente zullen vestigen?

De regering onderkent dat, bij intrekking van de Zorgwet vvtv, mogelijk sprake zou kunnen zijn van meer verhuisbewegingen onder deze oorspronkelijke doelgroep. Weliswaar gaat het hier om vervolghuisvesting, maar dan rijst toch nog de vraag of die bewegingen zich niet eenzijdig op de grote steden zullen richten en daarmee de spreiding van de oorspronkelijke doelgroep van de Zorgwet vvtv in gevaar komt. Hoe denkt de regering hierover, zo vragen de leden van de fractie van SGP. Acht zij een dergelijk gevolg denkbaar, en zo ja, wenselijk?

Bovenstaande vragen hebben allemaal betrekking op de gevolgen van de afschaffing van de Zorgwet voor de huisvesting van statushouders en een mogelijke onevenredige verdeling over de gemeenten.

Naar onze mening moet een aantal zaken worden onderscheiden. Allereerst moet volstrekt duidelijk zijn dat de *huisvestingstaakstelling* voor gemeenten blijft bestaan om de in de centrale opvangvoorzieningen verblijvende personen na vergunningverlening snel passende woonruimte in alle gemeenten aan te blijven bieden. Deze taakstelling is niet langer op twee wetten (zorgwet vvtv en huisvestingswet) maar nog slechts op één wet gebaseerd (de huisvestingswet). Statushouders die vanuit de centrale opvang worden gehuisvest worden in volkshuisvestelijke zin als «technisch dakloos» aangemerkt en krijgen zodoende voorrang bij hun eerste huisvesting in de gemeenten. Met deze taakstellingsystematiek wordt een evenredige toedeling van de verantwoordelijkheid van de huisvesting over alle gemeenten beoogd en dus eveneens een meer gelijkmatige spreiding van de statushouders over Nederland bewerkstelligd.

Uit onderzoek is gebleken dat de taakstellingssystematiek ook daadwerkelijk effect heeft. Het is gebleken dat een substantieel deel van de uitgeplaatste statushouders (met name Bosniërs, Iraniërs, Irakezen, Somaliërs, Ghanezen, Ethiopiërs, Vietnamezen, Sri Lankanen en Afghanen) onder invloed van de huisvestingstaakstellingen gelijkmatiger over Nederland verspreid wonen dan de totale allochtone bevolking. De taakstellingen hebben evenwel nooit het oogmerk gehad de statushouders na hun eerste huisvesting in dezelfde gemeenten «vast te houden».

De huisvestingstaakstelling moet worden onderscheiden van de *vervolghuisvesting* nadat statushouders in een gemeente zijn gehuisvest. Zoals ook in het nader rapport is aangegeven zijn de huidige A-statushouders en houders van een vtv-hum – net als Nederlanders en andere vreemdelingen – nu vrij om zich welke gemeente dan ook in Nederland te vestigen. Alleen voor houders van een vvtv wordt dit recht in de praktijk beperkt door de werking van de Zorgwet vvtv. Hoewel het vvtv-ers is toegestaan om te verhuizen moet de ene gemeente instemmen met het overnemen van de zorg van de andere gemeente. In de praktijk zijn gemeenten hiertoe nauwelijks bereid gebleken. De zorgwet is nimmer een officieel instrument geweest voor «spreiding» maar heeft wel bijgedragen aan een

meer gelijkmatige verdeling, althans gedurende de eerste drie jaar. Na drie jaar wordt een vvtv thans omgezet in een vtv-hum. Deze status geeft recht op vrije vestiging.

Wat betreft de vervolghuisvesting en de trek naar de grote steden kan het volgende worden opgemerkt. De bewegingen van de statushouders na hun eerste huisvesting in de gemeenten, de vervolghuisvesting, zijn gevolgd in de door het bureau Cebeon uitgevoerde monitoren inzake de verhuisbewegingen van deze reeds eerder uitgeplaatste personen. Het rapport over de tweede vervolgmeting van april 1999 heeft betrekking op de periode medio 1995 tot medio 1998 van alle statushouders. De belangrijkste conclusies uit het rapport zijn dat van de A/vtv-statushouders op jaarbasis 31% is verhuisd, van wie 18% binnen de gemeente en 12% buiten de gemeente. Van de vvtv-statushouders is 22% verhuisd, van wie 10% binnen de gemeente en 10% buiten de gemeente. Geconstateerd is hierbij dat de trek vanuit het noorden en vanuit kleine naar grotere gemeenten in de omgeving zich heeft voorgezet. Het is dus niet zo dat er sprake zou zijn van een massale trek naar de grote steden. De monitor inzake de verhuisbewegingen van statushouders wordt dit jaar herhaald.

Met de invoeringswet komt de Zorgwet vvtv en daarmee de bijzondere positie van de vvtv-ers te vervallen. Vanaf dat moment zal gelden dat een ieder, die legaal in Nederland verblijft – met inachtneming van de geldende regels – vrij is zich te vestigen waar hij/zij dat wil. Het zelf zoeken naar woonruimte is een recht dat, net als iedere Nederlander, ook aan de nieuwe statushouders onder de nieuwe Vreemdelingenwet toekomt. In de praktijk betekent dit ten opzichte van de huidige situatie alleen een wijziging voor de vreemdelingen die thans in het bezit zijn van een vvtv. In 1999 zijn 8400 vvtv-ers op grond van de taakstellingen in verschillende gemeenten gehuisvest. De prognose voor 2000 is 4300 te huisvesten vvtv-ers. Sprake is dus van beperkte groep op het totaal aan vreemdelingen dat in Nederland huisvesting zoekt.

De taakstelling en vervolghuisvesting dient tenslotte te passen binnen het algemene *volkshuisvestingsbeleid*. Gezien de samenstelling van de (goedkope) woningvoorraad en de aanwezigheid van bekenden, land- en streekgenoten, vindt vaak vestiging plaats in kwetsbare wijken waar ook autochtonen wonen die een zwakkere maatschappelijke positie bekleden. De rijksoverheid en de gemeenten streven er naar de uniforme woonmilieus in die wijken te doorbreken door meer gedifferentieerd te bouwen. Daarmee en door de bestaande instrumenten van woonruimteverdeling zo optimaal mogelijk te benutten, kan ongewenste concentratie zoveel mogelijk worden tegen gegaan. Andere instrumenten zijn niet of nauwelijks meer aanwezig zeker gezien de toenemende liberalisering van de woningmarkt hetgeen ook in het wetsvoorstel tot wijziging van de Huisvestingswet en novelle (doorwerking ruimtelijke beleid) (Kamerstukken I 1997–1998, 25 334, nr. 324) (Kamerstukken I 1999–2000, 26 471, nr. 172) tot uitdrukking komt.

Voor wat betreft de mogelijke financiële gevolgen voor gemeenten, verwijzen wij naar het gestelde in paragraaf 1.7 van deze nota.

1.3 Wet Inburgering Nieuwkomers

De keuze van de regering voor de toepassing van de WIN op houders van vergunningen voor bepaalde tijd kan op instemming van de PvdA-fractie rekenen. Naar de opvattingen van de PvdA-fractie moet het uitgangspunt zijn dat ter voorkoming van achterstand en toekomstige werkloosheid een inburgeringsprogramma nodig is. Daar waar het gaat om het cursusaanbod en de inhoud van de inburgeringsprogramma's is naar mening van de PvdA-fractie nog niet duidelijk hoe het terugkeerperspectief daarin

wordt verwerkt. Op welke wijze zal de personen in kwestie duidelijk worden gemaakt dat de fase van de vergunning voor bepaalde tijd niet een vanzelfsprekende voorfase is van de vergunning voor onbepaalde tijd? Zal een beperkter inburgeringsprogramma per saldo niet tot nieuwe achterstand kunnen leiden? Het onderscheid tussen de inburgering van vreemdelingen met uitzicht op bestendig verblijf in Nederland en de inburgering van vreemdelingen met een voorwaardelijke vergunning tot verblijf is in de Mvt is niet verder toegelicht. Deze uitwerking is voor de PvdA-fractie van belang voor de verdere meningsvorming. Derhalve vragen deze leden de regering om deze nadere uitwerking. Ook de leden van de VVD-fractie vragen om meer inzicht in de inburgeringsprogramma's. Waaruit zal de tijdelijke aard van het verblijf blijken. Hoe zal de verhouding in de programma's zijn als het gaat om inburgering en de mogelijke terugkeer? Zullen de terugkeermodules per groep verschillend zijn? Overigens merken de leden van de VVD-fractie op, dat «mogelijk» speciale terugkeermodules worden ontwikkeld. Waar zal dat van afhangen?

D66 kan zich vinden in de wijziging dat ook houders van een voorwaardelijke vergunning tot verblijf in de Wet Inburgering Nieuwkomers komen te vallen. Deze leden vragen waar het van af hangt of er speciale terugkeermodules in de inburgeringsprogramma's worden ingebouwd? Aan wie zullen deze modules worden aangeboden? Op welke wijze zullen de terugkeermodules worden ingericht, mede gelet op de grote diversiteit van herkomstlanden van de WIN-cursisten? De leden van de CDA-fractie vragen op welke manier in de programma's/modules aandacht zal worden geschonken aan terugkeer. Wat is de stand van zaken betreffende de daadwerkelijke ontwikkeling van dergelijke modules? Is het, gezien de grote diversiteit van herkomstlanden, naar de mening van de regering eigenlijk wel goed mogelijk om dergelijk terugkeermodules te ontwikkelen? Ook de leden van de fracties van de RPF en het GPV vragen om een nadere toelichting op dit punt. Moet een en ander zo verstaan worden dat de eventuele scholing en andere vaardigheden die worden aangeleerd, ook in de landen van herkomst bruikbaar moeten zijn? Wat betekent een en ander voor het aanleren van bijvoorbeeld een andere taal dan de moedertaal?

De leden van de fractie van het CDA vragen op welke manier aan het verplichtende karakter dat de Wet inburgering nieuwkomers ook voor houders van een tijdelijke status zal hebben de hand zal worden gehouden, ook gezien naar de mogelijkheid van het opleggen van sancties bij het niet voldoen aan die verplichting. Zal toetreding tot de arbeidsmarkt pas mogelijk zijn na succesvolle afronding van het WIN-traject? Welke situatie zal ontstaan als iemands verblijfsvergunning wordt ingetrokken, terwijl hij nog deelneemt aan het inburgeringstraject? Heeft hij dan nog de plicht, dan wel het recht, om het WIN-traject te voltooien? Wat is de visie van de regering op het gegeven dat uit onderzoek zou zijn gebleken dat wie ooit goed integreerde in het asieland, ook weer makkelijker aardt in het land van herkomst? Welke wetenschappelijke gegevens, eventueel ook uit andere landen, zijn er op dit punt voorhanden? Een en ander overziende vragen de leden van de CDA-fractie zich af of het aanbieden van specifieke terugkeermodules wenselijk is. Kan, uit oogpunt van zowel integratie als mogelijke terugkeer, wellicht niet beter worden volstaan met het aanbieden van voldoende beroepsgerichte opleidingen aansluitend op het inburgeringstraject en het behalen van een voldoende hoog niveau van beheersing van de Nederlands taal om deze opleiding te kunnen volgen? Graag vernemen zij de visie van de regering inzake het hier geschetste dilemma.

De verplichte inburgering van houders van een tijdelijke status vinden de leden van GroenLinks, zich hierbij aansluitend bij het advies van de Raad

van State, een onlogische figuur. Immers, op welke grondslag kun je iemand, die niet verzekerd is van permanent verblijf in Nederland, eens te meer omdat de gronden voor statusverlening niet worden vermeld, de verplichting opleggen alhier in te burgeren? In hoeverre is inburgering mogelijk met een tijdelijke status, waarbij mensen in onzekerheid verkeren over hun toekomst? De regering stelt dat de tijdelijke aard tot uitdrukking zal komen in de inburgeringsprogramma's. Als voorbeeld worden terugkeerprogramma's genoemd. Probeert de regering hier geen onverenigbare elementen te verenigen? Uiteraard kunnen bepaalde studies of werkervaringen van pas komen bij het opbouwen van een bestaan, zowel in Nederland als in het land van herkomst. Maar het verplichten van diverse programma's, waarbij enkele gericht zijn op integratie in Nederland (waaronder de taal, het leren kennen van de Nederlandse samenleving) en andere op reïntegratie in het land van herkomst, lijkt de leden paradoxaal. Het één zal het ander niet bepaald motiveren. Heeft de regering rekening gehouden met de effecten hiervan voor bijvoorbeeld getraumatiseerden of mensen die op grond van het vluchtelingenverdrag bescherming behoeven? Een dergelijk verplichtend programma confronteert ze wellicht onnodig en pijnlijk met de onzekerheid of ze nu echt veilig zijn of rust hebben gevonden. En hoe verhoudt zich dit idee met de berekening van de regering dat slechts een klein percentage (8%) niet voor permanent verblijf in aanmerking komt?

Al deze vragen hebben betrekking op de uitwerking van het terugkeerperspectief, dat een plaats moet krijgen in het inburgeringsprogramma voor houders van een vergunning voor bepaalde tijd, waaronder ook de huidige vvtv'ers vallen. Dit vanwege het vanzelfsprekende spanningsveld dat bestaat tussen inburgering die is gericht op integratie in de Nederlandse samenleving en de voorbereiding op terugkeer naar het land van herkomst. Over de precieze uitwerking van inhoud, organisatie en positionering van een mogelijke terugkeermodule binnen het inburgeringsprogramma moet de komende maanden met alle betrokken organisaties uitgebreid worden gesproken. Daarbij zal in ieder geval worden gezien op welke manier bij de intake voor inburgering van tijdelijke vergunninghouders expliciet aandacht kan worden besteed aan het terugkeerperspectief. Het volgen van een inburgeringsprogramma in Nederland zal immers niet een vanzelfsprekende voorfase van een vergunning voor onbepaalde tijd zijn. Overigens hoeft het niet zo te zijn dat de intake voor het inburgeringstraject het eerste moment is waarop de vreemdeling met een vergunning voor bepaalde tijd wordt ingelicht over het mogelijke terugkeerperspectief. Dat kan ook bij de intake voor de centrale opvang gebeuren, zodat een consistent geheel van goede informatievoorziening wordt gecreëerd. Bij de verdere vormgeving van het terugkeerperspectief kan worden gedacht aan een aparte module binnen het inburgeringsprogramma, een terugkeermodule. Zo'n module zou zich dan moeten richten op de reïntegratie in het land van herkomst. Een vraag die bij de ontwikkeling van een dergelijke module speelt, is in hoeverre kan worden aangesloten bij de activiteiten van het Centraal orgaan opvang asielzoekers (COA) op dit terrein. Bij het COA is namelijk ook een zogenaamde terugkeermodule voor asielzoekers binnen de dagstructurering in ontwikkeling. Ten slotte is vooral de positionering van zo'n terugkeermodule binnen het inburgeringsprogramma een vraagpunt bij de uitwerking.

Verder vragen de leden van de PvdA-fractie zich af met welk bedrag het huidige beschikbare budget van de WIN verhoogd moet worden om een sluitende aanpak voor inburgeren te kunnen realiseren. Kan de regering een overzicht geven van de benodigde capaciteit en financiële middelen die met de toename in het beroep op de WIN gemoeid zal zijn. In het bijzonder vragen wij de regering in te gaan op de problematiek van de lange wachtlijsten voor cursussen Nederlandse taal. Nu er in de huidige

verdelingssystematiek van het WIN-geld geen rekening is gehouden met het aantal en de spreiding van de toekomstige vreemdelingen die ingevolge deze wet worden toe gelaten is de vraag op welke manier de regerings zich voorstelt de financieringssystematiek van de WIN aan te passen. Immers indien de nieuwe nieuwkomers zich in principe vrij kunnen vestigen zal zich een concentratie van nieuwkomers rond centrumgemeenten kunnen voordoen waar de T-2 systematiek van de WIN niet in voorziet. De leden van de CDA-fractie of kan worden aangegeven hoeveel méér personen er ten gevolge van de nieuwe Vreemdelingenwet, in vergelijking met de huidige Vreemdelingenwet, onder de werking van de WIN zullen vallen en wat de gevolgen zijn voor het totale WIN-budget.

Voor wat betreft de financiële aspecten van de uitbreiding van de WIN-doelgroep verwijzen wij naar paragraaf 1.7 van deze nota. De financieringssystematiek van de WIN, de zogenaamde T-2 systematiek, behoeft naar aanleiding van deze wijziging evenwel niet te worden aangepast. Deze systematiek voorziet namelijk in de mogelijkheid om ingeval van grote verschuivingen in de aantallen inburgeraars, via een zogenaamde bandbreedte de voorfinancieringsproblematiek voor individuele gemeenten op te lossen. Vooralsnog is er geen aanleiding om deze bandbreedte op voorhand te gebruiken. Temeer niet, gezien het feit dat het overgrote deel van de gemeenten de afgelopen jaren binnen het inburgeringsbudget heeft gereserveerd. Ook het beginsel van vrije vestiging, waarop de leden van de PvdA-fractie wijzen, geeft daartoe vooralsnog geen aanleiding. Overigens is wat dat betreft vermeldenswaard dat verhuizing in het kader van de uitvoering van de WIN regelmatig de reden voor uitval uit het inburgeringsprogramma is. Daarom is in de voortgangsrapportage inburgering van 14 april 2000 aangegeven dat zal worden gezien in hoeverre die uitval door verhuizing kan worden voorkomen.

In dit verband stellen de leden van de CDA-fracties enkele vragen bij het cijfermatig overzicht op blz. 3 van het nader rapport. Zien de leden van de CDA-fractie het goed dat de cijfers inzake verleende statussen in het op blz. 3 vermelde overzicht in het nader rapport betrekking hebben op de jaren 1994 tot en met 1998? Zo ja, zouden de voor deze periode geldende totaalcijfers betreffende verleende A-statussen, vtv's en vvtv's niet respectievelijk 32 426, 31 589 en 29 508 moeten zijn? Hoeveel vvtv's zijn in 1999 ingetrokken en hoeveel zullen dat er naar verwachting in 2000 zijn? In hoeveel gevallen werd in 1999 de vvtv-status omgezet in een meer permanente status op grond van het driejarenbeleid? En wat zijn de verwachtingen voor 2000? Waarop is de verwachting gebaseerd dat bij voortzetting van het huidige vvtv-beleid het percentage intrekkingen na 2000 weer zal dalen? Geeft de opmerking op blz. 4 van het nader rapport, nl. dat «in feite slechts weinig personen die voor bepaalde tijd zijn toegelaten uiteindelijk niet voor toelating voor onbepaalde tijd in aanmerking komen», alsmede het uit het voornoemde overzicht blijkende gegeven dat uiteindelijk bijna 80% van het aantal vvtv-ers uiteindelijk een meer permanente status krijgt, de regering aanleiding het driejarenbeleid in dit opzicht te herzien? Kan worden aangegeven of en zo ja in hoeveel gevallen houders van een vvtv-status in de afgelopen vijf jaren op vrijwillige basis zijn teruggekeerd naar hun land van herkomst? Kan worden aangegeven welke nationaliteiten het betrof en in hoeveel gevallen gebruik is gemaakt van de mogelijkheden van de Internationale Organisatie voor Migratie?

De cijfers op blz. 3 van het nader rapport hebben betrekking op de periode 1994 tot en met 1999. Het aantal statusverleningen voor de periode 1994 tot en met 1998 is respectievelijk 32 426 (A), 31 589 (vtv) en 29 508 (vvtv). In 1999 zijn respectievelijk 1507 A-statussen, 3471 vtv's en 8521 vvtv's

(inclusief circa 4 000 evacués uit Kosovo) verleend. In 1999 zijn 9477 vvtv's beoordeeld of deze ingetrokken of niet verlengd konden worden. Daadwerkelijk zijn 6977 vvtv's ingetrokken of niet verlengd. Voor 2000 is de prognose dat circa 3000 vvtv's worden ingetrokken. In het eerste kwartaal van 2000 zijn er 481 vvtv's ingetrokken of niet verlengd.

De VD kan namens de minister van Justitie een vvtv na drie jaren zelfstandig omzetten in een vtv. Er wordt niet specifiek bijgehouden hoeveel personen en welke nationaliteit het betreft. Er is nader onderzoek nodig om de precieze cijfers te achterhalen.

Doordat als gevolg van het gewijzigde landenbeleid van november 1998 bepaalde groepen niet meer in aanmerking kwamen voor een vvtv kon er in 1999 een groot aantal vvtv's worden ingetrokken. Met name betrof dit personen afkomstig uit Noord-Irak. Inmiddels zijn alle vvtv's van personen die vallen onder het gewijzigde landenbeleid ingetrokken. Dit is de reden waarom het aantal vvtv-intrekkingen dit jaar weer daalt. In 2000 worden conform de huidige inzichten nog vvtv's ingetrokken van Kosovaren en een beperkt aantal afkomstig uit Irak, Soedan en Somalië.

Voor november 1998 was er inderdaad sprake van een betrekkelijk klein aantal intrekkingen van statussen. Het gewijzigde landenbeleid heeft daarin een fundamentele wijziging aangebracht. Het voornemen is uitdrukkelijk om ook onder de nieuwe Vreemdelingenwet de gronden waarop een status voor bepaalde tijd is verleend periodiek te toetsten aan de dan geldende situatie in het land van herkomst. Er is dan ook geen reden om in dit verband het driejarenbeleid te herzien.

Het aantal vvtv-houders dat de afgelopen jaren vrijwillig is teruggekeerd wordt niet specifiek bijgehouden. Via het IOM zijn in de periode 1995-1999 5 705 mensen (exclusief 2 718 Kosovaren) bemiddeld. Het IOM houdt niet bij in hoeverre zich hier ex-vvtv-ers onder bevinden.

1.4 Arbeid

De fracties van PvdA, VVD, CDA, D66 en GroenLinks zijn niet overtuigd van het nut van de tewerkstellingsvergunningsplicht voor de tewerkstelling van houders van een vergunning voor bepaalde tijd.

Wij willen dit als volgt nader verklaren. Het tewerkstellingsvergunningsvereiste dat geldt voor de tewerkstelling van houders van een vergunning tot verblijf voor bepaalde tijd maakt duidelijk, dat de status nog altijd een tijdelijke is. Als de status voor bepaalde tijd wordt ingetrokken en tot beëindiging van het verblijf wordt overgegaan, dan dient op grond van artikel 12 Wav de tewerkstellingsvergunning ingetrokken te worden. Voor de werkgever is dan duidelijk, dat voortzetting van de tewerkstelling illegaal is. De plicht tot het beschikken over een tewerkstellingsvergunning draagt daarmee bij aan het tegengaan van illegale tewerkstelling en biedt helderheid op het vlak van de handhaving van de Wet arbeid vreemdelingen (Wav) met betrekking tot de tewerkstelling van vreemdelingen aan wie (nog) geen duurzaam verblijf in Nederland is toegestaan.

De tewerkstellingsvergunningsplicht ondersteunt eveneens het vreemdelingenbeleid door in het geval dat de vergunning voor bepaalde tijd wordt ingetrokken op concrete wijze aan te geven dat tewerkstelling niet meer mogelijk is en aldus de vreemdeling de mogelijkheid te ontnemen om via het verrichten van arbeid voortzetting van het (dan illegale) verblijf te ondersteunen. De vraag van de leden van de D66-fractie, of de Wet arbeid vreemdelingen hiermede niet wordt gehanteerd voor een ander doel dan waar deze voor bedoeld is, wordt ontkenkend beantwoord. Strekking van die wet is onder meer om arbeid van een vreemdeling in Nederland slechts toe te staan indien aan die vreemdeling verblijf in Nederland is toegestaan.

Het CDA stelt enkele vragen n.a.v. de bedoelde beëindiging van de werkzaamheden na intrekking van de tewerkstellingsvergunning.

Indien de tijdelijke verblijfsvergunning wordt ingetrokken dan wel niet wordt gecontinueerd en de vreemdeling derhalve Nederland dient te verlaten, wordt Arbeidsvoorziening hiervan (conform de bestaande praktijk) tijdig door Justitie verwittigd. De mededeling impliceert dat Arbeidsvoorziening op grond van artikel 12, eerste lid, onder b, van de Wav gehouden is om de tewerkstellingsvergunning in te trekken. De datum van intrekking van de tewerkstellingsvergunning correspondeert met de datum waarop het rechtmatig verblijf van de vreemdeling wordt beëindigd. Het is overigens gebruikelijk dat Arbeidsvoorziening de werkgever in een zo vroeg mogelijk stadium in kennis stelt van de intrekking van de tewerkstellingsvergunning zodat de werkgever tijdig maatregelen kan nemen om de openvallende arbeidsplaats te vervullen.

Ingaande op de vraag van de leden van de CDA fractie of het denkbaar is dat het vertrek uit Nederland kan worden gefrustreerd doordat werkgevers procedures zouden kunnen aanspannen op grond van de onmisbaarheid van de betrokken vreemdeling zij er op voorhand op gewezen, dat uit artikel 12, tweede lid, van de Wav voortvloeit dat zolang de vreemdeling, hangende de beslissing op een door hem op grond van de Vreemdelingenwet ingesteld beroep niet wordt uitgezet, de Arbeidsvoorzieningsorganisatie na overleg met Justitie er vooralsnog van kan afzien om de vergunning in te trekken. Wanneer echter definitief is beslist dat de vreemdeling Nederland moet verlaten, kan de werkgever het verblijf van de vreemdeling hier te lande niet rekken door de stellen dat de vreemdeling onmisbaar is voor zijn bedrijf. In een dergelijk geval dient de werkgever weer opnieuw een tewerkstellingsvergunning aan te vragen die alsdan volgens de normale procedure met betrekking tot een nog niet tot Nederland toegelaten vreemdeling wordt behandeld.

Leden van de fracties van CDA en SGP stellen vragen over het verband tussen de tewerkstellingsvergunningsplicht en marktconforme beloning van houders van een vergunning voor bepaalde tijd.

Het feit dat voor de tewerkstelling van houders van een vergunning voor bepaalde tijd een tewerkstellingsvergunning vereist is, sluit aan bij het uitgangspunt van de Wav dat alleen dan vrije toegang tot de arbeidsmarkt wordt verleend wanneer aan de vreemdeling duurzaam verblijf in Nederland is toegestaan. Het feit dat de afgifte van een tewerkstellingsvergunning slechts mogelijk is bij marktconforme beloning is hierbij een overweging ten overvloede. Bijkomend gevolg van de tewerkstellingsvergunning is, dat tevens getoetst wordt of de arbeid onder marktconforme voorwaarden en omstandigheden zal worden verricht. Aldus wordt bijgedragen aan het voorkómen van mogelijke uitbuiting door malafide werkgevers van vreemdelingen die onbekend zijn met de Nederlandse samenleving. Wanneer daartoe aanleiding bestaat onderzoekt de Arbeidsinspectie op verzoek van Arbeidsvoorziening in individuele gevallen of daadwerkelijk aan het loonvereiste wordt voldaan. Is dat niet het geval, dan volgt melding aan Arbeidsvoorziening, waarna de tewerkstellingsvergunning kan worden ingetrokken.

De leden van de fracties van PvdA, CDA, D66 en GroenLinks vragen zich af of de tewerkstellingsvergunningsplicht een onnodige belemmering zal zijn die de instroom van houders van een vergunning tot verblijf voor bepaalde tijd op de arbeidsmarkt tegenwerkt.

Zoals eerder aangegeven vloeit de tewerkstellingsvergunningsplicht voort uit de uitgangspunten die aan de Wav ten grondslag liggen. Met de leden van voornoemde fracties zijn wij van mening dat het aanvragen van een

tewerkstellingsvergunning een zekere drempel zal vormen voor de tewerkstelling. Met betrekking tot de tewerkstelling van houders van een verblijfsvergunning voor bepaalde tijd geldt evenwel, dat bij de toetsing van een aanvraag voor een tewerkstellingsvergunning de toets op de beschikbaarheid van prioriteitgenietend aanbod en in het verlengde daarvan de verplichte vacaturemelding achterwege is gelaten. Hiermee is de drempel met betrekking tot de toegang tot de arbeidsmarkt van onderhavige vreemdelingen aanzienlijk verlaagd. Teneinde die drempel nog verder te verlagen zal bevorderd worden dat in het kader van de uitvoering van de Wav werkgevers, waaronder uitzendbureaus, op korte termijn de vereiste vergunning met een zo gering mogelijke administratieve belasting kunnen verkrijgen.

Gegeven het feit, dat voor de tewerkstelling van houders van een vergunning voor bepaalde tijd een tewerkstellingsvergunning vereist zal zijn, stellen de fracties van PvdA, CDA, D66 en GroenLinks vragen over de arbeidsmarktpositie van vluchtelingen en houders F3-document. Het vereiste inzake de tewerkstellingsvergunning betekent, zoals de leden van deze fracties terecht veronderstellen, een verslechtering van de positie met betrekking tot de toegang tot de arbeidsmarkt van vluchtelingen, houders van een vtv-humanitair en vtv-ers met een F3-document, en is als zodanig een rechtstreeks gevolg van het feit dat hun verblijfsrechtelijke positie gewijzigd is. Anders dan in de huidige situatie (voor houders van een A-status en vtv-hum) heeft na inwerkingtreding van de nieuwe Vreemdelingenwet hun verblijf immers niet langer het karakter van verblijf voor onbepaalde tijd.

De invoering van de eis van een tewerkstellingsvergunning zal geen gevolgen hebben voor de huidige A-statushouders en houders van een vtv-hum. Ingevolge het overgangsrecht van het wetsvoorstel nieuwe Vreemdelingenwet verkrijgen deze vreemdelingen vanaf datum inwerkingtreding van de nieuwe wet van rechtswege een verblijfsvergunning voor onbepaalde duur met vrije toegang tot de arbeidsmarkt. Voor houders van een F1 of F2-doc die ingevolge het overgangsrecht in aanmerking komen voor een verblijfsvergunning voor bepaalde tijd is sprake van een aanzienlijke verbetering van de rechtspositie. Thans mogen zij alleen naar hun aard kortdurende werkzaamheden verrichten gedurende maximaal twaalf weken per twaalf maanden; in het kader van de nieuwe Vreemdelingenwet vervalt de beperking in duur en naar aard van de arbeidsmogelijkheden.

Terecht is opgemerkt dat vreemdelingen die op het moment van inwerkingtreding van de nieuwe Vreemdelingenwet in het bezit zijn van een F-3 document er op achteruitgaan. In het overgangsrecht bij de aanpassing van het Besluit uitvoering Wet arbeid vreemdelingen aan de nieuwe Vreemdelingenwet zal een voorziening worden getroffen om dit te voorkomen.

In antwoord op een vraag van de leden van het CDA voegen wij hieraan toe, dat de vooruitzichten voor houders van een vergunning voor bepaalde tijd c.q. onbepaalde tijd op een baan met name afhankelijk zijn van opleiding en kennis van de vreemdeling en van de mogelijkheden die de arbeidsmarkt biedt. Het feit dat de werkloosheid onder nieuwkomers en vluchtelingen hoog is, maakt des te meer duidelijk dat snelle arbeidstoeleiding nodig is. Hoe langer de periode van inactiviteit duurt, hoe moeilijker het proces van arbeidsinpassing dikwijls verloopt. Daarom kunnen houders van een vergunning voor bepaalde tijd in tegenstelling tot de huidige houders van een vtv in het eerste en tweede jaar zonder duurbepaling aan het werk en worden overigens ook in de voorliggende tijd dat men nog in de asielprocedure zit dagstructureeringsactiviteiten aangeboden die de intrede op de arbeidsmarkt kunnen bevorderen. Zodra men een vergunning tot verblijf voor bepaalde tijd verkrijgt, kan men recht

doen gelden op inschrijving en bemiddeling door Arbeidsvoorziening. Het CDA vraagt ook hoe het achterwege laten van de toets op prioriteitgenietend aanbod zich verhoudt tot het beleid dat gericht is op de instroom van langdurig werklozen. Het is denkbaar dat houders van een vergunning voor bepaalde tijd zich voor een deel richten op dezelfde werkgelegenheid als langdurig werklozen. Vanuit preventief oogpunt is het echter van belang om aan houders van een vergunning voor bepaalde tijd, die in het kader van de Algemene bijstandswet sollicitatieplichtig zijn, reële mogelijkheden tot het verrichten van arbeid te bieden door de toets op de beschikbaarheid van prioriteitgenietend aanbod te laten vervallen. Een volledig getoetste tewerkstellingsvergunning zou dan een concrete belemmering zijn, omdat het in de rede ligt dat in een groot aantal gevallen geconstateerd moet worden dat prioriteitgenietend aanbod aanwezig is en afgifte van een tewerkstellingsvergunning dus dient te worden geweigerd.

Verder vragen de leden van de fractie van het CDA of er een indicatie kan worden gegeven van het opleidingsniveau van asielzoekers.

In een recent onderzoek van het Instituut voor Toegepaste Sociale Wetenschappen in Nijmegen zijn gegevens opgenomen over het opleidingsniveau van asielzoekers. In dit cohort-onderzoek onder basisschoolleerlingen is ook een groep van 817 kinderen van asielzoekende of statushoudende ouders uit circa 20 verschillende landen onderzocht en is onder meer gekeken naar gezinssamenstelling en het opleidingsniveau van de ouders. Vergelijken met het opleidingsniveau van de niet-asielzoekende allochtonen (Surinamers, Marokkanen, Turken) is het niveau van de asielzoekers volgens de onderzoekers hoog te noemen. Bijna een kwart van de onderzochte asielzoekende ouders heeft een hbo of universitaire opleiding gevolgd, hetgeen bijna net zoveel is als bij de Nederlanders. De hoog opgeleiden komen met name uit Afghanistan en Iran.

1.5 Voorzieningenniveau overig

1.5.1 Overzicht

De leden van de fracties van de RPF en het GPV stellen vast dat het wetsvoorstel niet uitblinkt in duidelijkheid over de vraag welke statushouder precies op welke voorziening aanspraak kan maken. De reden hiervan is dat de introductie van het volgtijdelijk systeem van verblijfsvergunningen weliswaar leidt tot een zekere vereenvoudiging van statussen, maar dat afgezien daarvan uit artikel 8 van de vreemdelingenwet 2000 nog een groot aantal verblijfstitels kan worden afgeleid. Deze leden vragen of een overzicht kan worden verstrekt waaruit blijkt welke status recht geeft op welke voorziening alsmede de reden dat het aanspraak maken op de voorziening wel of niet van toepassing moet worden geacht. Ter illustratie wijzen deze leden op het bepaalde onder hoofdstuk 7 van het wetsvoorstel. Daaruit blijkt dat niet alle titels uit artikel 8 recht geven op sociale voorzieningen, maar slechts een beperkt deel daarvan. In het bijzonder wijzen deze leden op artikel 8, onder f. Zij vragen naar aanleiding daarvan of dit artikelonderdeel verwijst naar de artikelen 40 en 41 van de Vreemdelingenwet waarin onder meer het uitstel van vertrek is geregeld. Zo ja, is het dan logisch om mensen die aanvankelijk op sociale voorzieningen aanspraak konden maken, daarvan plotseling uit te sluiten, terwijl zeer onzeker is of het vertrek wel daadwerkelijk geëffectueerd kan worden? Soortgelijke vragen kunnen worden gesteld ten aanzien van de voortzetting van de aanspraak op bijvoorbeeld de WSF. Graag ontvangen deze leden hierop een nadere toelichting. Tevens vragen deze leden om daarbij aan te geven op welke voorzie-

ningen houders van een tijdelijke status ingevolge de onderhavige wet aanspraak kunnen maken in vergelijking met de huidige vvtv-ers. Ook de leden van de fractie van het CDA vragen of de regering systematisch in kaart kan brengen welke voorzieningen houders van een vvtv-status formeel en materieel genieten, en welke voorzieningen houders van een vergunning bepaalde tijd asiel.

Wij antwoorden deze leden dat in de voorgestelde Invoeringswet is ingegaan op de voorzieningen voor houders van een vergunning bepaalde tijd asiel en de veranderingen voor vvtv-ers. Een aan de hand van het voorstel gemaakt eenvoudig schema met betrekking tot de vvtv ziet er als volgt uit:

Voorziening	Voorwaardelijke Vergunning tot verblijf	Vergunning voor bepaalde tijd asiel
Basisinkomen	Gemeentelijke verstrekking o.g.v. Zorgwet vvtv	Bijstandsuitkering
Ziektekosten	Ziektenkostenverzekering o.g.v. Zorgwet vvtv	Ziekenfonds en AWBZ, mits ingezetene
Huisvesting	Taakstelling o.g.v. Zorgwet vvtv	Taakstelling o.g.v. huisvestingswet
Huisvestingsvergunning	Nee (huisvesting via Zorgwet vvtv)	Ja
Huursubsidie	Nee (vergoeding via Zorgwet vvtv)	Ja
Volksverzekeringen (AOW, ANW, AKW)	Nee, tenzij arbeid in derde jaar	Ja, mits ingezetene
Arbeid	Eerste en tweede jaar beperkt + tewerkstellingsvergunning Derde jaar vrije toegang tot arbeidsmarkt	Ja met tewerkstellingsvergunning, zonder toets aan prioriteitgenietend aanbod
Inburgering (WIN)	Nee	Ja
Toegang tot onderwijs	Ja	Ja
Tegemoetkoming studiekosten/wsf	Nee	Ja (nader te regelen)

In de bijlage bij deze nota is een schema opgenomen waarin op verzoek van de leden van de fracties van RPF en GPV de voorzieningen zijn opgenomen voor de verschillende gronden van rechtmatig verblijf uit artikel 8 van het wetsvoorstel Vreemdelingenwet.

Ten aanzien van de vraag van de leden van de fracties van RPF en GPV met betrekking tot artikel 8, onder f, van het wetsvoorstel nieuwe Vw, merken wij het volgende op. De vreemdeling bedoeld in artikel 8, onder f, betreft de vreemdeling die in afwachting is van de beslissing op een aanvraag tot het verlenen van een verblijfsvergunning en die de beslissing in Nederland mag afwachten. Er is geen verband met een vorm van uitstel van vertrek. Ten opzichte van de Koppelingswet is op het punt van de aanspraken op sociale voorzieningen in het wetsvoorstel nieuwe Vreemdelingenwet en onderhavig wetsvoorstel voor deze categorie vreemdelingen geen wijziging beoogd.

Voorzover de vraag van de leden van de fracties van RPF en GPV betrekking heeft op artikel 8, onder j, Vw, dat verwijst naar het uitstel van vertrek op grond van artikel 62 Vw en dat ook van toepassing is bij een zogenaamd vertrekmoratorium op grond van artikel 43, derde lid, Vw, merken wij op dat deze personen zo nodig een beroep kunnen doen op verstrekkingen van de Regeling verstrekkingen asielzoekers (Rva). Dit geldt ook voor personen die voorheen recht hadden op reguliere sociale voorzieningen omdat zij in het bezit waren van een verblijfstitel. Dit uitgangspunt van de koppelingswet is in onderhavig wetsvoorstel gehandhaafd. Daarmee geven wij ook antwoord op de vraag van de leden van de fractie van GroenLinks over voorzieningen voor personen die uitstel van vertrek krijgen na intrekking van een verblijfsstatus.

De leden van de fractie van GroenLinks vragen voor welke voorzieningen aanvragers voor een vergunning voor onbepaalde tijd in aanmerking komen. Krijgen zij ook te maken met een bepaalde terugval of blijven de rechten gelden die ze hebben als houders van een vergunning voor bepaalde tijd? Zou het niet wenselijker zijn, gelet op de mogelijkheid van trage afhandeling, om de vergunning van rechtswege te laten overgaan in een vergunning voor onbepaalde duur? Immers, het systeem gaat ervan uit dat de tijdelijkheid niet langer dan drie jaar mag duren, en dat de tijdelijkheid een iets zwakkere rechtspositie rechtvaardigt. Als deze statushouders daarna nog lang op uitsluitel moeten wachten over permanent verblijf, wordt daarmee de tijdelijkheid de facto aanzienlijk uitgebreid. Achten de regering dit niet een onwenselijk effect van de eis van een nieuwe aanvraag? Betekent het daarnaast niet veel extra belasting van het werkapparaat? Wat is het voordeel van de extra toets?

Aanvragers voor een vergunning voor onbepaalde tijd behouden de aanspraken die ze hebben als houders van een vergunning voor bepaalde tijd. Zoals ook in de nota naar aanleiding van het verslag bij het wetsvoorstel nieuwe vreemdelingenwet is opgenomen hechten wij grote waarde aan een standaardmatige toets voorafgaand aan het verkrijgen van de vergunning omdat de vergunning voor onbepaalde tijd niet meer intrekbaar is als de grond voor het verlenen van de vergunning is komen te vervallen en deze vergunning voor onbepaalde tijd daardoor een zeer sterke rechtspositie biedt.

De leden van de fractie van GroenLinks vragen aandacht voor de mogelijkheid die artikel 26 van de vreemdelingenwet 2000 biedt, om een tijdelijke status voor korter dan drie jaar te verlenen. Zij zijn bevreesd dat deze mogelijkheid een negatief effect zou kunnen hebben op de doelstellingen die de regering heeft bij het voorzieningenpakket voor de houders van een vergunning voor bepaalde duur. Bij een verlening van een vergunning voor drie jaar, zal de statushouder meer gemotiveerd zijn om te investeren in het zelfstandig kunnen functioneren in de Nederlandse samenleving, dan als er steeds voor een korte periode een vergunning wordt verleend. Ook werkgevers zullen minder snel geneigd zijn te investeren in een werknemer (al te beginnen bij de rompslomp van een tewerkstellingsvergunning aanvragen) als niet duidelijk is hoe lang hij op de statushouder kan rekenen. De lange duur van de status doet natuurlijk niets af aan de mogelijkheid van intrekking, maar psychologisch maakt het veel verschil. Wat is de reden van de regering om deze mogelijkheid te willen hebben, en welke criteria gaat zij hanteren bij de keuze om voor een kortere periode een vergunning te verlenen?

Zoals hiervoor reeds is opgemerkt hebben wij in de nota naar aanleiding van het verslag bij het wetsvoorstel nieuwe Vreemdelingenwet aangegeven dat wij op dit moment geen aanleiding zien om de verblijfsvergunning voor bepaalde tijd asiel voor korter dan drie jaar te verlenen. Dit blijkt ook uit de hoofdlijnennotitie Vreemdelingenbesluit die op 31 maart jl. aan de Tweede Kamer is aangeboden.

1.5.2 Studiefinanciering/studiekosten

De leden van de fracties van PvdA, CDA, D66 en GroenLinks vragen of voor wat betreft het toekennen van studiefinanciering en tegemoetkoming in de studiekosten voor houders van een verblijfsvergunning voor bepaalde tijd zal worden aangesloten bij de huidige systematiek voor vluchtelingen (A-status) of bij die voor houders van een vtv-hum. Met andere woorden: kan men direct na statusverlening aanspraak maken op deze voorzieningen, dan wel pas als men tenminste een jaar in Nederland verblijft?

De PvdA-fractie is voorstander van het volgen van de systematiek voor vluchtelingen. De leden van de fractie van GroenLinks wijzen er op dat invoering van een extra eis van minimaal een jaar verblijf in Nederland, zoals nu geldt voor houders van een vergunning op humanitaire gronden, in sommige gevallen onnodige vertraging zou kunnen doen ontstaan. Hierbij denken deze leden met name aan jonge statushouders.

Alle houders van de verblijfsvergunning voor bepaalde tijd asiel kunnen direct aanspraak maken op studiefinanciering en de tegemoetkoming studiekosten. Hiervoor geldt geen wachttijd.

1.5.3 Inkomenseis gezinshereniging

De PvdA-fractie vraagt aandacht voor de afspraken in het regeerakkoord met betrekking tot de inkomenseisen in het kader van aanvragen om gezinshereniging. Deze leden vragen de regering of er – zoals overeengekomen – van kan worden uitgegaan dat een alleenstaande ouder slechts hoeft te voldoen aan een inkomenseis van 90% van de relevante bijstandsnorm.

In het kader van aanvragen om gezinshereniging zal een inkomenseis van 100% van de relevante bijstandsnorm gaan gelden. De uitwerking van deze inkomenseis en de relevante bijstandsnorm is opgenomen in de nota over de positie van vrouwen in het vreemdelingenrecht die op zeer korte termijn aan de Tweede Kamer wordt toegezonden.

De leden van de VVD-fractie merken op, dat in het Regeerakkoord van 1998 is afgesproken, dat voor gezinshereniging en gezinsvorming de hoofdregel zal gelden dat de aanvrager moet voorzien in een inkomen ter hoogte van tenminste de relevante bijstandsnorm voor een echtpaar/gezin in de zin van de Algemene Bijstandswet. Deze leden missen in het wetsvoorstel een bepaling over deze afspraak uit het regeerakkoord. Wat is daarvan de reden? Deze leden menen dat het de bedoeling was dit in de Invoeringswet Vreemdelingenwet 2000 te regelen. Gaarne krijgen zij een reactie van de regering. Zo er voor wordt gekozen dit bij algemene maatregel van bestuur te regelen, waarom wordt dan niet de hoofdregel in de wet neergelegd, met een uitwerking bij algemene maatregel van bestuur? Gaarne krijgen deze leden daarop een reactie van de regering.

De weerslag van deze afspraak uit het regeerakkoord is niet opgenomen in het onderhavige wetsvoorstel maar in het wetsvoorstel nieuwe Vreemdelingenwet. In artikel 14, eerste lid, onder c van dat wetsvoorstel is de inkomenseis als algemene afwijzingsgrond neergelegd. In deze bepaling komt – anders dan in de huidige Vreemdelingenwet – tot uitdrukking dat de eis ook aan een gezinslid kan worden gesteld. De uitwerking van deze eis voor onder meer de toelating op grond van gezinshereniging zal worden neergelegd in het Vreemdelingenbesluit. Zoals aangekondigd in de hoofdlijnennotitie Vreemdelingenbesluit zullen de bestanddelen van de middeleneis – voldoende, duurzaam en zelfstandig – in het nieuwe Vreemdelingenbesluit worden uitgewerkt.

De leden van de VVD-fractie hebben kennis genomen van het feit, dat bij beoordeling van aanvragen voor gezinshereniging voortaan onder inkomen wordt verstaan: elk inkomen uit arbeid in loondienst of als zelfstandige, elk inkomen uit gesubsidieerde arbeid en alle uitkeringen waarvoor premie wordt betaald. Elk inkomen uit gesubsidieerde arbeid wordt thans dus aangemerkt als middelen van bestaan in de zin van de Vreemdelingenwet. Dit gebeurt zelfs met terugwerkende kracht tot 1 januari 1998. Wat zijn de gevolgen voor de verzoeken om gezinshereniging en gezinsvorming die tengevolge van de oude regelgeving in de periode

1998–2000 zijn afgewezen. Zullen deze verzoeken worden herzien? Gaarne krijgen de leden van de VVD-fractie daarop een reactie van de regering.

De verzoeken om gezinshereniging en -vorming die voor inwerkingtreding van deze beleidswijziging reeds waren afgewezen zullen zich vrijwel allemaal nog in de bezwaarfase bevinden. Omdat in bezwaar een volledige heroverweging plaatsvindt zullen deze verzoeken worden herzien.

Overigens vragen de leden van de VVD-fractie een nadere motivering van het besluit om alle inkomen uit gesubsidieerde arbeid als middelen van bestaan in de zin van de Vreemdelingenwet aan te merken. Gaat het in al deze gevallen wel om structurele arbeid?

In de brief van 3 november 1997 aan de Tweede Kamer (TK 1997–1998, 19 637 en 25 601) is gewezen op het besluit van de Ministerraad van 29 augustus 1997 om inkomen uit de subsidieregeling Extra Werkgelegenheid voor Langdurig Werklozen (voorheen de Melkert I-banen en thans de in- en doorstroombanen) aan te merken als inkomen in de zin van het toelatingsbeleid voor alle categorieën van personen.

Omdat deze banen moesten worden aangemerkt als structureel regulier werk, bestond er vanaf dat moment niet langer een reden een inkomen uit deze banen te onderscheiden van inkomen verworven uit ander regulier werk en inkomen uit arbeid ingevolge de Wet Sociale Werkvoorzieningen. Het beleid inzake de overige vormen van gesubsidieerde arbeid (zoals de Melkert II-banen, banenpools en de Jeugdwerkgarantiebanen) bleef evenwel ongewijzigd. Inkomen uit deze banen werd niet aangemerkt als inkomen voor het verkrijgen van een verblijfsvergunning op grond van de Vw omdat het hier met name ging om «additionele arbeid». Inkomen uit deze arbeidsmarktactiverende maatregelen speelde in het kader van gezinsvorming en gezinshereniging slechts een rol bij de beoordeling van het inkomensvereiste van Nederlanders, als vluchteling toegelaten vreemdelingen alsmede houders van een vergunning tot vestiging en houders van een vergunning tot verblijf als asielgerechtigde.

Op 1 januari 1998 is de Wet Inschakeling Werkzoekenden (WIW) in werking getreden. De verschillende arbeidsmarktactiverende maatregelen die daarin zijn opgegaan hebben hiermee een wettelijke basis gekregen. Als gevolg van de stroomlijning van gesubsidieerde arbeid blijken de verschillende regelingen steeds meer gemeenschappelijke kenmerken te vertonen, waardoor het onderscheid tussen «additionele arbeid» en «niet-additionele arbeid» met name gelegen in de arbeidsverhouding, duurzaamheid en CAO, feitelijk is verdwenen.

In overleg met het ministerie van SZW is daarom besloten het in het vreemdelingenbeleid gemaakte onderscheid tussen de verschillende vormen van gesubsidieerde arbeid te laten vervallen met terugwerkende kracht tot 1 januari 1998. De hoofdregel dat de betrokkene duurzaam dient te beschikken over voldoende middelen van bestaan, blijft overigens van kracht (zie de beantwoording van schriftelijke vragen bij brief van 3 december 1999 (TK, 1999–2000, Aanhangsel, nr. 397).

De leden van de VVD-fractie zijn van mening, dat personen duurzaam over een inkomen van 100% van de bijstandsnorm moeten beschikken. Dat moet niet alleen blijken uit een contract voor tenminste een bepaalde tijd (één jaar), maar ook uit het arbeidsverleden. Gaarne krijgen zij daarop een reactie van de regering.

Het is staand beleid dat het inkomen als hoofdregel duurzaam moet zijn in die zin dat dit inkomen voor tenminste één jaar beschikbaar moet zijn. Arbeidsverleden speelt daarbij geen rol. De totstandkoming van de nieuwe Vreemdelingenwet is geen aanleiding om dit beleid te wijzigen.

In dit verband vernemen de leden van de VVD-fractie gaarne hoe de andere landen van de Europese Unie, in het bijzonder Duitsland en Denemarken, omgaan met het vereiste van middelen van bestaan bij gezinshereniging en gezinsvorming. Hanteren deze landen ook een bepaalde periode, gedurende welke men moet beschikken over voldoende middelen van bestaan? Zo ja, hoe lang is deze periode?

Zowel in Denemarken als in Duitsland wordt een inkomenseis gehanteerd in het kader van gezinshereniging. In Denemarken dient de legaal verblijvende vreemdelingen gedurende de eerste drie jaar te beschikken over minimaal het sociaal minimum om in het levensonderhoud van zijn gezinsleden te voorzien. Jaarlijks wordt getoetst of de betrokkene nog aan deze voorwaarden voldoet. Denen, EU-onderdanen en asielgerechtigden worden niet ieder jaar gecontroleerd.

Elke formele of informele verbreking van de relatie/huwelijk binnen drie jaar leidt tot verlies van het verblijfsrecht en kan tot uitzetting leiden (tenzij er sprake is van ernstige humanitaire omstandigheden). Na het verstrijken van de drie jaar wachttijd wordt een zelfstandige verblijfsvergunning afgegeven (mits de vreemdeling geen schulden bij de overheid heeft, een introductie cursus heeft gevolgd en geen criminele antecedenten heeft).

In Duitsland is gezinshereniging mogelijk als betrokkene de Duitse nationaliteit heeft of in het bezit is van een verblijfsvergunning voor langere tijd (Aufenthalterlaubnis of Aufenthaltsberechtigung). Betrokkene dient te beschikken over voldoende middelen van bestaan ter hoogte van meer dan het sociaal minimum om in het levensonderhoud van zijn gezinsleden te voorzien. De hoogte van het vereiste inkomen is afhankelijk van de omvang van het gezin. De vergunning wordt afgegeven voor een jaar. Na het jaar wordt getoetst of betrokken nog aan de voorwaarden voldoet en kan hij in het bezit worden gesteld van een vergunning voor twee jaar. Daarna wordt opnieuw beoordeeld of nog steeds aan de voorwaarden wordt voldaan. De eisen blijven gelden totdat de gezinsleden beschikken over een vergunning voor onbepaalde tijd. Dat is in de regel na vijf jaar.

1.6 Aanzuigende werking

Aan al diegenen die in het bezit zijn van een verblijfsvergunning voor bepaalde tijd asiel zal een voorzieningenpakket worden geboden op het niveau waar de verdragsvluchteling recht op zou hebben. Zoals ook uit het verslag van de leden van de VVD-fractie bij de Vreemdelingenwet 2000 blijkt, vrezen deze leden dat daar een aanzuigende werking vanuit gaat. De Wet arbeid vreemdelingen zal ook op houders van een vergunning voor bepaalde tijd asiel van toepassing zijn. Er wordt voorgesteld de tewerkstellingsvergunning zonder toets aan prioriteitgenietend aanbod te verstrekken. De leden van de VVD-fractie vragen de regering dit nader te motiveren. Zal hier geen aanzuigende werking op de komst van vreemdelingen naar Nederland van uitgaan? Leidt dit niet tot strijd met (internationale) discriminatiebepalingen? Gaarne krijgen de leden van de VVD-fractie daarop een reactie van de regering.

Ook de leden van de fractie van het CDA vrezen voor aanzuigende werking en vragen welke argumentatie de regering aan kan voeren om deze weg te nemen.

Wij hebben in de nota naar aanleiding van het verslag van de Vreemdelingenwet in paragraaf 1.4. over de vraag in hoeverre het gekozen volgtijdelijk systeem met daaraan gekoppelde voorzieningenniveau voor vergunninghouders aanzuigende werking heeft het volgende opgemerkt. «Zoals al eerder gezegd, procederen in de huidige praktijk veel tijdelijke vergunninghouders door voor een verblijfsvergunning die recht geeft op een beter voorzieningenniveau. Door het volgtijdelijk systeem is door-

procederen niet meer mogelijk. Met het voorkomen van doorprocederen kan – in combinatie met een betere IND-beslissing – een sneller verloop van de totale asielprocedure worden bereikt. Snelheid van de procedure leidt tot een lagere instroom.

Het voordeel van niet meer kunnen doorprocederen is ook in organisatorisch opzicht van belang, omdat het de IND aanzienlijk minder belast. Dat komt de kwaliteit van de organisatie ten goede. Dat laatste wordt mede bereikt door maatregelen in de wet zoals het vervallen van de bezwaarschriftprocedure, de daarmee noodzakelijke kwaliteitsverbetering van de beslissing in eerste aanleg en de meeromvattende beschikking, die de helderheid en de snelheid van de procedure ten goede komen.

Aanzuigende werking wordt voorkomen, omdat de aantrekkelijkheid van Nederland dan niet langer bepaald wordt door lange doorlooptijden en de kans dat die lange doorlooptijd uiteindelijk tot verblijfsaanvaarding leidt. Een ordelijke procedure en een goede organisatie zijn van veel gewicht omdat het Nederlandse asielbeleid, waarbij de regering rechtvaardig en streng wil zijn, op die wijze in de praktijk ook beter te handhaven is. Dat zal veel asielzoekers die volgens de toelatingsgronden niet voor verblijf in aanmerking komen, afhouden om «hun geluk» toch in Nederland te beproeven. Immers men weet dat de Nederlandse procedure met de nieuwe wet goed beheerst wordt. Een beter voorzieningenniveau voor de huidige vtv-ers of houders van een vtv-hum heeft dan geen substantiële betekenis. Of men nu financiële ondersteuning en huursubsidie krijgt via de huidige Zorgwet voor houders van een voorwaardelijke vergunning tot verblijf (Zorgwet vtv) of via de Algemene Bijstandswet (ABW) en de Huursubsidiewet maakt niet veel uit. Gezinshereniging is in het voorstel voor statushouders weliswaar direct mogelijk, maar alleen voor wie een zelfstandig inkomen heeft op 100% bijstandsniveau, hetgeen voor sommigen een verzwaring is van de huidige eis van 70%.

Kortom: tegenover de voordelen van grotere helderheid van het systeem en betere beheersing van de procedure staat een verbetering voor sommige vergunninghouders van de voorzieningen, die per saldo niet leidt tot aanzuigende werking, integendeel.» Ook de regeling ten aanzien van het vereiste van een tewerkstellingsvergunning moet in het licht van het bovenstaande worden gezien.

In april 2000 zal in het kader van de Intergouvernementele Consultaties (IGC) een vergelijkende analyse worden afgerond van wet-, regelgeving en beleid op het gehele vreemdelingenbeleid in de aangesloten landen. Waarom heeft de regering, zo vragen de leden van de fractie van het CDA, mede in het licht van de forse kritiek van de Raad van State, dit rapport niet afgewacht. Verder verzoeken deze leden of de regering het rapport van een formele reactie kan voorzien.

Naar onze mening is het noodzakelijk dat er zo spoedig mogelijk met een nieuwe asielprocedure en dus met een nieuwe wet kan worden gewerkt. Dit komt ook tot uitdrukking in het regeerakkoord. Alhoewel wij bedoelde vergelijkende analyse belangrijk vinden kan daar voor wat betreft de wijzigingen in de procedure die wij noodzakelijk vinden niet op worden gewacht. Bovendien is het algemeen bekend dat er verschillen bestaan in het beleid tussen de aangesloten landen. Zoals gezegd zal het rapport vertrouwelijk aan de Kamer ter beschikking worden gesteld. Wij achten het gezien het informatieve karakter van het rapport niet nodig dit van een formele reactie te voorzien.

Wij verwijzen deze leden overigens naar het door ons hierboven gestelde inzake aanzuigende werking en het gestelde onder paragraaf 1 van het nader rapport bij het wetsvoorstel nieuwe Vreemdelingenwet waarin wij de kritiek van de Raad van State weerleggen.

1.7 Financiële gevolgen

De regering constateert dat de Vreemdelingenwet 2000 niet zal leiden tot structurele extra uitgaven. De leden van de VVD-fractie vragen zich af of dat daadwerkelijk het geval zal zijn, omdat door het verlenen van de vergunning asiel voor bepaalde tijd meer personen in aanmerking zullen komen voor het niveau van voorzieningen dat thans geldt voor A-statushouders en houders van een vtv-humanitair. Gaarne krijgen de leden van de VVD-fractie hierop een reactie van de regering.

In de nota naar aanleiding van het verslag bij de nieuwe Vreemdelingenwet is in paragraaf 7.1 (pag. 72) uiteengezet dat er een vergelijkende kostenanalyse is uitgevoerd. Hierin zijn onder gelijke omstandigheden de kosten van de Vw94 vergeleken met de kosten van de Vw2000. Uit deze analyse bleek dat de structurele kosten van de Vw2000 in ieder geval niet hoger zijn dan die van de Vw94 en naar verwachting lager zullen uitvallen. De extra lasten doordat meer personen in aanmerking komen voor het niveau van voorzieningen van de A-statushouders en de houder van vtv-humanitair worden gecompenseerd door het opheffen van de Zorgwet vvtv, minder kosten van procedures en kortere verblijfsduur in de opvang.

De leden van de CDA-fractie vragen of de regering een reactie kan geven op de door de VNG aangegeven noodzaak van financiële compensatie van gemeenten in verband met de behoefte aan extra financiële middelen betreffende onder andere de volgende aangelegenheden: de extra begeleiding op het gebied van het afsluiten van huurcontracten en het aanvragen van huursubsidie door houders van een verblijfsvergunning voor bepaalde tijd; de financiële garantstelling richting corporaties; de extra bijstandsuitkeringen die gemeenten moeten gaan verstrekken aan voormalige houders van een voorwaardelijke vergunning tot verblijf (zal in dit verband conform artikel 2 van de nieuwe Financiële-verhoudingswet 1997 compensatie plaats hebben via een extra storting in het Gemeentefonds?); de omzetting van GBA-coderingen en het vullen van het VAS-register.

Wat betreft een nadere uiteenzetting van de structurele financiële consequenties en verschuivingen tussen de begrotingen van de verschillende betrokken departementen, zien de leden van de CDA-fractie met belangstelling uit naar de Voorjaarsnota 2000.

Een interdepartementale werkgroep onder leiding van het ministerie van Financiën heeft ter voorbereiding van de Voorjaarsnota 2000 de kosten verschuivingen tussen de begrotingen als gevolg van de nieuwe Vreemdelingenwet bepaald. Als basis voor de berekeningen is het model gehanteerd dat is gebruikt voor de kostenverschillenanalyse tussen de huidige en de nieuwe Vreemdelingenwet. In de Voorjaarsnota die binnenkort aan de Tweede Kamer wordt gezonden zijn de resultaten opgenomen.

De VNG heeft bij brief van 10 februari jongstleden gevraagd om financiële compensatie voor het omklappen van de houders van een vvtv in een status voor bepaalde tijd. Het gaat hier om de afbouwen van de infrastructuur van de Zorgwet vvtv en het omzetten naar het voorzieningenniveau dat past bij een status voor bepaalde tijd. Met de VNG wordt naar aanleiding van de brief nader overleg gevoerd.

In de Voorjaarsnota wordt op de financiële consequenties voor gemeenten ingegaan. In ieder geval zal worden voorgesteld om, voor zover het extra uitgaven voor (bijzondere) bijstand en de daarmee gemoeide apparaatskosten betreft, een extra donatie aan het Gemeentefonds te laten plaatsvinden. Op deze wijze wordt tegemoet gekomen aan artikel 2 van de Financiële Verhoudingswet 1997.

In het algemeen kan overigens worden gesteld dat de mate waarin gemeenten voor extra lasten komen te staan mede afhankelijk is van de

omvang van de populatie vvtv-ers ten tijde van de invoering van de nieuwe wet en de overgangstermijn die met het omzetten is gemoeid. Een kleine populatie en een lange overgangstermijn zullen naar verwachting de eventuele extra lasten voor gemeenten drukken. In onderhavige wetsvoorstel is voorzien in een ruime overgangperiode van 6 maanden. Als gevolg van het landgebonden asielbeleid zal het aantal houders van een vvtv die zijn uitgeplaatst in een gemeente naar verwachting betrekkelijk klein zijn. Vooral nog is de prognose dat het op 1 januari 2001 gaat om circa 12 000 personen verspreid over vrijwel alle Nederlandse gemeenten. De ontwikkeling van het aantal uitgeplaatste vvtv-ers zal tot de invoering van de nieuwe wet nauwkeurig worden gevolgd.

De leden van de fractie van SGP vragen in het bijzonder naar de ingeschatte financiële consequenties van de uitbreiding van de kring van huursubsidiegerechtigden in de zin van de Huursubsidiewet.

De kostenverschuivingen als gevolg van de invoering van de nieuwe Vreemdelingenwet zijn door de Minister van VROM ten behoeve van de Kaderbrief 2001 in beeld gebracht. Uitgangspunt bij de bepaling van de kostenverschuivingen vormde het eerder genoemde integraal kostenmodel asiel. Uitgaande van de huidige veronderstellingen komen de financiële effecten uit op ongeveer 20 miljoen structureel voor de huursubsidie.

2. ARTIKELSGEWIJS

Hoofdstuk 2. Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Artikelen 1 (gemeentewet) en 2 (kieswet)

De leden van de D66-fractie geven aan, dat in de memorie van toelichting is vermeld dat de uitgangspunten van de wet van 6 mei 1997 tot aanpassing van de Kieswet, Gemeentewet en Provinciewet in verband met de invoering van de Wet gemeentelijke basisadministratie persoonsgegevens en aanpassing aan het geïntegreerd vreemdelingenbeleid (Stb. 1997, 527) gehandhaafd blijven. De leden van de D66-fractie vragen het standpunt van de regering ten aanzien van de zogenaamde verblijfs-gaten indien een vreemdeling niet verschoonbaar niet voor het einde van de toelating voortgezette toelating vraagt, ook indien op dat moment wordt voldaan aan alle vereisten voor voortgezette toelating, mede gelet op de parallel die getrokken zou kunnen worden met het mvv-vereiste dat nu ook wordt herzien. Deze leden vragen of de regering het proportioneel acht dat een vreemdeling, als in bovenstaande bedoeld, opnieuw moet beginnen met de opbouw van een onafgebroken periode van 5 jaar met een verblijfsrecht als bedoeld in het huidige artikel 1b sub 1 of 2 Vw voor het actief en passief kiesrecht, vanwege een toerekenbaar te laat ingediend verzoek. Ook de leden van de fractie van GroenLinks blijven moeite houden met het zogenoemde «verblijfs-gat», dat ontstaat door het niet tijdig verlengen van een vergunning. Volgens deze leden staan de gevolgen voor de integratie en participatie niet in verhouding tot de verwijtbaarheid van de handeling. De persoon kan weer helemaal opnieuw gaan opbouwen voordat hij mag stemmen, naturaliseren etc. De leden van de fractie van GroenLinks vragen of de regering bereid is deze regeling te herzien.

Indien de vreemdeling tijdig, dat wil zeggen voor de afloop van zijn vergunning, om verlenging verzoekt en ook overigens aan de vereisten voor verlenging van zijn vergunning voldoet, wordt de vergunning aansluitend aan zijn eerdere vergunning (dus zo nodig met terugwerkende

kracht) verleend. Indien de vreemdeling niet tijdig om verlenging vraagt, wordt de vergunning pas vanaf de datum van de aanvraag verleend, en ontstaat er een gat in het verblijfsrecht. Hierop wordt echter een uitzondering gemaakt indien de aanvraag niet tijdig is ingediend wegens omstandigheden die de vreemdeling niet zijn toe te rekenen. In het Vreemdelingenbesluit zal worden vastgelegd, dat in dat laatste geval de vergunning wel met terugwerkende kracht wordt verleend. Het tijdig indienen van een verzoek tot verlenging van de vergunning is de eigen verantwoordelijkheid van de vreemdeling. Indien de vreemdeling verzuimt tijdig verlenging te vragen, kan dit consequenties hebben. Deze consequenties zijn in lijn met het reeds enige jaren geleden ingevoerde geïntegreerde vreemdelingenbeleid, dat mede is uitgewerkt in de Koppelingswet. Het al dan niet stellen van het mvv-vereiste staat hier los van en is dus geen aanleiding voor een ander standpunt. Voor een uitvoerige beschouwing over dit onderwerp verwijzen wij naar de nota naar aanleiding van het verslag betreffende het wetsvoorstel nieuwe Vreemdelingenwet (TK1999–2000, 26 732, nr. 7, blz. 108 en 122).

Artikel 3 Wet Gemeentelijke Basisadministratie Persoonsgegevens

De leden van de CDA-fractie vragen of het gegeven dat de thans bestaande verblijfstitels op het tijdstip van inwerkingtreding van de Vreemdelingenwet 2000 van rechtswege worden aangemerkt als verblijfstitels op grond van de nieuwe wet, gevolgen zal hebben voor de registratie en afstemming van de gegevens in het VAS ten opzichte van die in de GBA, dit mede gezien in relatie tot een doelmatige uitvoering van de Koppelingswet.

In verband met de gewijzigde verblijfstitels die ontstaan door de invoering van de nieuwe Vreemdelingenwet zal de registratie in het VAS inderdaad wijzigen en dientengevolge ook de verblijfstitelgegevens in de GBA. Door deze wijzigingen zal de Koppelingswet doelmatig uitgevoerd kunnen blijven worden. De omzetting van de GBA-codes vindt overigens op geautomatiseerde wijze vanuit het VAS plaats binnen de bestaande technische en organisatorische voorzieningen voor de gegevensuitwisseling tussen VAS en GBA bij de vreemdelingendiensten en gemeenten.

Deze leden vragen tevens of het verstrekken van een verblijfsvergunning voor bepaalde tijd die telkens moet worden verlengd tot gevolg heeft dat de grond voor rechtmatig verblijf in Nederland telkens verandert en dus ook de GBA-code en of dit vervolgens extra verificatiewerkzaamheden met zich mee brengt voor sociale zekerheidsinstellingen.

Het verlengen van een verblijfsvergunning voor bepaalde tijd heeft, evenals thans, een wijziging van de grond van rechtmatig verblijf en daarmee van de GBA-code tot gevolg. Aangezien een verblijfsvergunning voor bepaalde tijd asiel wordt toegekend voor een langere duur (drie jaar) in plaats van de thans geldende termijn van één jaar (bij vtv-hum en vvtv), zullen er minder vaak verlengingen (en daarmee aanpassingen van de GBA-codes) nodig zijn. Ook ten aanzien van de verblijfsvergunning bepaalde tijd regulier bestaat het voornemen om deze in meer gevallen dan nu het geval is voor langer dan één jaar te verstrekken. Daar komt bij dat naar aanleiding van de tussenevaluatie van de Koppelingswet is besloten dat de GBA-codes worden aangepast in die zin dat direct uit de code valt af te leiden of een vreemdeling in procedure is voor een aanvraag om eerste toelating of voor voortgezette toelating. Dit betekent dat de eventueel noodzakelijke verificatiewerkzaamheden voor onder andere de sociale zekerheidsinstellingen niet zullen toenemen, maar daarentegen worden verminderd en vereenvoudigd. Ook voor de vreemdelingendiensten kan dit een vermindering betekenen in de belas-

ting met vragen van instanties over de verblijfsrechtelijke positie van een vreemdeling. Hiermee zijn tevens de vragen van de leden van de fracties van GroenLinks en de SP (bij punt 16 nader rapport) over de uitbreiding van de GBA-codes en de aanpassing aan de nieuwe systematiek van artikel 8 nieuwe Vreemdelingenwet, met name het onderscheid tussen artikel 8, onder f en artikel 8 onder g, beantwoord.

Naar aanleiding van een desbetreffende vraag van de leden van de fractie van de SP – bij punt 16 van het nader rapport – antwoorden wij dat de instanties die werken met de GBA tijdig van de aanpassing van de Wet GBA als gevolg van de te verwachten invoering van de nieuwe Vreemdelingenwet op de hoogte zullen worden gesteld.

Artikel 4 Wet Gemeentelijke Zorg voor houders van een voorwaardelijke vergunning tot verblijf

Voor de beantwoording van de vragen van de leden van PvdA en D66 over de overgangstermijn verwijzen wij naar het hoofdstuk 11.

Artikel 5 Wet Inburgering Nieuwkomers

De leden van de fractie van de PvdA wijzen er op dat het op twee gedachten hinken en werken en naar school zonder goede afspraken kan gaan leiden tot uitval uit het inburgeringsprogramma zoals dat nu al de praktijk aan de orde blijkt te zijn. Welke regelingen en afspraken stelt de regering zich voor om deze uitval te voorkomen? Met het oog op het beter op elkaar afstemmen van inburgering en werk verzoekt de PvdA-fractie de regering nader te onderzoeken of de huidige termijn waarin het inburgeringstraject moet worden uitgevoerd verlengd zou moeten worden.

De leden van de CDA-fractie vragen of een verduidelijking kan worden gegeven van de opmerking in punt 17 van het nader rapport dat het de bedoeling is dat daar waar nodig inburgeringscursussen worden gecombineerd met arbeid? Wat wordt bedoeld met «daar waar nodig»? Ook vragen deze leden naar de stand van zaken betreffende de mogelijkheden van de ROC's om faciliteiten te bieden en betreffende de afspraken tussen gemeenten en ROC's.

De leden van de fractie van CDA wijzen erop dat het vinden van werk in de praktijk een belemmering blijkt voor het voldoen aan de inburgeringsplicht en het voltooien van het WIN-traject. Hoe denkt de regering met dit gegeven om te gaan na invoering van de Vreemdelingenwet 2000, met name wat betreft het aspect van voldoende beheersing van de Nederlandse taal? Hoe hard zal aan handhaving van de WIN en de in verband daarmee het eventueel opleggen van sancties de hand worden gehouden? De leden van de CDA-fractie vragen ook of een combinatie van inburgering en arbeid haalbaar is binnen de termijn die er nu in de Wet inburgering nieuwkomers staat voor het inburgeringstraject. Kan een combinatie van inburgering en arbeid in veel gevallen niet een te zware belasting voor de betrokken vreemdeling opleveren? Hoe zal in dit verband het door gemeenten te leveren individuele maatwerk kunnen worden gewaarborgd? Kan een en ander wellicht betekenen dat de periode van het inburgeringstraject moet worden verlengd? Hoe moeten zich het verloop van een gecombineerd traject van arbeid en inburgering concreet voorstellen?

Voor de beantwoording van deze algemene vragen over de uitvoering van de inburgering van nieuwkomers en oudkomers verwijzen wij naar de voortgangsrapportage inburgering die op 14 april 2000 naar de Tweede Kamer is gezonden. In die rapportage wordt verslag gedaan van een

aantal quick scans naar de uitvoering van de WIN en wordt ingegaan op gebleken verbeterpunten, zoals het voorkomen van uitval, de combinatie van werk en scholing, de mogelijkheden die gemeenten hebben om sancties uit de WIN toe te passen, de samenwerking tussen de verschillende uitvoeringsorganisaties en het voeren van landelijk overleg over goede afspraken tussen ROC's en gemeenten. Ten aanzien van de inburgering van zogenaamde oudkomers is in die voortgangsrapportage uitgebreid ingegaan op de verhouding tussen de extra beschikbare middelen voor inburgering van oudkomers en het wegwerken van de bestaande wachtlijsten voor taallessen bij ROC's.

De leden van de CDA-fractie vragen voorts of houders van een voorwaardelijke vergunning tot verblijf die na de inwerkingtreding van de Vreemdelingenwet 2000 van rechtswege een verblijfsvergunning voor bepaalde tijd krijgen, maar die niet behoren tot de huidige doelgroep van de Wet inburgering nieuwkomers, aanspraak kunnen maken op, dan wel verplicht zullen zijn tot het volgen van een WIN-traject, voorzover zij nog geen volledig WIN-traject hebben gevolgd? Noopt een en ander tot aanpassing van de financieringssystematiek in het kader van de Wet inburgering nieuwkomers?

De leden van de fractie van GroenLinks vragen op welke wijze de overgang wordt geregeld van vvtv-ers die nu onder de zorgwet vallen en straks onder de WIN. De leden van de fractie van GroenLinks vragen of (ex)vvtv-houders na inwerkingtreding van deze wet alsnog in aanmerking kunnen komen voor een inburgeringstraject in het kader van de Wet Inburgering Nieuwkomers. Zal hiermee rekening gehouden worden in budgetten voor gemeenten? Wordt hier voldoende rekening wordt gehouden met de achterstand die vvtv-ers hebben opgelopen doordat zij lange tijd niet in aanmerking kwamen voor een inburgeringstraject? Krijgen zij voldoende mogelijkheden om hun achterstand in te halen?

Met de voorgestelde wijziging van de Wet inburgering nieuwkomers (WIN) wordt de doelgroep van deze wet uitgebreid met diegenen die op grond van de huidige wetgeving een voorwaardelijke vergunning tot verblijf (vvtv) hebben. Deze vvtv'ers zullen na invoering van de nieuwe Vreemdelingenwet verplicht zijn om een inburgeringsprogramma te volgen, terwijl dat met de nu geldende regelgeving alleen op vrijwillige basis mogelijk is. De overgang van vrijwillige naar verplichte inburgering zal voor de huidige vvtv'ers, die nog niet vrijwillig een programma hebben doorlopen, leiden tot een oproep om deel te nemen aan een inburgeringsprogramma. Mogelijk zullen gemeenten in de uitvoering een zekere fasering moeten aanbrengen om de huidige vvtv'ers een intake voor inburgering te kunnen aanbieden. Voor een nadere toelichting op de financiële gevolgen verwijzen wij naar het algemeen deel van deze nota.

Artikel 6 Wet op de Raad van State

De leden van de CDA-fractie vragen naar het oordeel van de Raad van State over de voorgestelde verdubbeling van het aantal staatsraden in buitengewone dienst en de daaraan gekoppelde verhoging van de maximale omvang van hun vaste deeltaak.

In het kader van de uitvoeringstoets – gevoegd bij de nota naar aanleiding van het verslag nieuwe Vreemdelingenwet – zijn door de Raad van State berekeningen gemaakt om het aantal staatsraden te bepalen dat nodig is om het aantal zaken in hoger beroep af te doen. Die berekeningen hebben aangetoond dat het noodzakelijk is het aantal staatsraden in buitengewone dienst uit te breiden zoals voorgesteld in onderhavige Invoeringswet. Zoals in de memorie van toelichting bij onderhavige wet is aangegeven is het wenselijk om de toename van het aantal staatsraden te

beperken door tevens de maximumomvang van de vaste deeltaak te verhogen. Hierdoor zal het naar verwachting tevens aantrekkelijker zijn voor gekwalificeerde kandidaten om een benoeming te accepteren.

De leden van de CDA-fractie vragen verder naar de verwachtingen en ontwikkelingen met betrekking tot het werven van deze staatsraden. De verwachting is dat op het moment van de invoering van de Vreemdelingenwet 2000 het aantal staatsraden en staatsraden in buitengewone dienst toereikend zal zijn om de beroepen op grond van die wet binnen de gestelde doorlooptijden te kunnen afhandelen. Met betrekking tot de werving van de staatsraden in buitengewone dienst merken wij op dat dit primair een aangelegenheid is van de Raad van State. Concrete ontwikkelingen met betrekking tot de werving zijn op dit moment niet te geven, vanwege de stand van de parlementaire behandeling van het wetsvoorstel Vreemdelingenwet.

Artikel 7 Remigratiewet

De leden van de fractie van het CDA stellen, onder meer bij punt 18 van het nader rapport, diverse vragen over het voorstel tot wijziging van Remigratiewet.

De leden van de CDA-fractie vragen in hoeverre er in de afgelopen vijf jaren en door welke nationaliteiten gebruik is gemaakt van de mogelijkheden van de Remigratiewet. Wat is de huidige omvang van het gebruik van de mogelijkheden van de Remigratiewet door A- en C-statushouders?

Wij wijzen de leden van de fractie van het CDA er op dat de Remigratiewet op 1 april jongstleden in werking is getreden. De gevraagde gegevens zijn derhalve (nog) niet beschikbaar. Van de voorgaande remigratieregelingen is bekend dat in het jaar 1999 in totaal 297 personen voor het eerst gebruik zijn gaan maken van remigratieregelingen. Met deze nieuwe instroom kwam het totaal aantal personen dat eind 1999 met gebruikmaking van Nederlandse remigratieregelingen in het buitenland verbleef op 6431. Voor de jaren 1997 en 1998 lagen deze totalen op 5911 en 6162. Van de eerdere jaren zijn geen vergelijkbare cijfers beschikbaar. De meest voorkomende nationaliteiten in de remigratieregelingen zijn in 1999 de Turkse (3316 personen), Marokkaanse (2193 personen), Spaanse (290 personen) en Bosnische (141 personen).

Kan een schatting worden gegeven van de omvang van de verwachte toename van het aantal potentiële «Remigratiewetgerechtigden»?

Bij de begroting voor de Remigratiewet is rekening gehouden met een toename van het jaarlijkse aantal toekenningen met ongeveer 25%. Dit betreft circa 100 extra nieuwe gerechtigden per jaar.

Waarom kunnen houders van een verblijfsvergunning voor bepaalde tijd wel gebruik maken van de remigratiefaciliteiten zolang hun vergunning niet is ingetrokken, maar niet daarna?

Houders van een verblijfsvergunning voor bepaalde tijd kunnen geen gebruik maken van de remigratievoorzieningen vanaf het moment dat hun verblijfsvergunning is ingetrokken, omdat zij vanaf dat moment niet meer legaal in Nederland verblijven. Ex-statushouders die vrijwillig willen vertrekken uit Nederland kunnen voor financiële ondersteuning van hun terugkeer een beroep doen op de terugkeerregeling van het IOM.

Wat is het verschil in faciliteiten op grond van de Remigratiewet en die op grond van de terugkeerregeling van de Internationale Organisatie voor Migratie?

De Remigratiewet biedt basisvoorzieningen, die bestaan uit een tegemoetkoming voor de reiskosten en voor de kosten van het transport van huisraad alsmede een overbrugging voor de eerste twee maanden na remigratie. Daarnaast komen personen van 45 jaar en ouder in aanmerking voor een maandelijkse uitkering, een ziektekostentegemoetkoming dan wel in landen waarmee een sociaal zekerheidsverdrag bestaat met medische voorzieningen een ziekenfondsverzekering, een terugkeeroptie binnen één jaar, een individualisering van de uitkering als alleenstaande of alleenstaande met kinderen bij verbreking van het huwelijk of duurzaam samenlevingsverband, een nabestaandenuitkering voor hun kinderen tot aan de meerderjarigheid. Volledigheidshalve: de doelgroepen van de Remigratiewet zijn limitatief vermeld en bestaan uit personen, die, afhankelijk van de voorzieningen waarvoor men in aanmerking kan komen, tenminste één dan wel drie jaar rechtmatig in Nederland moeten hebben verbleven.

De terugkeerregeling van IOM houdt in dat de vreemdeling ondersteuning wordt verleend bij het verkrijgen van vervangende reisdocumenten en dat hij in het bezit wordt gesteld van een vliegticket voor vertrek naar zijn land van herkomst of naar een derde land waar zijn toelating is gewaarborgd. Daarnaast wordt een ondersteuningsbijdrage toegekend ten behoeve van de kosten van levensonderhoud in de eerste periode na vertrek uit Nederland.

Er is verschil in de bedragen van de tegemoetkomingen en uitkeringen tussen de Remigratiewet en de terugkeerregeling van IOM.

Hoofdstuk 5 Ministerie van Justitie

De leden van de fractie van D66 verzoeken de regering in te gaan waarom met betrekking tot de criteria voor het behouden van aanspraken op voorzieningen en verstrekkingen na rechtmatig verblijf niet is gekozen voor het met de invoering van de Koppelingswet geïntroduceerde tijdigheids criterium.

Betekent dit dat een vreemdeling die de dag voor de afloop van zijn vergunning voor bepaalde tijd verlenging daarvan vraagt, dan wel een verzoek indient om verlening van een vergunning voor onbepaalde tijd zijn aanspraak op voorzieningen behoudt? Welke verdragsrechtelijke verplichtingen alsmede bepalingen van de Vw 2000 en de lagere regelgeving ten aanzien van de uitzetbaarheid van de vreemdeling zijn daarbij bepalend? Dezelfde vraag stellen deze leden ten aanzien van vreemdelingen die verschoonbaar en niet-verschoonbaar na afloop van zijn vergunning voor bepaalde tijd verlenging aanvraagt? Behoudt ook deze categorie zijn aanspraken op voorzieningen?

Ook de leden van de fractie van GroenLinks en SP vragen naar de regelingen die van belang zijn voor de bepaling of een vreemdeling aanspraak maakt op voorzieningen indien hij in afwachting is van zijn aanvraag voor verlening van een vergunning dan wel voor verlenging van zijn vergunning, ook indien hij niet tijdig om verlenging van zijn vergunning verzoekt (verschoonbaar of niet verschoonbaar).

Het uitgangspunt van de koppelingswet dat voorzieningen slechts worden voortgezet indien een vreemdeling tijdig om verlenging van het verblijfsrecht heeft gevraagd blijft ook onder de nieuwe Vreemdelingenwet en de Invoeringswet gehandhaafd. Zo komt in hoofdstuk 7 van het onderhavige wetsvoorstel steeds terug «vreemdelingen die na rechtmatig verblijf te hebben gehouden in de zin van artikel 8, onder a tot en met e en m, van

de Vreemdelingenwet 2000, rechtmatig in Nederland verblijf hebben als bedoeld in artikel 8, onder g of h, van de Vreemdelingenwet 2000». In artikel 8, onder g, van de Vreemdelingenwet is opgenomen dat een vreemdeling rechtmatig in Nederland verblijft indien hij in afwachting is van een beslissing op een aanvraag tot verlenging van een vergunning of verlening van een vergunning voor onbepaalde tijd, terwijl ingevolge deze wet of op grond van een rechterlijke beslissing uitzetting van de aanvrager achterwege dient te blijven totdat op de aanvraag is beslist. Voor de voortzetting van de voorzieningen is dus bepalend of de vreemdeling rechtmatig in Nederland verblijft. Net als nu het geval is zal in de lagere regelgeving behorende bij de Vreemdelingenwet worden bepaald wanneer een aanvraag om verlenging tijdig is ingediend en de uitzetting van de aanvrager achterwege dient te blijven totdat op de aanvraag is beslist. Daartoe zal in het Vreemdelingenbesluit (Vb) – zoals ook aangekondigd in de hoofdlijnennotitie Vreemdelingenbesluit van 31 maart jl. – als hoofdregel worden opgenomen dat de uitzetting achterwege blijft indien de aanvraag tot het verlengen van de vergunning is ingediend voor afloop van de geldigheidsduur. Dit geldt ook indien de aanvraag door omstandigheden die de vreemdeling niet zijn toe te rekenen te laat is ingediend. Thans geldt in het Vb dat alleen als de aanvraag vier weken voor afloop van de geldigheidsduur is ingediend de uitzetting van de aanvrager achterwege blijft. In het kader van de voorzieningen wordt deze vier weken termijn evenwel niet gehanteerd. Dit was een van de redenen voor het voorstel om de vier weken termijn ook in het Vb te laten vervallen.

Als de aanvraag tot verlenging of de aanvraag tot verlening van de vergunning voor onbepaalde tijd te laat wordt ingediend verblijft de vreemdeling sedert het verlopen van de geldigheidsduur niet meer rechtmatig in Nederland en worden zijn voorzieningen beëindigd. Zodra hij de aanvraag heeft ingediend verblijft hij als hoofdregel weliswaar weer rechtmatig in Nederland op grond van artikel 8, onder f, maar deze grond van rechtmatig verblijf geeft geen aanspraak op reguliere voorzieningen.

De leden van de fractie van GroenLinks en SP vragen verder wat de aanspraken zijn op verstrekkingen indien deze persoon in procedure is tegen het de beslissing tot niet verlening dan wel niet verlenging dan wel intrekking van zijn vergunning. Is daarbij het worden gehoord door de ACV nog van invloed? Ligt het niet voor de hand, mede in het licht van internationale verplichtingen, dat vreemdelingen die rechtmatig in Nederland verblijven, dus ook degenen die hun procedure hier mogen afwachten, tevens aanspraak op voorzieningen kan maken? Zo nee, wat zijn de rechtvaardigingsgronden om mensen uit te sluiten? De leden van de fractie van de SP wijzen in dit verband op de inmiddels gevormde jurisprudentie over de non-discriminatiebepalingen in artikel 26 IVBPR, artikel 14 EVRM, artikel 8 EVSZ, artikel 3 lid 1 Besluit 3/80 van de Associatieraad EEG-Turkije, artikel 41 lid 1 Samenwerkingsovereenkomst EG-Algerije alsmede de artikel 64 en 65 van de Euro-Mediterrane Overeenkomsten met Tunesië en Marokko.

Zoals hiervoor uiteen is gezet verblijven vreemdelingen die tijdig om voortzetting van het rechtmatig verblijf hebben gevraagd rechtmatig in Nederland op grond van artikel 8 onder g. Indien zij vervolgens over de uitkomst van de beslissing op deze aanvraag gaan procederen en deze procedure in Nederland mogen afwachten, verblijven zij rechtmatig in Nederland op grond van artikel 8, onder h. Zoals ook uit de materiewetten blijkt geldt dat deze personen aanspraken behouden op verstrekkingen totdat zij de procedure niet meer in Nederland mogen afwachten. Het horen door de ACV is hierop niet van invloed. Voor personen die rechtmatig verblijven op grond van artikel 8 onder f, dat wil zeggen in Nederland verblijven in afwachting van een beslissing op een aanvraag om een

verblijfsvergunning, blijft het uitgangspunt van de koppelingswet gehandhaafd. Dit betekent dat deze personen niet in aanmerking komen voor reguliere voorzieningen. Slechts een beperkt aantal categorieën vreemdelingen kan bij gebrek aan dergelijke voorzieningen, zoals bijstand, een beroep doen op de Regeling verstrekkingen bijzondere categorieën vreemdelingen (Rvb) die door het Centraal Orgaan opvang asielzoekers wordt uitgevoerd. Voor overige vreemdelingen ontstaan dus geen aanspraken op voorzieningen. Wat betreft de jurisprudentie op basis van de in verdragen neergelegde non-discriminatieverplichtingen, wordt opgemerkt dat er in de jurisprudentie van wordt uitgegaan dat de consistentie van overheidsbeleid en het realiseren van een effectief vreemdelingenbeleid een objectief te rechtvaardigen doelstelling vormen op grond waarvan onderscheid naar verblijfsstatus in het kader van wettelijke uitkeringsregelingen kan worden gerechtvaardigd. Verwezen wordt naar de uitspraak van het Hof 's-Gravenhage d.d. 20 januari 2000, nr. 98/1324 KG (waartegen overigens nog een cassatieberoep bij de Hoge Raad loopt). Wel zijn nog enkele procedures aanhangig welke betrekking hebben op de vraag of het proportionaliteitsvereiste met zich meebrengt dat lopende uitkeringen, welke voor de inwerkingtreding van de Koppelingswet reeds werden verstrekt aan vreemdelingen zonder verblijfsvergunning, in bepaalde mate dienen te worden ontzien. Deze betreffen echter overwegend de overgangssituatie ten tijde van de inwerkingtreding van de Koppelingswet (1 juli 1998), en niet de wettelijke normering als zodanig.

Verder vragen de leden van het CDA of de regering kan aangeven welke rechtvaardigingsgrond zij hanteert voor de latere ingangsdatum (dat wil zeggen niet de datum van de vergunningaanvraag, maar die van de vergunningtoekenning) van de verblijfsvergunning voor bepaalde tijd die wordt toegekend aan vreemdelingen die onder het besluitmoratorium vallen? Is hier geen sprake van rechtsongelijkheid tussen asielzoekers die onder het besluitmoratorium vallen (waaronder mogelijk vreemdelingen die zich terecht kunnen beroepen op erkenning als vluchteling op grond van het Vluchtelingenverdrag) en asielzoekers die niet door een besluitmoratorium worden getroffen, hierbij in aanmerking genomen dat de laatstgenoemde groep een jaar later dan de eerstgenoemde in staat wordt gesteld tot de opbouw van bepaalde rechten?

Het instellen van het besluitmoratorium betekent, zo beantwoorden wij deze vragen van de leden van het CDA, dat de beslistermijn voor de individuele aanvraag van een asielzoeker die valt binnen de groep waarvoor het moratorium is ingesteld, met ten hoogste een jaar kan worden verlengd. In de nota naar aanleiding van het verslag bij de Vreemdelingenwet zijn wij ingegaan op de gronden waarop het moratorium kan worden ingeroepen. In de aard van deze gronden is naar onze mening de rechtvaardiging gelegen voor het niet meetellen van de termijn waarmee de normale beslistermijn wordt verlengd. Naar onze mening kan geen sprake zijn van rechtsongelijkheid. Het onderscheid wordt gerechtvaardigd door de toepassing van het moratorium.

De leden van de SP-fractie vragen een toelichting op het volgende: in punt 15 wordt aangegeven dat personen die nog in procedure zijn omtrent de intrekking van hun vergunning voor bepaalde tijd asiel, recht houden op de reguliere voorzieningen voor statushouders. Na intrekking zal de voormalige vergunninghouder Nederland na 4 weken moeten verlaten. De mogelijkheid bestaat dat betrokkenen allerhande verplichtingen zijn aangegaan (huur huis, arbeidscontract, et cetera) die meer tijd nemen om af te wikkelen. Kan de regering toelichten of bij het beëindigen een redelijke termijn in acht wordt genomen? Hoe lang zal zo'n termijn dan zijn?

De vertrektermijn van vier weken komt overeen met de maximale termijn genoemd in artikel 15d, tweede lid, van de huidige Vreemdelingenwet. Deze vertrektermijn wordt al sinds jaar en dag in het vreemdelingenrecht gehanteerd. Sinds het vernieuwde terugkeerbeleid geldt dat een vreemdeling zelf verantwoordelijk is voor zijn vertrek uit Nederland. Daaronder valt ook de praktische afwikkeling van zijn verplichtingen die hij in Nederland is aangegaan. Bij huurovereenkomsten voor onbepaalde tijd bedraagt de opzegtermijn voor de huurder de termijn tussen twee huurbetalingen en kan gelet op de praktijk in het algemeen gezegd worden dat deze een maand bedraagt. Binnen de vertrektermijn van vier weken is een normale opzegging of beëindiging met wederzijds goedvinden van de huurovereenkomst mogelijk zodat hiervan geen belemmering behoeft uit te gaan voor het aangaan van huurovereenkomsten. In geval een vreemdeling onherroepelijk verder verblijf in Nederland wordt ontzegd, zal een eventuele tewerkstellingsvergunning worden ingetrokken, en zal het een werkgever op grond van de Wet arbeid vreemdelingen niet meer zijn toegestaan de vreemdeling arbeid te laten verrichten. De werkgever en de werknemer zullen in verband hiermee de arbeidsverhouding beëindigen. Voor zover hierbij opzegtermijnen gelden, bestaan over die termijnen geen loonaanspraken, indien geen arbeid meer wordt verricht (artt. 627 en 628 Boek 7 Burgerlijk Wetboek), aangezien een en ander zijn grond vindt in een aan de werknemer toe te rekenen omstandigheid. In verband hiermee valt niet te verwachten dat problemen in relatie tot opzegtermijnen een werkgever zullen weerhouden een arbeidsovereenkomst aan te gaan met een vreemdeling die nog slechts over een tijdelijke verblijfsvergunning beschikt.

Verder willen wij erop wijzen dat de vreemdeling over het algemeen reeds langere tijd op de hoogte is van de kans dat hij Nederland zal moeten verlaten en kan hij zijn vertrek dus reeds vroegtijdig voorbereiden. Voor de afwikkeling van een aantal zaken zal niet noodzakelijk zijn dat de vreemdeling in Nederland verblijft. Mocht de vreemdeling niet vertrekken binnen de vertrektermijn dan betekent dit dat hij na die termijn kan worden uitgezet. Eventuele verplichtingen in Nederland zijn geen reden om de uitzetting (tijdelijk) achterwege te laten.

Artikel 2 BW

In het wetsvoorstel wordt de keuze gemaakt om inschrijving van in het buitenland tot stand gekomen aktes hier in Nederland mogelijk te maken voor alle houders van een tijdelijke vergunning asiel, terwijl die mogelijkheid tot op heden alleen open stond voor houders van de A-status. De leden van de fractie van SGP vragen of het niet denkbaar is dat door opening van deze mogelijkheid veel meer statushouders dan nu het geval is hun akten zullen laten inschrijven en neemt daardoor de druk op administratieve organen niet aanzienlijk toe? Welk wezenlijk belang is er mee gediend om alle houders van de tijdelijke verblijfsvergunning asiel de bedoelde mogelijkheid te geven?

Zoals ook in de memorie van toelichting is opgenomen is besloten tot openstelling van deze mogelijkheid met het oog op internationale verplichtingen en gezinshereniging. Verder past deze wijziging in het volgtijdelijk statusmodel waarbij alle houders van een vergunning voor bepaalde tijd over dezelfde voorzieningen beschikken. Op deze wijze worden eventuele procedures voorkomen. Deze openstelling zal kunnen leiden tot een toename van het aantal inschrijvingen. Op dit moment bestaat evenwel geen inzicht in de mate waarin zich dat zal kunnen voordoen omdat dit afhankelijk is van het aantal statushouders, de beschikbaarheid van documenten en de individuele behoefte om deze akten in te laten schrijven.

Verder is gebleken dat het nodig is bij nota van wijziging in de invoeringswet alsnog een bepaling op te nemen waarbij het wetsvoorstel tot wijziging van verschillende bepalingen, waaronder de regeling in boek I BW inzake voorkoming van schijnhuwelijken (TK 26 862) gewijzigd wordt als de Vreemdelingenwet in werking treedt. Wij verwijzen hiervoor naar de bijgevoegde nota van wijziging en de toelichting daarbij.

Artikel 6 Wet Centraal Orgaan opvang asielzoekers

De leden van de fracties van PvdA, CDA en GroenLinks vragen aandacht voor de vreemdelingen die op grond van artikel 25 van de huidige Vreemdelingenwet aanspraak kunnen maken op verstrekkingen in het kader van de Regeling verstrekkingen asielzoekers (Rva). Voor deze groep is bepaald dat zij niet verplicht worden om ook daadwerkelijk in een opvangcentrum te gaan wonen.

De leden van het CDA vragen of het wellicht aanbeveling verdient om deze groep bijstandgerechtigd te maken, aangezien het hier ook mensen kan betreffen die voorheen een vergunning voor bepaalde tijd asiel hadden, maar die ondanks de intrekking van die vergunning hier tijdelijk langer mogen blijven vanwege gezondheidsredenen. Zou het niet wenselijk zijn dat deze mensen in hun woning kunnen blijven totdat zij uit Nederland moeten vertrekken? Zo ja, zou dit dan een wijziging van de grond van rechtmatig verblijf vereisen, dan wel een aanpassing van de Algemene bijstandswet? Sluit de voorgestelde tekst van de Algemene bijstandswet niet uit dat personen die rechtmatig verblijf in de zin van artikel 8 onder j hebben aanspraak kunnen maken op bijstand? Als vastgehouden wordt aan de regeling dat zij aanspraak kunnen maken op de voorzieningen van de Rva, zal deze groep dan na invoering van de Vreemdelingenwet 2000 aanspraak kunnen blijven maken op de Regeling verstrekkingen asielzoekers, zonder dat zij verplicht worden in een opvangcentrum te gaan wonen?

De leden van de fractie van GroenLinks vragen of de regering kan bevestigen dat zij aanspraak blijven maken op de Rva, zonder in de centrale opvang te hoeven verkeren. Ook de fractie van de PvdA pleit ervoor dat de huidige situatie waarin zij niet verplicht in de opvangcentrum te gaan wonen, onder de vreemdelingenwet 2000 in stand blijft.

Vreemdelingen die rechtmatig verblijf houden in de zin van artikel 8, onder j, van de nieuwe Vreemdelingenwet hebben geen aanspraak op voorzieningen krachtens de Algemene bijstandswet. Overeenkomstig het staand beleid kunnen betrokkenen in aanmerking komen voor Rva-verstrekkingen. De mogelijkheid voor de zogenaamde administratieve plaatsing in een opvangcentrum blijft ook na de invoering van de nieuwe Vreemdelingenwet bestaan. Dit betekent dat betrokkenen niet verplicht zijn om in een opvangcentrum te gaan wonen om in aanmerking te komen voor (de overige) Rva-verstrekkingen.

Verder vragen de leden van de PvdA-fractie zich af welke voorzieningen openstaan voor een vreemdeling die uitstel van vertrek geniet op grond van artikel 43, vijfde lid, en daarmee rechtmatig verblijft in de zin van art. 8, onder j. De leden van het CDA vragen of het waar is dat, hoewel artikel 43, vijfde lid, stelt dat de vreemdeling op wie een uitstel van vertrekbeleid van toepassing is, rechtmatig verblijf heeft op grond van artikel 8, onder j, de materiewetten uitsluiten dat deze vreemdeling aanspraak kan maken op voorzieningen?

Vreemdelingen aan wie uitstel van vertrek is verleend op grond van artikel 43, vijfde lid van het wetsvoorstel Vreemdelingenwet, verblijven rechtmatig in de zin van artikel 8, onder j.

De materiewetten sluiten deze categorie uit van voorzieningen met uitzondering van toegang tot onderwijs en rechtsbijstand. Deze categorie vreemdelingen heeft aanspraak op verstrekkingen op grond van de Rva, die gelijk zijn aan de verstrekkingen ten behoeve van andere asielzoekers. De activiteiten in het kader van de verstrekking van educatieve en recreatieve activiteiten zullen, gegeven de verblijfsrechtelijke positie van betrokkenen, niet op integratie gericht zijn.

In het voorstel nieuwe Vreemdelingenwet wordt gekozen voor een allesomvattende beschikking. In de memorie van toelichting bij de Invoeringswet wordt gesteld dat het uit een oogpunt van rechtsbescherming nodig kan zijn een nieuw besluit tot beëindiging van de verstrekkingen te nemen. Wat wordt bedoeld met «bij wijze van uitzondering kan door tijdsverloop opnieuw een oordeel nodig zijn over de beëindiging van de verstrekkingen vanwege een relevante wijziging in de omstandigheden van de vreemdeling». Op welke situaties wordt gedoeld? Onder welke omstandigheden kan het voorkomen, dat besluiten niet achter elkaar worden uitgevoerd? Ligt er hier een relatie met het «uitstel van vertrek beleid»? Gaarne krijgen de leden van de VVD-fractie daarop een reactie van de regering.

In het geval van een nieuwe beschikking zal beroep geen schorsende werking uit kracht van de wet toekomen. Een voorlopige voorziening zal alleen in uitzonderingssituaties kunnen worden ingewilligd. Aan welke situaties moet worden gedacht, zo vragen de leden van de VVD-fractie. De leden van GroenLinks achtten het daarentegen van belang dat in sommige situaties apart beroep blijft openstaan tegen beëindiging van verstrekkingen. Denkbaar is immers dat uitgeprocedeerden nog langere tijd opvang hebben genoten in verband met bepaalde persoonlijke omstandigheden, en dat gedurende deze periode de omstandigheden zich zodanig hebben ontwikkeld dat er reden om voor verstrekkingen in aanmerking te blijven komen. Het zou dan onbevredigend zijn als dit niet meer kan worden voorgelegd of beoordeeld. Ook bij mensen die op grond van uitstel van vertrek nog lange tijd zijn opgevangen. Kunnen deze procederen tegen het beëindigen van uitstel van vertrek en daarmee ook het beëindigen van opvangvoorzieningen?

Zoals ook is aangegeven in de nota naar aanleiding van het verslag bij de nieuwe Vreemdelingenwet zijn wij zeer terughoudend met het geven van voorbeelden. Indien ten aanzien van de beëindiging van verstrekkingen een nieuw besluit of een nieuwe handeling is genomen, bijvoorbeeld wanneer tegen de uitzetting niet langer beletselen bestaan, staat beroep open bij de Vreemdelingenrechter. In zijn algemeenheid kunnen wij hier slechts opmerken dat het niet uitgesloten is dat als zich naast een vertrek-moratorium of uitstel van vertrek op grond van artikel 62 ook nog bijzondere humanitaire omstandigheden voordoen, de beëindiging van de opvang na afloop van het uitstel vertrek wordt aangemerkt als een rechsens appelabel besluit. Voor de beëindiging van de opvang is een nieuwe titel tot ontruiming van de woonruimte niet vereist. De uit het wetsvoorstel Vreemdelingenwet voortvloeiende rechtsgevolgen blijven immers rechtskracht houden.

In het voorgestelde lid 2 van artikel 3a van de Wet Centraal Orgaan opvang asielzoekers worden handelingen tot het beëindigen van verstrekkingen met een beschikking gelijkgesteld. Hoewel de leden van de VVD-fractie beseffen, dat deze bepaling is gebaseerd op artikel 70 van het wetsvoorstel met betrekking tot de Vreemdelingenwet 2000, vragen zij de regering toch naar de achterliggende reden van deze bepaling. Leidt deze bepaling niet tot extra rechtsgangen. Hoe verhoudt deze bepaling zich tot de allesomvattende beschikking?

De meeromvattende beschikking zoals opgenomen in het wetsvoorstel nieuwe Vreemdelingenwet laat onverlet dat er ter uitvoering van de beschikkingen handelingen moeten worden verricht. Te denken valt aan handelingen in het kader van de uitzetting en aan handelingen in het kader van de beëindiging van de opvang. Zoals eerder in het kader van het wetsvoorstel Vreemdelingenwet en in de memorie van toelichting bij de Invoeringswet is aangegeven zal er doorgaans geen afzonderlijk beroep tegen handelingen mogelijk zijn. Rechtsbescherming kan mogelijk zijn indien het beroep betrekking heeft op de wijze waarop van de bevoegdheid tot beëindiging van de opvang gebruik is gemaakt. Ook is het zoals hierboven is aangegeven in uitzonderingsgevallen denkbaar dat door tijdsverloop opnieuw een oordeel nodig is over bijvoorbeeld de beëindiging van de verstrekkingen. Het beroep in deze zaken heeft geen schorsende werking.

In het voorgestelde artikel 3a, eerste lid van de Wet COA, zijn de afdelingen 1, 3 en 4 van hoofdstuk 7 van de Vreemdelingenwet 2000 van toepassing op besluiten in het kader van het onthouden dan wel de beëindiging van verstrekkingen bij of krachtens de Wet COA. In het tweede lid worden vervolgens handelingen van het COA ten aanzien van een vreemdeling als zodanig, die worden verricht in het kader van de beëindiging van verstrekkingen bij of krachtens de Wet COA, gelijkgesteld met een beschikking. En vervolgens wordt in het derde lid schorsende werking onthouden aan het instellen van beroep. De leden van de fractie van CDA en GroenLinks vragen of ter compensatie van het wegvallen van de bezwaarfase een voornemenprocedure zal worden gevolgd, zodat de vreemdeling zijn zienswijze naar voren kan brengen. De leden van GroenLinks zijn van mening dat de regering geen steekhoudende argumenten heeft gegeven tegen het laten vervallen van de bezwaarprocedure bij besluiten tot onthouden en beëindigen van opvang. De leden van het CDA vragen verder of als dit niet het geval zal zijn, dit dan niet kan leiden tot onduidelijkheid over het feitencomplex bij de rechter en of het niet raadzaam is om dit, vooral in die gevallen waarin medische of humanitaire aspecten een rol spelen, in een vroegtijdig stadium van het geschil te onderkennen, zodat eventueel noodzakelijk deskundig advies kan worden ingewonnen.

Het verbaast de leden van GroenLinks dat een afzonderlijk beroep geen schorsende werking kent. Dit ontdoet de mogelijkheid veel van zijn waarde. In de meeste gevallen zullen volgens deze leden juist humanitaire omstandigheden nopen tot een nieuwe beoordeling. Waarop moeten deze mensen dan in afwachting van het beroep verblijven? Heeft het COA de mogelijkheid in individuele gevallen af te zien van de mogelijkheid om (althans voorlopig) de verstrekkingen te beëindigen?

Uit het systeem van de nieuwe Vreemdelingenwet volgt dat uit de verlening van de verblijfsvergunning die rechtmatig verblijf inhoudt of de afwijzing van de aanvraag, van rechtswege volgt dat de opvang wordt beëindigd. Tegen dit van rechtswege intredend rechtsgevolg staan geen rechtsmiddelen open. Ingevolge het voorgestelde artikel 3a van de Wet COA staat voor wat betreft een afzonderlijk besluit of handeling tot beëindiging van verstrekkingen de rechtsgang zoals neergelegd in het wetsvoorstel vreemdelingenwet open, hetgeen betekent dat geen bezwaar mogelijk is. Het afschaffen van bezwaar hoeft in dit geval niet gecompenseerd te worden met de introductie van een voornemenprocedure. Het gaat hier immers om van rechtswege intredende gevolgen, die ook na tijdsverloop hun rechtskracht behouden. Bij een beroep tegen de beëindiging van de opvang kan de rechter het feitencomplex vaststellen en indien noodzakelijk een voorlopige voorziening toewijzen opdat de opvang kan worden voortgezet in afwachting van het beroep. Het COA heeft een dergelijke mogelijkheid niet. Met de inwerkingtreding van het vernieuwde

terugkeerbeleid is de noodzaak van een door het COA te voeren hardheidsbeleid terzake van de beëindiging van de opvang, met zelfstandige bestuursrechtelijke beoordelingsbevoegdheid, komen te vervallen. Eventuele omstandigheden van bijvoorbeeld humanitair zeer schrijnende aard, worden in het kader van de individuele beslissing omtrent toelating en vertrek door de IND meegewogen.

De leden van de fractie van het CDA vragen hoe de regering de stelling beoordeelt dat inzake besluiten tot beëindiging van verstrekkingen in verband met de inwilligende beschikking (artikel 42 van de Vreemdelingenwet 2000) de bestuursrechter bevoegd zou moeten zijn om daarover te oordelen, omdat kennis van het algemene bestuursrecht in dat type geschillen het belangrijkste lijkt, terwijl kennis van de asielproblematiek daarbij in veel mindere mate een rol speelt. Is het niet zo dat geschillen omtrent de beëindiging van de opvang na een inwilligende beschikking onder andere betrekking zullen hebben op de invulling van het begrip «beschikbaarheid van passende huisvesting», wat in artikel 8 Wet COA een grond is voor de beëindiging van de opvangvoorzieningen? In de memorie van toelichting wordt gesteld dat de bestuursrechter zich ook in de toekomst zal moeten buigen over geschillen tussen het COA en asielzoekers. Zou dit kunnen betekenen dat de bestuursrechter in geschillen over besluiten tot beëindiging van de opvang na een inwilligende beschikking de aangewezen instantie is?

Hoewel de leden van GroenLinks positief staan tegenover de overheveling van de beroepen tegen beslissingen inzake verstrekkingen van de bestuursrechter naar de vreemdelingenrechter is het de vraag of de rechter de vreemdelingenrechter ook geschikt acht bij kwesties waar het gaat om inwilligende beslissingen en de statushouder naar een zelfstandige woning moet doorschuiven.

Zoals ook in de memorie van toelichting op pagina 13 is opgenomen blijkt uit de bewoordingen van het voorgestelde artikel 3a dat uitsluitend beroep op de vreemdelingenrechter mogelijk is indien het besluit of de handeling het gevolg is van een beslissing op de aanvraag op grond van de Vreemdelingenwet, anders gezegd, verband houdt met de van rechtswege intredende gevolgen van een (niet-) inwilligende beschikking. Derhalve zal de vreemdelingenrechter ook bevoegd zijn om te oordelen over de beëindiging van de opvang naar aanleiding van een inwilligende beschikking. In dat verband speelt de beschikbaarheid van passende huisvesting een belangrijke rol. Het is juist dat voor de beoordeling van dat begrip kennis van de asielproblematiek een mindere rol speelt. Dit is voor ons evenwel geen aanleiding om in deze zaken de vreemdelingenrechter niet bevoegd te maken. Uit oogpunt van systematiek hebben wij er niet voor gekozen een onderscheid aan te brengen in de aard van de onderliggende asielbeslissing (positief of negatief). Aan beide beslissingen is namelijk het van rechtswege intredende gevolg van beëindiging van de opvang verbonden. In het geval de verstrekkingen los van een beslissing op een aanvraag worden onthouden of beëindigd, bijvoorbeeld wegens overtreding van de huisregels, zal de bestuursrechter bevoegd zijn.

De leden van de CDA-fractie vragen of, zolang het verzoek tot een voorlopige voorziening loopt bij de rechter, de verstrekkingen zullen blijven doorlopen en niet tot ontruiming wordt overgegaan.

Wij beantwoorden deze vraag bevestigend. In afwachting van de uitspraak in voorlopige voorziening wordt niet tot beëindiging van de opvangvoorzieningen overgegaan.

Gesteld wordt dat in de Invoeringswet geen bepalingen zijn opgenomen over de materiële rechtspositie van asielzoekers op wie het besluit-

moratorium van artikel 41 van het voorstel Vreemdelingenwet 2000 van toepassing is, omdat de materiële rechtspositie van deze asielzoekers, gelijk aan andere asielzoekers, wordt geregeld in de Regeling verstrekkingen asielzoekers. De leden van de fractie van het CDA vragen hoe de zinsnede «gelijk aan andere asielzoekers» moet worden verstaan. Deze leden vragen of hier wordt bedoeld dat de materiële rechtspositie van asielzoekers op wie het besluitmoratorium van toepassing is, gelijk is aan die van andere asielzoekers of dat hier wordt bedoeld dat de materiële rechtspositie van beide categorieën wordt geregeld in de Regeling verstrekkingen asielzoekers.

De rechtspositie van asielzoekers op wie het besluitmoratorium van toepassing is, is materieel gelijk aan die van asielzoekers op wie geen moratorium van toepassing is. Op beide groepen is zonder onderscheid de Regeling verstrekkingen asielzoekers van toepassing.

De leden van de fractie van het CDA vragen wanneer de Kamer kennis kan nemen van de inhoud van de gewijzigde Regeling verstrekkingen asielzoekers.

De gewijzigde Rva zal tegelijkertijd met de nieuwe Vreemdelingenwet in werking treden. Het wijzigingsbesluit zal vóór dat tijdstip in de Staatscourant worden gepubliceerd.

De leden van de fractie van het CDA verzoeken om een overzicht van de verschillen in materiële rechtspositie tussen de onder punt 15 van het nader rapport genoemde categorieën asielzoekers.

Asielzoekers in procedure inclusief vreemdelingen op wie een besluit- of vertrekmoratorium van toepassing is en vreemdelingen die rechtmatig verblijf houden op grond van artikel 8 onder j, van de nieuwe Vreemdelingenwet hebben aanspraak op Rva-verstrekkingen. Behoudens op het punt van de recreatieve en educatieve activiteiten wordt in de aard en de omvang van de verstrekkingen geen onderscheid gemaakt.

De leden van de fractie van het CDA vragen waarom degenen op wie een besluit- of vertrekmoratorium van toepassing is een nieuwe asielaanvraag kunnen doen. Ook vernemen deze leden graag waarom zij – in afwijking van de hoofdregel met betrekking tot tweede en volgende asielaanvragen – in aanmerking kunnen komen voor opvangvoorzieningen en of dit pas het geval is nadat zij een nieuwe asielaanvraag hebben ingediend. Wat zijn de gevolgen voor degenen die onder het moratorium vallen, maar die geen nieuwe asielaanvraag indienen? Als het per sé noodzakelijk is eerst een nieuwe asielaanvraag in te dienen alvorens men in aanmerking komt voor opvangvoorzieningen, betekent dit dat niet een aanzienlijke extra belasting voor het administratieve apparaat? Kan worden aangegeven welk verschil er is met betrekking tot de relatie tussen uitstel van vertrekbeleid en opvangvoorzieningen in de huidige ten opzichte van de nieuwe situatie?

Ten aanzien van punt 15 van het nader rapport vragen de leden van de SP-fractie aandacht voor asielzoekers die een nieuw asielverzoek indienen, dat in behandeling is genomen op grond van nieuwe feiten of omstandigheden. Aan deze groep wordt vanaf 12 oktober 1998 opvang onthouden. Indien op de asielverzoeken van deze groep ook nog eens een besluitmoratorium van toepassing zal zijn, kan dit betekenen dat zij wellicht twee jaar zonder middelen van bestaan moeten verblijven in Nederland. Dit is feitelijk onmogelijk, waardoor het recht asiel te vinden feitelijk onmogelijk wordt gemaakt. Wat is de visie van de minister op deze constatering? Is een vorm van opvang niet gewenst in dezen?

In artikel 43, vierde lid van het wetsvoorstel nieuwe Vreemdelingenwet is bepaald dat de minister kan besluiten om de opvangverstrekking voor bepaalde categorieën vreemdelingen niet te beëindigen. In de memorie van toelichting is aangegeven dat het kan gaan om gevallen waarin de situatie in het land van herkomst zodanig is gewijzigd dat daar naartoe niet kan worden uitgezet. Denkbaar is dat na ommekomst van de maximale termijn van 1 jaar, de situatie in het land van herkomst niet zodanig is gewijzigd dat daar naartoe kan worden uitgezet. teneinde in een dergelijk geval rechtmatig in Nederland te kunnen verblijven dient een nieuwe aanvraag te worden ingediend. In afwachting van de behandeling van deze aanvraag behoudt betrokkene aanspraak op opvangverstrekingen. Ook de vreemdeling die behoort tot de categorie vreemdelingen op wie het vertrekmoratorium van toepassing is maar die op het moment waarop dat werd ingesteld niet meer in de opvang verbleef, komt na indiening van de volgende asielaanvraag in aanmerking voor opvang. In deze gevallen zal bovendien veelal sprake zijn een gelijktijdige toepassing van het besluitmoratorium gedurende welke eveneens opvang kan worden geboden. De Rva zal in deze zin worden aangepast.

De leden van de SP-fractie lezen onder punt 15 dat de regering aangeeft dat analoog aan de regeling van art. 43 lid 4 VV2000 bij UVV beleid aan uitgeprocedeerden uit de betrokken categorie de mogelijkheid wordt geboden om opnieuw een asielaanvraag in te dienen, waarna zij in aanmerking kunnen komen voor opvangvoorzieningen. Dit betekent echter ook dat voormalige houders van een vergunning voor bepaalde tijd, opnieuw afhankelijk worden van opvangvoorzieningen. Is het dan niet logischer deze categorie een rechtspositie te laten behouden gelijk aan de vergunning voor bepaalde tijd? Dit op grond van het feit dat betrokkenen al een periode hebben gefunctioneerd in Nederland en voorts ook dat het moeilijk is in te schatten van de duur van de verslechtering van de situatie in het gebied waarvoor het UVV geldig is. Wat is de visie van de regering hierop?

Indien betrokkene de procedure omtrent het besluit tot intrekking van de verblijfsvergunning niet meer in Nederland mag afwachten en dus zijn uitzetting niet achterwege zal blijven, worden de reguliere voorzieningen beëindigd. Als betrokkene een asielaanvraag indient komt hij wel in aanmerking voor opvang op grond van de Rva. Continuering van de reguliere voorzieningen is voor deze personen, gelet op de verblijfsrechtelijke positie tegen de achtergrond van de koppelingswet, niet wenselijk. Wel kan in uitzonderlijke gevallen worden overgegaan tot een administratieve plaatsing in een opvangcentrum zodat overplaatsing naar een opvangvoorziening niet nodig is om voor de overige Rva-verstrekingen in aanmerking te komen.

Hoofdstuk 7 Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

De leden van de PvdA-fractie vragen de regering nader in te gaan op de positie van een houder van een voorwaardelijke vergunning tot verblijf, van wie na hier enige tijd – doch korter dan 3 jaar – gewerkt te hebben, de vergunning wordt ingetrokken. Wat zijn de consequenties van de toepassing van de sociale verzekeringswetten op deze personen. Betreft het hier ingezetenen die bijvoorbeeld uitkeringen kunnen exporteren? Zijn er op dit terrein reeds afspraken in Europees verband, zo nee, is dit wel onderwerp van bespreking in de Europese besprekingen?

De leden van de fractie van de VVD vragen wat er gebeurt met de aanspraken op uitkering ingevolge de Werkloosheidswet en de andere sociale verzekeringen, als blijkt dat de persoon – houder van een vergunning voor bepaalde tijd – in kwestie alsnog Nederland moet verlaten. Kunnen deze verstrekingen ook in het buitenland worden genoten en zo

ja, gedurende welke periode? Gaarne krijgen de leden van de VVD-fractie daarop een reactie van de regering.

Voor de volksverzekeringen is men verzekerd, indien men ingezetene is, óf geen ingezetene doch, ter zake van in Nederland in dienstbetrekking verrichte arbeid, aan de loonbelasting is onderworpen. Voor de werknemersverzekeringen is men verzekerd indien men werknemer is in de zin van de werknemersverzekeringen. Op grond van deze vereisten is de vreemdeling die een verblijfsvergunning voor bepaalde tijd heeft en als werknemer rechtmatige arbeid verricht, in beginsel verzekerd voor de werknemers- en volksverzekeringen. Indien de vergunning van deze vreemdeling wordt ingetrokken en het dienstverband eindigt, kan het recht op een (WW-) uitkering ontstaan. De uitbetaling van deze uitkering hangt samen met de vraag waar de vreemdeling zich bevindt: in Nederland (in afwachting van uitzetting), of in het buitenland.

De export van uitkeringen is afhankelijk van de vraag of met de desbetreffende landen een verdragsrelatie bestaat waarin de export van uitkeringen is geregeld. Dat is het geval voor de landen van de EU/EER. Daarnaast is met een aantal andere landen verdragen gesloten die voorzien in export van uitkeringen, zoals met Turkije en Marokko. Ten slotte wordt, in het kader van de uitvoering van de Wet beperking export uitkeringen (Stb. 1999, 250), thans bezien met welke landen handhavingsverdragen kunnen worden afgesloten, hetgeen voorwaarde is voor de export van uitkeringen.

Met betrekking tot uitkeringen ingevolge de Werkloosheidswet (WW) geldt evenwel het volgende. Op een WW-uitkering bestaat geen recht, indien de werknemer buiten Nederland woont of verblijf houdt anders dan wegens vakantie. WW-uitkeringen kunnen derhalve niet worden geëxporteerd. Hierop geldt slechts een beperkte uitzondering bij vertrek naar een van de landen van de EU/EER. Onder bepaalde voorwaarden is het namelijk mogelijk om voor maximaal 3 maanden met behoud van WW-uitkering in een van deze landen naar werk te zoeken.

De leden van de CDA-fractie vragen of nader kan worden gemotiveerd waarom onder verwijzing naar internationaalrechtelijke verplichtingen inzake de positie van vluchtelingen (met een beroep op de artikelen 23 en 24 van het Vluchtelingenverdrag) de totale groep van houders van een verblijfsvergunning voor bepaalde tijd onder dezelfde regelingen inzake sociale bijstand en volksverzekeringen worden gebracht? Hoe gaan de andere EU-landen met deze artikelen van het Vluchtelingenverdrag om in relatie tot het voorzieningenpakket dat aan statushouders wordt aangeboden?

De artikelen 23 en 24 van het Vluchtelingenverdrag verplichten ertoe om vluchtelingen op het punt van de uit premiebetaling gefinancierde uitkeringen en op het punt van de sociale bijstand gelijk te behandelen met Nederlanders. Aangezien na de inwerkingtreding van de nieuwe Vreemdelingenwet vluchtelingen in de zin van het verdrag als groep niet meer herkenbaar zijn, en opgaan in de ruimere groep van vreemdelingen met een tijdelijke verblijfsvergunning asiël, kan alsdan aan deze verdragsverplichting slechts worden voldaan door in het kader van de genoemde uitkeringsregelingen alle vreemdelingen met een tijdelijke verblijfsvergunning een gelijke rechtspositie te geven als Nederlanders. Het is bekend dat in andere landen verschillende verblijfsstatussen bestaan en hieraan verschillende voorzieningen zijn verbonden.

De leden van de CDA-fractie menen uit dit hoofdstuk af te leiden dat het koppelingsbeginsel zoals ingevoerd met de Koppelingswet gehandhaafd blijft en dat zijn slechts verzekerd zijn die vreemdelingen die arbeid verrichten die niet in strijd is met de Wet arbeid vreemdelingen en die in

het bezit zijn van een verblijfsvergunning. Op dit moment ontbreekt nog een concepttekst van het Besluit uitbreiding en beperking kring verzekerden werknemersverzekeringen. Daardoor kan nog niet in volle omvang bezien worden wat de positie wordt van houders van een vergunning voor bepaalde tijd die verlenging moeten aanvragen, dan wel in beroep zijn tegen de intrekking, van hun vergunning. Klopt het dat uit de redactie van het voorgestelde artikel 3, zesde lid, volgt dat ze als werknemer verzekerd blijven, maar dat dit beginsel bij algemene maatregel van bestuur kan worden doorkruist?

Deelt de regering de mening van deze leden dat het wenselijk is dat in een vroegtijdig stadium de conceptteksten van de diverse algemene maatregelen van bestuur bekend zijn, opdat uitvoeringsinstellingen zich tijdig kunnen voorbereiden en dat wordt voorkomen dat in de verschillende algemene maatregelen van bestuur van verschillende ministeries een andere redactie gekozen wordt om bepaalde groepen rechten te geven?

Uit hoofde van de Koppelingswet zijn vreemdelingen uitsluitend verzekerd indien zij over een vergunning tot verblijf beschikken. Artikel 3, zesde lid, geeft evenwel de mogelijkheid om in een tweetal gevallen, waarin niet aan deze eis wordt voldaan, de vreemdeling toch onder de wettelijke verzekering te brengen, waaronder het door de vragenstellers genoemde geval van voortgezet verblijf gedurende een aanvraag-, bezwaar- of beroepsprocedure. Van deze mogelijkheid tot uitbreiding van de verzekeringsplicht is thans gebruik gemaakt door middel van artikel 4c van het Besluit uitbreiding en beperking kring verzekerden werknemersverzekeringen 1990. Deze regeling zal na de inwerkingtreding van de nieuwe Vreemdelingenwet inhoudelijk worden gehandhaafd. Verder delen wij de mening van de leden van de fractie van het CDA dat de ontwerp-amvb's, die gelet op het vorenstaande uitsluitend technische wijzigingen zullen bevatten, tijdig bekend moeten zijn.

Kan de regering aangeven welke voorziening wordt getroffen voor de groep die uitstel van vertrek krijgt op grond van artikel 43, vierde lid, van de Vreemdelingenwet 2000 en rechtmatig verblijft op grond van artikel 8 onder j? Is de indruk juist dat de huidige redactie van de diverse bepalingen in de genoemde werknemersverzekeringen lijken uit te sluiten dat zij verzekerd kunnen worden via de algemene maatregel van bestuur waarin de kring van verzekerden wordt uitgebreid?

Deze vraag betreft de groep vreemdelingen aan wie het verblijf onherroepelijk is geweigerd doch aan wie uitstel van vertrek is verleend. Arbeid in Nederland zal aan deze personen niet worden toegestaan. De leden van de CDA-fractie stellen terecht vast, dat verzekering in het kader van de werknemersverzekeringen, noch thans, noch na de inwerkingtreding van de nieuwe Vreemdelingenwet, tot de mogelijkheden behoort. Dit wordt slechts anders indien ten behoeve van de betreffende vreemdeling, na de normale toetsing op grond van de Wet arbeid Vreemdelingen, een tewerkstellingsvergunning zou worden verleend voor arbeid waarvoor in de EER geen arbeidsaanbod bestaat.

De leden van de fractie van het CDA vragen verder of aan werknemers die rechtmatig verblijf hebben op grond van artikel 8 onder f, g, h en j en rechtmatig arbeid verrichten, in genoemde werknemerswetten rechtstreeks een verzekeringsrecht wordt geboden en zo ja, zal dit worden geregeld via de algemene maatregel van bestuur, daarbij in aanmerking genomen dat het vreemdelingen kan betreffen die daarvoor in het bezit waren van vergunning voor bepaalde tijd en die wonen en werken en hun sociale en contractuele verplichtingen hebben, die nagekomen moeten kunnen worden totdat de intrekking van hun vergunning rechtens onaan-tastbaar is geworden en zij Nederland moeten verlaten?

De thans geldende regeling, die inhoudt dat alle vreemdelingen die rechtmatig in Nederland arbeid verrichten, op gelijke voet als Nederlanders in het kader van de wettelijke verzekeringen verzekerd zullen zijn, zal na de inwerkingtreding van de nieuwe Vreemdelingenwet worden gehandhaafd.

De leden van de fractie van GroenLinks begrijpen dat de aanspraken op werknemersverzekeringen voor aanvragers van verlenging en voor degenen die in procedure zijn over de intrekking van een vergunning, in lagere regelgeving zal worden uitgewerkt. Is het niet juist van belang, met name gelet op de rechtszekerheid, dat deze aanspraken bij wet worden geregeld? Hetzelfde geldt voor asielzoekers, en degenen ten aanzien van wie een uitstel van vertrekbeleid geldt.

Zoals wij hiervoor in ons antwoord op een vraag van de fracties van het CDA hebben aangegeven is de verzekeringspositie van vreemdelingen reeds in de wet geregeld. Vreemdelingen zijn in beginsel slechts verzekerd indien zij over een verblijfsvergunning beschikken. Daarnaast staan de sociale verzekeringswetten toe dat in een tweetal, in de wet nauwkeurig omschreven, gevallen waarin een vreemdeling niet of niet meer over een verblijfsvergunning beschikt, de betrokken vreemdelingen toch onder de verzekeringsplicht worden gebracht. Dit is gebeurd in het Besluit uitbreiding en beperking kring verzekerden werknemersverzekeringen 1990, en het Besluit uitbreiding en beperking kring verzekerden volksverzekeringen 1999. Inhoudelijk zullen in deze besluiten geen wijziging worden gebracht ter gelegenheid van de inwerkingtreding van de nieuwe Vreemdelingenwet.

Indien men verzekerd is en aan criteria voldoet die voor alle verzekerden gelden, kunnen aanspraken op een uitkering ontstaan. Zolang de vreemdeling in Nederland rechtmatig verblijf houdt in de zin van de Vreemdelingenwet komt de uitkering tot uitbetaling. Indien de vreemdeling vervolgens naar het buitenland vertrekt, om welke reden dan ook, rijst de vraag of de betreffende uitkering geëxporteerd kan worden. Voor het antwoord op deze vraag verwijzen wij naar het hiervoor opgenomen antwoord op vragen van de leden van PvdA en VVD.

Asielzoekers en personen aan wie onherroepelijk het verder verblijf is geweigerd, vallen op grond van de evengenoemde bepalingen niet onder de wettelijke sociale verzekeringen.

Artikelen 6 t/m 8 (AOW, ANW en AKW)

Er zijn diverse vragen gesteld met betrekking tot het ingezetenschap. De leden van de PvdA-fractie vragen zich af – gezien de constatering dat het overgrote deel van de houders van een voorwaardelijke vergunning na drie jaar een permanente vergunning tot verblijf krijgt – of het niet voor de hand ligt om het ingezetenschap in het algemeen aan te nemen direct na verlening van de vergunning voor bepaalde tijd. Welke argumenten heeft de regering om dit niet te willen. Staat dit besluit niet op gespannen voet met de uitgangspunten die de regering zelf hanteert bij de keuze voor toepassing van de WIN?

De leden van de fractie van de VVD vragen zich af waarop is gebaseerd dat de Sociale Verzekeringsbank er vanuit gaat, dat er na één jaar sprake is van ingezetenschap. Waarop is de termijn van één jaar gebaseerd?

De leden van de CDA-fractie vragen of het geen aanleiding tot verwarring kan geven dat daar waar in de memorie van toelichting wordt gesteld dat de Sociale Verzekeringsbank te kennen heeft gegeven er van uit te gaan dat vreemdelingen met een tijdelijke verblijfsvergunning (asiel) na verloop van één jaar na de verlening van de verblijfsvergunning, als ingezetenen van Nederland kunnen worden aangemerkt. Moet uit deze formulering worden afgeleid dat er onduidelijkheid bestaat over de juistheid van dit

uitgangspunt? Waarom geldt overigens deze wachtperiode van een jaar voordat men aanspraken op kinderbijslag kan doen gelden? Zou het uitgangspunt om ingezetenschap van Nederland pas na één jaar na statusverlening aan te nemen niet een breuk betekenen met de huidige praktijk en jurisprudentie, waarin erkende vluchtelingen en houders van een VTV-humanitair direct na verlening van de status aanspraken kunnen maken? Zou, gegeven het feit dat zich onder de houders van een verblijfsvergunning voor bepaalde tijd ook personen bevinden die thans een A- of VTV-humanitair-status krijgen, niet dezelfde lijn moeten gelden als in de huidige situatie het geval is, temeer daar het de bedoeling van de Vreemdelingenwet 2000 is om aan alle houders van een verblijfsvergunning voor bepaalde tijd eenzelfde voorzieningenpakket toe te kennen? Is het denkbaar dat procedures zouden worden aangespannen in verband met de weigering om ingezetenschap toe te kennen aan houders van een verblijfsvergunning voor bepaalde tijd die in de huidige situatie de status van vluchteling zouden hebben gekregen? Kan worden aangegeven welke individuele omstandigheden aanleiding kunnen geven incidenteel eerder of later ingezetenschap aanwezig te achten? Onder welke omstandigheden kan een beroep op bijzondere bijstand worden gedaan? Zal het moeten toekennen van bijzondere bijstand voor gemeenten een extra financiële belasting kunnen betekenen? Zo ja, worden zij dan gecompenseerd indien de gelden vanuit het Gemeentefonds onvoldoende zouden blijken?

De leden van de fractie van GroenLinks zien niet in waarom houders van een tijdelijke status pas na één jaar als ingezetene kunnen worden aange-merkt. Dit doet geen recht aan het uitgangspunt dat alle groepen asielgerechtigden onder deze status vallen en dat daarom deze status gelijkwaardig moet zijn aan de huidige vluchtelingenstatus. Slechts een klein percentage zal hier niet permanent gaan verblijven. Bovendien zal het inburgeringstraject onmiddellijk van start gaan. Er wordt zelfs al meteen een plicht tot inburgering opgelegd. De wachtermijn van één jaar staat haaks op al deze signalen dat het om een sterke en betrouwbare status gaat. Kan de regering op deze argumenten ingaan?

Afgezien van de constatering dat het overgrote deel van de houders van een verblijfsvergunning voor bepaalde tijd na drie jaar een permanente verblijfsvergunning krijgt, ligt het niet voor de hand om het ingezetenschap in het algemeen aan te nemen direct na verlening van de vergunning voor bepaalde tijd. Wij willen daarover het volgende zeggen. Hoofdgrond voor de verzekering op basis van de volksverzekeringen is, of de betrokken persoon ingezetene van Nederland is. Volgens de thans geldende bepalingen is er sprake van ingezetenschap indien de betrokkene in Nederland woont. Of een persoon in Nederland woont moet op basis van de omstandigheden van het geval worden beoordeeld door het uitvoeringsorgaan: de Sociale Verzekeringsbank. Volgens de jurisprudentie is sprake van ingezetenschap wanneer de kern van het maatschappelijk leven van de betrokkene zich in Nederland bevindt: hij heeft hier een woning, partner en kinderen wonen eveneens in Nederland, heeft overwegend binnen Nederland sociale banden, etc. Daartoe wordt de juridische, sociale en economische binding met Nederland van betrokkene beoordeeld. Het beschikken over een verblijfsvergunning, of de aard van die verblijfsvergunning, is als zodanig niet doorslaggevend of een vreemdeling als ingezetene van Nederland moet worden beschouwd, maar is wel één van de mee te wegen factoren.

Naast juridische binding dient tevens sprake te zijn van sociale en economische binding om ingezetenschap aan te nemen. Het enkele feit dat een vreemdeling met een vergunning voor bepaalde tijd (asiel) op dezelfde wijze als personen met een Nederlandse nationaliteit recht kan krijgen op verstrekkingen vormt op zich een onvoldoende aanknopingspunt om

ingezetenschap aan te nemen. Ook bij personen met een Nederlandse nationaliteit dient te worden getoetst of zij als ingezetene van Nederland kunnen worden aangemerkt. Als hoofdregel hanteert de SVb daarbij dat de sociaal-economische binding zich over het algemeen geleidelijk ontwikkelt. Voor de termijn van één jaar is aangesloten bij het thans geldende SVb-beleid inzake ingezetenschap. Daarin wordt aangenomen dat indien uit omstandigheden blijkt dat een persoon zich definitief in Nederland vestigt, het ingezetenschap aanvangt op de datum van aankomst in Nederland. Indien bij aankomst in Nederland niet duidelijk is of het verblijf als tijdelijk of definitief moet worden aangemerkt, geldt als uitgangspunt dat geen sprake is van ingezetenschap mits het voorgenomen verblijf niet langer duurt dan één jaar. Indien het verblijf in Nederland langer duurt dan één jaar wordt na afloop van het eerste jaar in beginsel aangenomen dat sprake is van ingezetenschap, tenzij uit de feiten of omstandigheden blijkt dat de betrokkene zodanig weinig binding heeft met Nederland, of nog zodanige banden met een ander land onderhoudt dat van ingezetenschap geen sprake kan zijn. Dit beleid ten aanzien van het ingezetenschap heeft de SVb gebaseerd op de omvangrijke jurisprudentie van de Centrale Raad van Beroep en de Hoge Raad.

De huidige uitvoeringspraktijk is blijkens het SVb-advies de volgende: uitgenodigde vluchtelingen (A-statushouders) worden vanaf het moment dat zij feitelijk in Nederland arriveren als ingezetenen beschouwd. Andere A-statushouders en op humanitaire gronden toegelaten vreemdelingen (vtv-hum statushouders) worden als ingezetene beschouwd vanaf het moment dat de vergunning wordt verleend. Vreemdelingen met een voorwaardelijke verblijfsvergunning (vvtv-ers) worden eerst als ingezetene beschouwd nadat zij twee jaren met vergunning in Nederland hebben verbleven en deelnemen aan het arbeidsproces, een en ander tenzij de feiten en omstandigheden van het individuele geval een indicatie opleveren om eerder/later ingezetenschap aan te nemen. Bij vvtv-ers die niet deelnemen aan het arbeidsproces wordt als hoofdregel na drie jaar ingezetenschap aangenomen.

Door het volgtijdelijk statusstelsel in het wetsvoorstel voor een nieuwe Vreemdelingenwet komt het onderscheid A-status/vtv-hum status/vvtv-status te vervallen. De SVb stelt zich voor om alsdan bij de uitvoering van de volksverzekeringen van het volgende uit te gaan: vreemdelingen met een tijdelijke verblijfsvergunning worden een jaar na de verlening van die vergunning als ingezetene aangemerkt, tenzij de feiten en omstandigheden van het individuele geval een indicatie opleveren om eerder/later ingezetenschap aan te nemen. Omstandigheden die aanleiding kunnen geven de termijn te stellen op minder dan een jaar na verlening van de vergunning zijn de aanwezigheid van familieleden in Nederland die reeds ingeburgerd zijn, een buitengewoon lange duur van de asielprocedure, of het voorheen reeds als ingezetene van Nederland aangemerkt zijn.

Naar aanleiding van de vraag van de leden van het CDA onder welke omstandigheden een beroep op bijzondere bijstand kan worden gedaan door vreemdelingen met een tijdelijke verblijfsvergunning die niet onder de wettelijke sociale verzekeringen vallen, en over de hieruit voortvloeiende financiële belasting voor de gemeenten, wordt het volgende opgemerkt. Op bedoelde vreemdelingen is het normale bijstandsregiem van toepassing. Dit impliceert dat aanspraken op bijzondere bijstand slechts kunnen bestaan, voor zover het betreft de vergoeding van noodzakelijke kosten van bestaan die niet in het algemene bijstandsbedrag begrepen zijn, en uiteraard uitsluitend voor zover de betrokken vreemdeling over onvoldoende eigen inkomen en vermogen beschikt om de desbetreffende kosten zelf te dragen.

In de beschouwing van dit wetsvoorstel dient onderscheid te worden gemaakt tussen de grond voor verzekering voor de volksverzekeringen en de uitgangspunten voor de inburgering van nieuwkomers. Het streven naar snelle inburgering is gebaseerd op de verwachting dat een deel van de vreemdelingen langer dan 3 jaar in Nederland zal verblijven. Uitstel van inburgering totdat de vreemdeling een vergunning asiël voor onbepaalde tijd heeft verkregen, achten wij niet wenselijk. Dit uitgangspunt laat onverlet dat de SVb het ingezetenschap van vreemdelingen met een verblijfsvergunning voor bepaalde tijd asiël dient te beoordelen. Het zou te ver gaan om voor deze groep bij voorbaat het ingezetenschap aan te nemen.

Hebben vreemdelingen die een vergunning asiël voor bepaalde tijd krijgen, maar na drie jaar Nederland moeten verlaten, rechten ingevolge de ANW en de AOW opgebouwd? Met andere woorden kunnen zij buiten Nederland daaraan aanspraken ontlenen, zo vragen de leden van de VVD-fractie.

Zodra deze personen als verzekerde voor ANW en de AOW worden aangemerkt, kunnen zij aan deze regelingen rechten ontlenen. Opgebouwde AOW-rechten kunnen worden geëxporteerd, voor zover deze rechten niet aan exportbeperking onderhevig zijn. De ANW is echter een risicoverzekering. Dat wil zeggen dat hieraan slechts rechten kunnen worden ontleend, voorzover het verzekerd risico (het overlijden van de verzekerde) zich tijdens de verzekering voltrekt. Na het einde van de verzekering voor de ANW, kunnen hieraan geen rechten meer worden ontleend. Voor zover het recht op een ANW-uitkering tot uitbetaling komt, en men vervolgens (als gevolg van intrekking van de verblijfsvergunning) genoodzaakt is naar het buitenland te vertrekken, kan de uitkering in beginsel worden meegenomen voor zover deze rechten niet aan exportbeperking onderhevig zijn.

De leden van RPF en GPV vragen zich af om welke reden houders van een tijdelijke status bijvoorbeeld onder de AOW zouden moeten vallen. Dat betekent dat vanaf het moment dat zij asiël aanvragen en een tijdelijke status ontvangen, zij beginnen met de opbouw van verzekeringsrechten op basis van de AOW, ook al wordt de tijdelijke status na verloop van tijd niet omgezet in een permanente status. Dat kan er toe leiden dat, zelfs al zou het merendeel van de asielzoekers die eerst een tijdelijke status ontvangen, uiteindelijk worden uitgezet, toch grote aantallen vreemdelingen afkomstig uit vele verschillende landen, AOW-rechten opbouwen, terwijl ze op het moment dat zij 65 jaar worden, wellicht niet eens meer traceerbaar zijn. De vraag is of dat zinnig is. Ten aanzien van andere sociale voorzieningen, zoals de ANW, de WIK of de IOAZ, is de zinvolheid van een mogelijk korte periode van verzekering, c.q. van toepassing verklaring van de werkingssfeer, wat deze leden betreft, ook niet direct aangetoond.

De leden van de fracties van de RPF en het GPV vragen of het geen aanbeveling verdient om bijgeval een andere route te kiezen, door bijvoorbeeld de opbouw van sociale zekerheidsrechten als de AOW, te reserveren voor vreemdelingen met een permanente verblijfsvergunning, met dien verstande dat indien hun tijdelijke status wordt omgezet in een permanente dat in dat geval, maar alleen dan, voor de opbouw van de AOW ook wordt meegerekend de periode dat de vreemdeling op grond van een tijdelijke status in Nederland verbleef.

Het is niet de bedoeling van de nieuwe Vreemdelingenwet om asiëlstatushouders op een andere manier te behandelen voor de volksverzekeringen dan andere nieuwkomers. Voor iedereen, dus ook voor asiëlstatushouders maar ook voor personen met een Nederlandse nationaliteit, geldt de eis

van ingezetenschap. Zoals hiervoor reeds naar voren is gebracht, wordt in het algemeen de voor het ingezetenschap noodzakelijke sociale en economische binding pas na één jaar aanwezig geacht.

Dat eventueel opgebouwde AOW-rechten in bepaalde situaties niet geëffectueerd kunnen worden vormt geen reden om deze personen uit te sluiten van de volksverzekeringen. Ook in andere situaties kan het voorkomen dat het recht op bijvoorbeeld AOW niet geëffectueerd kan worden. Bovendien druist een eventuele uitsluiting – indien deze alleen voor vreemdelingen zou gelden – in tegen voor Nederland geldende internationaalrechtelijke verplichtingen.

De leden van GroenLinks menen dat ook voor deze verzekeringen de aanspraken voor verschillende groepen duidelijk moeten zijn geregeld

Wij onderschrijven dit en menen dat de huidige opzet van de sociale verzekeringswetten aan deze eis voldoet.

Artikel 10 Algemene bijstandswet

De PvdA-fractie vraagt of de regering voornemens is artikel 8 k van de vreemdelingenwet 2000 ook onder werking van de bijstandswet te brengen nu de jurisprudentie in die richting wijst.

De uitgangspunten van de Koppelingswet zijn gehandhaafd in de nieuwe Vreemdelingenwet. Geen nieuwe categorieën vreemdelingen worden in dit verband onder de werking van de Algemene bijstandswet gebracht. Ons is overigens geen jurisprudentie bekend die tot bedoelde aanspraken noopt.

De leden van de CDA-fractie vragen of verleende bijstand met inachtneming van de termijnen van de Algemene wet bestuursrecht zal worden beëindigd als onherroepelijk negatief op de aanvraag, het bezwaar of beroep tegen de intrekking van de verblijfsvergunning is beslist.

Deze vraag kan bevestigend worden beantwoord. De uitgangspunten van de Koppelingswet zijn in de nieuwe Vreemdelingenwet gehandhaafd. Dit betekent dat het recht op bijstand gekoppeld is aan rechtmatig verblijf. Op het moment dat het rechtmatig verblijf eindigt, d.w.z. op de formele datum van de uitspraak, vervalt het recht op bijstand. Reeds verleende bijstand kan vanaf die datum worden beëindigd, waarbij een redelijke termijn voor die beëindiging in acht moet worden genomen.

Verder vragen de leden van de CDA-fractie of – nu het mvv-vereiste niet meer tegengeworpen zal worden bij niet tijdige verlenging van het verblijfsrecht – moet worden aangenomen dat het Besluit gelijkstelling vreemdelingen Abw, loaw en loaz aangepast zal worden in die zin dat het recht op bijstand herleeft zodra een, weliswaar te laat ingediende, aanvraag tot verlenging van de verblijfsvergunning, is gedaan. Ook de leden van de fractie van GroenLinks vragen of de regering bereid is om expliciet vast te leggen dat personen die in afwachting zijn van verlenging van hun vergunning of in procedure zijn tegen de intrekking van hun vergunning, in aanmerking komen voor bijstand indien zij niet in hun eigen levensonderhoud kunnen voorzien? Dit lijkt de leden een logisch gevolg van het laten vervallen van de mvv-eis bij een niet-tijdige aanvraag voor voortgezet verblijf. Kan de regering ook toezeggen dat dergelijke aanvragen ook met de toets van voortgezet verblijf worden behandeld en niet als eerste toelating? Welke voorziening wordt getroffen voor degenen, wiens tijdelijke status is ingetrokken maar die uitstel van vertrek hebben gekregen?

Er bestaan geen voornemens om inhoudelijke wijzigingen aan te brengen in de huidige regeling van bijstandsaanspraken van vreemdelingen, zoals neergelegd in artikel 7 van de Algemene bijstandswet, en in het op dat wetsartikel gebaseerde Besluit gelijkstelling vreemdelingen Abw, loaw en loaz. Het al dan niet stellen van het mvv-vereiste is op deze regeling niet van invloed. De regeling houdt in dat een vreemdeling, die over een verblijfsvergunning heeft beschikt (en uit dien hoofde in beginsel onder de Abw viel) onder de werking van de Abw blijft vallen zolang nog niet onherroepelijk is beslist op een door de vreemdeling ingediende aanvraag om voortgezet verblijf, en hij niet voor uitzetting in aanmerking komt. De enige eis die hierbij geldt is, dat de verlengingsaanvraag «tijdig» is ingediend, d.w.z. voor de afloopdatum van de aanvankelijke verblijfsvergunning, dan wel, in bijzondere gevallen, na die datum, indien sprake is van verschoonbare termijnoverschrijding. De sociale dienst volgt hierbij het oordeel van de vreemdelingendienst. Zodra het rechtmatig verblijf is beëindigd, vervalt het recht op bijstand, en staan er geen reguliere sociale voorzieningen meer open. Indien uitstel van vertrek is verleend op grond van artikel 62 Vreemdelingenwet, kan de vreemdeling zo nodig nog wel in aanmerking komen voor voorzieningen krachtens de Rva.

De leden van de CDA-fractie constateren dat in de memorie van toelichting wordt opgemerkt dat vreemdelingen met een voorwaardelijke vergunning tot verblijf met ingang van de datum van inwerkingtreding van de Vreemdelingenwet 2000 en de thans voorliggende Invoeringswet in beginsel onder het toepassingsgebied van de Algemene bijstandswet vallen, doch hieraan – in verband met het bepaalde in artikel 17 van die wet – geen aanspraken kunnen ontlenen zolang nog aanspraken op voorzieningen kunnen worden ontleend aan de Wet gemeentelijke zorg voor houders van een voorwaardelijke vergunning tot verblijf. Het tijdstip van overgang van laatstgenoemde wet naar het regime van de Algemene bijstandswet is gesteld op uiterlijk zes maanden. Zal, zo vragen de leden van de CDA-fractie, gedurende deze periode een ongunstig verschil in materiële positie kunnen optreden voor degenen die vooralsnog blijven vallen onder het regime van de Zorgwet, ten opzichte van degenen die meteen onder het regime van de Algemene bijstandswet vallen? Zo ja, zal deze categorie met terugwerkende kracht worden gecompenseerd? Zo niet, is het dan mogelijk dat daartegen gerechtelijke procedures worden aangespannen?

De Zorgwet heeft de status van voorliggende voorziening ten opzichte van de Algemene bijstandswet. De Zorgwet is een adequate voorziening die voorziet in de noodzakelijke kosten van bestaan (huisvesting, bedrag voor persoonlijke uitgaven, ziektekosten-/W.A. verzekering, buitengewone kosten), evenals de Abw in deze kosten voorziet voor iemand die onder deze wet valt. Er is geen sprake van een compensatie met terugwerkende kracht aangezien er geen wederzijdse recht op aanvulling tussen die twee regimes bestaat.

Artikel 16 Arbeidsvoorzieningswet 1996

De leden van de fracties van het CDA, D66 en SP vragen naar de positie van houders van een vergunning voor bepaalde tijd regulier (artikel 8, onder a, Vreemdelingenwet 2000) in het voorgestelde artikel 69 lid 1 sub c van de arbeidsvoorzieningswet. Zijn ze uitgesloten of blijven zij in aanmerking komen voor voor registratie bij en bemiddeling door Arbeidsvoorziening indien zij vrij zijn op de arbeidsmarkt?

De leden van de fracties van D66 en SP willen weten hoe het niet meer opnemen van deze vreemdelingen die tevens vrij zijn op de arbeidsmarkt zich verhoudt met de standstill bepaling van artikel 13 Associatiebesluit 1/80 van de Associatieraad EEG/Turkije. Waarom zijn vreemdelingen die

rechtmatig verblijf hebben als bedoeld in artikel 8 sub m Vw 2000 niet opgenomen in artikel 69 lid 1 sub c Arbvo?

De artikelen 69 en 79 van de Arbeidsvoorzieningswet 1996 houden thans in dat vreemdelingen ten aanzien van wie de tewerkstellingsvergunningplicht geldt, geen aanspraak hebben op inschrijving en bemiddeling door de Arbeidsvoorzieningsorganisatie. De Invoeringswet brengt hierin slechts in zoverre verandering, dat vreemdelingen, aan wie een verblijfsvergunning bepaalde tijd asiel is verleend, nu wel aanspraak zullen krijgen op deze inschrijving en bemiddeling. In de positie van vreemdelingen die op reguliere gronden tot Nederland worden toegelaten (artikel 8, onder a, Vreemdelingenwet 2000) brengt het wetsontwerp geen verandering. Deze verkrijgen eerst aanspraken op inschrijving en bemiddeling op het moment dat zij langer dan 3 jaren met een voor het verrichten van arbeid geldige tijdelijke verblijfsvergunning in Nederland hebben verbleven, dan wel voor zover zij bij algemene maatregel van bestuur zonder beperkingen tot de Nederlandse arbeidsmarkt zijn toegelaten (dit betreft thans onder meer de gezinsleden van een vreemdeling die niet meer onder de Wet arbeid vreemdelingen valt).

De rechtspositie van een vreemdeling die een verblijfsrecht ontleent aan het Associatiebesluit 1/80 van de Associatieraad, verandert gezien het vorenstaande, niet.

Artikel 17 Wet arbeid vreemdelingen

In het kader van de Wet Arbeid Vreemdelingen (WAV) en lagere regelgeving waarin deze verder is uitgewerkt verzoekt de PvdA-fractie de regering nader te onderzoeken of het mogelijk is voor vergunninghouders van een vergunning voor bepaalde tijd om langer te werken dan de nu voorgestelde 12 weken per 39 weken, niet in de laatste plaats omdat de sociale partners hier op hebben aangedrongen. Ook de leden van de CDA-fractie vragen hoe lang de periode zal zijn gedurende welke houders van een verblijfsvergunning voor bepaalde tijd arbeid mogen verrichten. Is deze periode onbeperkt, of gebonden aan een maximum van bijvoorbeeld de huidige 12 weken, dan wel de thans in discussie zijnde periode van 25 weken?

De leden van het CDA willen graag van de regering weten waarom asielzoekers niet het gehele jaar zouden mogen werken. Het toestaan van slechts een beperkt aantal weken betekent een forse belemmering voor asielzoekers om zich te ontwikkelen op de arbeidsmarkt, en daarmee om zich onafhankelijk te maken van voorzieningen. Het argument dat zij anders rechten zouden opbouwen, kunnen de leden nauwelijks een argument noemen. Dat is toch inherent aan het arbeidsrecht, en is toch niet iets dat voorkomen moet zien te worden? Het verkrijgen van aanspraken op verzekeringen is opgebouwd, dus verdiend, maar geeft geen aanspraken op legaal verblijf. Kan de regering hier nader op ingaan?

Uitgangspunt van het beleid inzake de tewerkstelling van vreemdelingen is, dat arbeid alleen vrij is toegestaan voor die vreemdelingen die duurzaam tot Nederland zijn toegelaten (zie Memorie van toelichting Wav: TK 1993–1994, 23 574). Heeft men geen beschikking over een vergunning tot verblijf voor onbepaalde tijd, dan is in principe een tewerkstellingsvergunning vereist.

Aan deze lijn wordt vastgehouden bij het inrichten van de arbeidsmogelijkheden voor vreemdelingen die via de asielprocedure een vergunning tot verblijf aanvragen. Voor vreemdelingen van wie de asielprocedure nog loopt zijn de arbeidsmogelijkheden momenteel beperkt tot het verrichten van naar hun aard kortdurende werkzaamheden voor een periode van maximaal 12 weken per 12 maanden. Zoals bekend zijn wij voornemens de arbeidsmogelijkheden voor deze groep te verruimen (Brief Staatssecre-

taris van Justitie van 10 januari jl. TK 1999–2000, 26 800 VI, nr. 53). Ook na een eventuele verruiming dient de werkgever te beschikken over een (beperkt getoetste) tewerkstellingsvergunning.

Is men eenmaal in het bezit van een verblijfsvergunning voor bepaalde tijd, dan is er geen duurbepanking meer verbonden aan het verrichten van arbeid. Wel dient de werkgever te beschikken over een (beperkt getoetste) tewerkstellingsvergunning. Als men houder is of wordt van een vergunning voor onbepaalde tijd vervalt de tewerkstellingsvergunningsplicht en is men geheel vrij op de arbeidsmarkt. Er zijn dan geen speciale voorwaarden meer verbonden aan het verrichten van arbeid.

Verder vragen de leden van de PvdA-fractie de regering nader in te gaan op de eisen waaraan de *aanvrager* van een vergunning voor onbepaalde tijd die al dan niet arbeid heeft verricht gedurende de eerste drie jaar dat hij in bezit was van een vergunning voor bepaalde tijd, moet voldoen om te kunnen werken.

Het antwoord hierop luidt, dat de betrokken vreemdeling tijdig voor het vierde jaar een verblijfsvergunning voor een vergunning voor onbepaalde tijd dient aan te vragen. Bij de verlening hiervan zal hierop, overeenkomstig artikel 4, tweede lid, van de Wet arbeid vreemdelingen, een aantekening worden gesteld, dat arbeid in Nederland zonder beperkingen is toegestaan. Indien de verblijfsvergunning voor onbepaalde tijd niet direct kan worden verleend, zal een sticker in het paspoort wordt aangebracht op grond waarvan arbeid vrij is toegestaan vanaf het tijdstip dat de betrokken vreemdeling gedurende drie jaren heeft beschikt over de verblijfsvergunning voor bepaalde tijd.

De regering stelt voor het beroep tegen besluiten op grond van de Wet arbeid vreemdelingen bij dezelfde rechter te laten plaatsvinden als de beroepen tegen besluiten op grond van de Vreemdelingenwet 2000. Op deze beroepsgang zijn de normale regels uit de Algemene wet bestuursrecht van toepassing. Kan een lopende procedure ingevolge een besluit op grond van de Wet arbeid vreemdelingen de terugkeer van een persoon, die geacht wordt Nederland te verlaten, tegenhouden als blijkt dat de vergunning asiel voor bepaalde tijd niet wordt omgezet in een vergunning voor onbepaalde tijd? Gaarne krijgen de leden van de VVD-fractie daarop een reactie van de regering.

Het antwoord hierop luidt, dat het gegeven, dat een vreemdeling of diens werkgever een beroep heeft lopen tegen een beschikking op grond van de Wet arbeid vreemdelingen, geen belemmering is om het verblijfsrecht op grond van de Vreemdelingenwet te beëindigen, en zo nodig tot uitzetting over te gaan.

Welke rechten op een uitkering op basis van welke wettelijke regelingen heeft een houder van een verblijfsvergunning voor bepaalde tijd die tijdens het verrichten van arbeid ziek, werkloos, of arbeidsongeschikt wordt?

Een vreemdeling die met een verblijfsvergunning voor bepaalde tijd in Nederland arbeid verricht heeft aanspraak op dezelfde sociale bescherming als een Nederlandse werknemer. In geval van ziekte, werkloosheid of arbeidsongeschiktheid kunnen derhalve onder meer aanspraken worden ontleend aan het Burgerlijk Wetboek (recht op loondoorbetaling bij ziekte), de Ziektewet, De Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering, de Ziekenfondswet en de Werkloosheidswet.

Wat zijn, zo vragen de leden van de CDA-fractie, de mogelijkheden tot verkrijging van een tewerkstellingsvergunning voor vreemdelingen van

wie de tijdelijke verblijfsvergunning is ingetrokken dan wel niet verlengd, maar aan wie vervolgens uitstel van vertrek is verleend?

Vreemdelingen van wie de vergunning tot verblijf voor bepaalde tijd is ingetrokken of niet verlengd, maar aan wie vervolgens uitstel van vertrek is verleend beschikken niet meer over het verblijfsdocument op grond waarvan zij mogelijkheden tot het verrichten van arbeid hebben. Met betrekking tot arbeid waarvoor in de EER geen aanbod bestaat zou eventueel een tewerkstellingsvergunning aangevraagd kunnen worden. Op deze aanvraag zijn de toetsingscriteria van de Wet arbeid vreemdelingen volledig van toepassing.

De leden van de fractie van het CDA vragen tenslotte hoe het beleid in de andere EU-landen is inzake de mogelijkheden van asielzoekers met een tijdelijke verblijfsvergunning tot het verrichten van arbeid.

In de meeste EU-landen is het toegelaten vluchtelingen toegestaan om te werken. Voorzover bekend is alleen in Spanje een werkvergunning vereist welke automatisch wordt verleend. Voor andere statushouders geldt in de meeste EU-landen als hoofdregel dat arbeid slechts mogelijk is indien een werkvergunning is verleend.

Hoofdstuk 8 Ministerie van Verkeer en Waterstaat

De leden van de fractie van het CDA vragen of de regering kan aangeven waarom niet tevens aanvragers van verlenging ex art. 26, tweede lid, van de Vreemdelingenwet 2000, de aanvragers van een vergunning voor onbepaalde tijd en degenen die in beroep zijn tegen de intrekking van een vergunning (artikel 8, respectievelijk onder g en h) een rijbewijs verstrekt kunnen krijgen.

Zoals in de memorie van toelichting is gesteld, is met de voorgestelde wijziging van artikel 111, derde lid, van de Wegenverkeerswet 1994 geen inhoudelijke wijziging beoogd. De in het voorgestelde nieuwe derde lid van artikel 111 van de Wegenverkeerswet 1994 aan de afgifte van een rijbewijs verbonden criterium van rechtmatig verblijf in de zin van artikel 8, onder a tot en met d en m, van de Vreemdelingenwet 2000 komt dan ook exact overeen met het in het thans nog geldende derde lid van artikel 111 vervatte criterium van het met instemming van het bevoegd gezag bestendig in Nederland verblijven. Het feit dat slechts zij die beschikken over een verblijfstitel in aanmerking kunnen komen voor afgifte van een rijbewijs houdt verband met het feit dat het rijbewijs een – zij het een beperkte – identiteitsfunctie heeft.

De leden van de fractie van D66 vragen de regering hoe de weigering van de eerste afgifte van een rijbewijs aan een vreemdeling die rechtmatig hier verblijft en in afwachting is van een beslissing op zijn verzoek om voortgezette toelating zich verhoudt tot de uitspraak van de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State van d.d. 19 maart 1999 (criterium voor de toetsing van toepassing van artikel 111 lid 3 WVV 1994 aan de non-discriminatiebepaling van artikel 26 IVBPR)?

De uitspraak van de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State van 9 maart 1999, waarop de leden van de fractie van D66 doelen, heeft betrekking op de aanvraag van een vervangend rijbewijs door een aanvrager die reeds in het bezit was van een Nederlands rijbewijs, welk rijbewijs aan hem was afgegeven vóór inwerkingtreding van de Wegenverkeerswet 1994, en derhalve vóórdat het in artikel 111, derde lid, van die wet gestelde criterium van het met instemming van het bevoegd gezag bestendig in Nederland verblijven, op de aanvraag van rijbewijzen van

toepassing was. In de betrokken uitspraak spreekt de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State als haar oordeel uit dat artikel 111, derde lid, van de Wegenverkeerswet 1994 niet ziet op de afgifte van vervangende rijbewijzen, omdat de afgifte van een vervangend rijbewijs niet tot gevolg heeft dat de aanvrager in strijd met het oogmerk van artikel 111, derde lid, van de Wegenverkeerswet 1994 een rechtspositie opbouwt. De betrokken uitspraak heeft derhalve geen betrekking op de eerste afgifte van de rijbewijs. De eis dat de aanvrager met instemming van het bevoegd gezag bestendig in Nederland dient te verblijven om voor afgifte van een rijbewijs in aanmerking te komen, is dan ook onverkort van toepassing op de aanvraag van een eerste rijbewijs.

Hoofdstuk 9 Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport

Artikelen 1 t/m 3 AWBZ, Ziekenfondswet en Wet op de Toegang tot Ziektekostenverzekeringen 1998

De leden van de PvdA-, VVD- en CDA-fractie stellen vragen omtrent het al dan niet verzekerd zijn ingevolge de AWBZ. De leden van de PvdA-fractie zouden graag nog nader uitgelegd zien waarom het advies van het College voor zorgverzekeringen om het aanwijzen van de categorie van voormalige houders van een voorwaardelijke vergunning tot verblijf die niet kunnen worden aangemerkt als AWBZ-verzekerden alsnog als zodanig aan te wijzen, niet op andere wijze is overgenomen, dan slechts te verwijzen naar het nader rapport en de memorie van toelichting. Gaarne krijgen de leden van de VVD-fractie een verduidelijking van de passage in de memorie van toelichting waarin wordt gesteld dat een deel van de desbetreffende categorie personen niet als ingezetenen zal kunnen worden beschouwd en dus niet verzekerd zal zijn ingevolge de volksverzekeringen, waaronder de AWBZ. Wanneer is er geen sprake van niet-ingezetenschap?

Ook de leden van de fractie van het CDA vragen om een verduidelijken in welke gevallen men wel en in welke men niet als ingezetene wordt beschouwd (en daardoor wel of niet is verzekerd). Kan ook een verduidelijking worden gegeven van de opmerking dat indien door een zodanige niet-verzekerde persoon AWBZ-zorg wordt ingeroepen, «onder omstandigheden» bij ontbreken van de benodigde eigen middelen, voor noodzakelijkerwijs te maken kosten een beroep op bijzondere bijstand kan worden gedaan? Aan welke «omstandigheden» moet hier worden gedacht?

Hoofddregel voor de volksverzekeringen waarvan de AWBZ deel uitmaakt, is dat verzekerd is de ingezetene van Nederland en de niet-ingezetene die terzake van in Nederland in dienstbetrekking verrichte werkzaamheden aan de Nederlandse loonbelasting is onderworpen. Ingezetenen zijn degenen die in Nederland wonen. Of men geacht kan worden in Nederland te wonen, wordt door een uitvoeringsorgaan beoordeeld aan de hand van feiten en omstandigheden. Uit jurisprudentie blijkt dat bij feitelijk verblijf buiten de landsgrenzen in bepaalde omstandigheden toch wonen in Nederland kan worden aangenomen. In het algemeen geldt daarbij als criterium dat iemand geacht wordt daar te wonen waar het middelpunt van zijn maatschappelijk bestaan is gelegen. Dit kan bijvoorbeeld blijken uit de economische en sociale binding die betrokkene met Nederland onderhoudt. Evenzo kan het voorkomen dat iemand die feitelijk in Nederland verblijft, toch niet geacht kan worden in Nederland te wonen. Uit jurisprudentie blijkt dat alleen het hebben van een verblijfsvergunning niet zonder meer tot de conclusie leidt dat die persoon in Nederland woont. Indien een zodanige persoon niet in Nederland woont, dan is hij niet verzekerd ingevolge de Nederlandse volksverzekeringen en dus ook niet voor de AWBZ.

In het Besluit uitbreiding en beperking kring verzekerden volksverzekeringen 1999 is de kring verzekerden uitgebreid door een aantal categorieën niet-ingezetenen als verzekerden aan te wijzen en zijn tevens categorieën ingezetenen van de verzekering uitgezonderd. In beginsel gaat het daarbij om verzekerd zijn dan wel uitgezonderd zijn van alle volksverzekeringen.

In dit verband vragen de leden van de PvdA-fractie waarom het advies van het College voor zorgverzekeringen om de categorie van voormalige houders van een voorwaardelijke vergunning tot verblijf als AWBZ-verzekerden aan te wijzen niet is gevolgd.

Uitgangspunt van het onderhavige wetsvoorstel is om personen aan wie een verblijfsvergunning voor bepaalde tijd, hier te lande wordt toegekend, onder de algemene wettelijke regelingen te brengen. De algemene regelingen van de volksverzekeringen, waaronder de vaststelling van de kring van verzekerden, zijn derhalve integraal op genoemde categorie van toepassing. Het treffen van een bijzondere maatregel voor deze personen in de vorm van een aanwijzing als AWBZ-verzekerden, zou genoemd uitgangspunt doorbreken. Daarnaast zou de aanwijzing een inbreuk betekenen op het in de volksverzekeringen gehanteerde beginsel dat men verzekerd is voor alle volksverzekeringen of voor niets. Wij achten een aanwijzing van de betreffende categorie ook niet nodig. Het niet-verzekerd zijn ingevolge de AWBZ impliceert niet dat deze personen verstoken blijven van AWBZ-zorg indien zij die nodig hebben. Het betekent alleen dat de met de ingeroepen zorg gemoeide kosten niet ten laste komen van de AWBZ. Een niet-verzekerde persoon is in beginsel zelf aansprakelijk van de kosten van verleende zorg. Bij ontbreken van de benodigde eigen financiële middelen kan door betrokkene een beroep op de Algemene bijstandswet worden gedaan.

Naar aanleiding van een desbetreffende vraag van de leden van de CDA-fractie merken wij op dat de omstandigheden waaronder een beroep op bijzondere bijstand kan worden gedaan voor deze personen niet anders zijn dan voor andere categorieën van personen. Bijstand wordt verleend om te voorzien in de noodzakelijke kosten van bestaan bij ontbreken van eigen middelen en eigen vermogen van betrokkene.

De leden van de SP-fractie vragen waarom in de nieuwe tekst van artikel 5, vierde lid, van de AWBZ niet de onderdelen g en h van artikel 8 van de Vreemdelingenwet 2000 zijn vermeld.

Wij veronderstellen dat deze leden kennelijk vorenbedoelde bepaling hebben vergeleken met het nieuwe onderdeel b van artikel 3, tiende lid, van de Ziekenfondswet. In beide bepalingen worden dezelfde categorieën personen aangeduid. In de Ziekenfondswet door een verwijzing naar artikel 8, onderdelen g en h, van de Vreemdelingenwet 2000, welke onderdelen worden omschreven in de gehandhaafde tekst van het vierde lid van artikel 5 van de AWBZ.

De leden van de CDA-fractie vragen aan te geven aan welke voorwaarden personen, bedoeld in het toegevoegde achttiende lid van artikel 4 van de Ziekenfondswet, moeten voldoen om als medeverzekerde te worden aangemerkt.

Voor de medeverzekering van deze personen gelden dezelfde voorwaarden dan die welke voor overeenkomende categorieën genoemd in artikel 4 van de Ziekenfondswet gelden. Zo zal de echtgenoot of partner jonger moeten zijn dan 65 jaar en tot het huishouden van de verzekerde dienen te behoren en moet de verzekerde als zijn of haar kostwinner zijn aan te merken. Ook voor de medeverzekering van kinderen is vereist dat de verzekerde als kostwinner is aan te merken. Daarnaast geldt dat kinderen jonger dan 16 jaar tot het huishouden van de verzekerde moeten

behoren of indien zij niet tot het huishouden van de verzekerde behoren, in belangrijke mate op zijn kosten worden onderhouden. Deze voorwaarden zijn vermeld in artikel 4 van de Ziekenfondswet en nader uitgewerkt in de daarop steunende Regeling medeverzekering ziekenfondsverzekering. Het achttiende lid van artikel 4 van de Ziekenfondswet heeft alleen betrekking op titel van rechtmatig verblijf in Nederland van de betrokken medeverzekerde.

De leden van de CDA-fractie vragen in dit verband of het voornemen bestaat om in het kader van de Algemene bijstandswet een voorziening te treffen conform het oude artikel 12 Abw, zodat de Rvb kan komen te vervallen. Is de Rvb immers destijds niet in het leven geroepen om in bijzondere gevallen een inkomensvoorziening en een ziektekostenregeling te kunnen bieden? Als dit niet in de bedoeling ligt, hoe zal dan een samenloop tussen de ziektekostenregeling in de Rvb en Ziekenfondsverzekering kunnen worden voorkomen?

Bedoeld artikel 12 Abw is komen te vervallen in het kader van de Koppelingswet. Uitgangspunt van deze wet is geweest, dat de reguliere sociale zekerheidsregelingen, waaronder de Algemene bijstandswet, in beginsel slechts open dienen te staan voor vreemdelingen die hetzij over een verblijfsvergunning beschikken, hetzij rechtmatig in Nederland arbeid verrichten. Voor zover aan niet-statushouders sociale voorzieningen dienen te worden verschaft, zijn daartoe bijzondere regelingen tot stand gebracht, waaronder de Rvb. De totstandkoming van de nieuwe Vreemdelingenwet geeft geen aanleiding het vorenomschreven uitgangspunt te verlaten. Samenloop tussen aanspraken op grond van Rvb en Ziekenfondswet kan zich slechts voordoen, voor zover de betrokken vreemdeling rechtmatig arbeid verricht. Dit is thans slechts in beperkte mate toegestaan. Alsdan bestaat in geval van ziekte aanspraak op verstrekkingen op grond van de Ziekenfondswet, en zal de vreemdeling geen beroep hoeven te doen op verstrekkingen op grond van het door de COA overeenkomstig de Rvb met een verzekeringsmaatschappij afgesloten ziektekostencontract. Voor zover deze samenloop situatie zich in betekende mate mocht voordoen, zal dit tot uiting kunnen komen in verlaging van de aan de COA voor het contract in rekening gebrachte prijs.

Artikel 4 Welzijnswet 1994

De verwachting is dat het ministerie van Justitie verantwoordelijk zal worden voor de opvang van quotumvluchtelingen. Geldt na de inwerkingtreding van de Vreemdelingenwet 2000 voor quotumvluchtelingen, die tot Nederland worden toegelaten, dat ook zij eerst een vergunning asiel voor bepaalde tijd krijgen? Of krijgen zij meteen een vergunning voor onbepaalde tijd? Gaarne krijgen de leden van de VVD-fractie daarop een reactie van de regering.

Na inwerkingtreding van de Vreemdelingenwet geldt dat ook uitgenodigde vluchtelingen in aanmerking komen voor een verblijfsvergunning voor bepaalde tijd asiel die na drie jaar kan worden omgezet in een verblijfsvergunning voor onbepaalde tijd. Dit is lijn met het uitgangspunt van het wetsvoorstel dat nog slechts één vergunning met één voorzieningenpakket kan worden verleend.

De leden van de CDA-fractie vragen of een uiteenzetting kan worden gegeven van de criteria die in het beleid inzake subsidiëring van welzijnsorganisaties op het terrein van etnische minderheden en aanverwante groepen worden gehanteerd. Zijn er voor wat betreft de toekomstige situatie veranderingen te verwachten inzake de criteria, de in aanmerking komende groepen en de subsidiebedragen?

De formele criteria die inzake de subsidiëring van welzijnsorganisaties op het terrein van etnische minderheden worden gehanteerd zijn neergelegd in de Welzijnswet 1994, het Bekostigingsbesluit welzijnsbeleid en de Subsidieregeling welzijnsbeleid. Daarnaast dienen de door de organisaties voorgenomen activiteiten te passen binnen de programmalijnen van de Welzijnsnota 1999–2002 «Werken aan sociale kwaliteit» (TK 1998–1999, 26 477, nr. 2).

Met uitzondering van het beleid ten aanzien van zelforganisaties van etnische minderheden zijn er geen wijzigingen te verwachten. De Staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport heeft het voornemen de ondersteuning van zelforganisaties van etnische minderheden langs een andere weg te laten verlopen. Een en ander heeft zij uiteengezet in de notitie «Met vereende kracht» (TK 1999–2000, 26 815, nr. 3).

Hoofdstuk 10 Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer

Artikel 2 Huisvestingswet

Ondanks het feit dat de PvdA-fractie dit onderwerp reeds heeft aangesneden tijdens het Algemeen Overleg in de Tweede Kamer over de Koppelingswet vraagt de PvdA-fractie nogmaals aandacht voor de suggestie om in de Huisvestingswet de mogelijkheid op te nemen dat men in afwachting van een beslissing over voortgezet verblijf na een vergunning voor verblijf bij partner/echtgenoot in het bezit wordt gesteld van een huisvestingsvergunning.

Doel van de Huisvestingswet is het bevorderen van een evenwichtige en rechtvaardige verdeling van schaarse, goedkope woonruimte, waarvoor de huisvestingsvergunning een belangrijk instrument vormt. Uitgangspunt daarbij is een doelmatige toewijzing van woonruimte, waarvan sprake is in geval van duurzame bewoning. Dit laatste is het geval bij vreemdelingen die rechtmatig verblijf houden in Nederland als bedoeld in artikel 8, onder a tot en met e en m, van de Vreemdelingenwet 2000 maar niet het geval bij vreemdelingen die rechtmatig verblijf houden als bedoeld onder f tot en met l van dit artikel. In deze laatste gevallen moet toewijzing van schaarse woonruimte als ondoelmatig worden aangemerkt en zou bovendien door het verlenen van een huisvestingsvergunning ten onrechte de verwachting kunnen ontstaan dat deze afgifte meer kans op een verblijfsvergunning zou betekenen.

Vreemdelingen die niet (langer) verblijven bij partner/echtgenoot en die een zelfstandige aanvraag tot verblijf hebben ingediend vallen niet onder artikel 8, a tot en met e en m, en komen mitsdien niet in aanmerking voor een huisvestingsvergunning, indien deze voor de woningtoewijzing wordt vereist.

Deze personen kunnen evenwel in de periode dat men in afwachting is van een beslissing op een aanvraag voor een verblijfsvergunning woonruimte betrekken waarvoor geen huisvestingsvergunning is vereist. Voor een uitzondering als gevraagd op de wettelijke systematiek en hoofdregel bestaat gezien het voorgaande onvoldoende aanleiding.

De leden van de CDA-fractie vragen of het uitsluiten van de mogelijkheid om gedurende de behandeling van zijn aanvraag te verhuizen, voor de aanvrager van een vergunning voor onbepaalde tijd (art. 8 onder g) die mogelijk vluchteling is, een verslechtering betekent ten opzichte van zijn huidige rechtspositie.

De mogelijkheid van verhuizing wordt als zodanig niet uitgesloten maar vanwege het uitgangspunt van de Huisvestingswet van doelmatigheid (en duurzame bewoning) bij de woningtoewijzing van schaarse, goedkope

woonruimte (zie ook het antwoord op de vorige vraag) wordt in zo'n geval geen huisvestingsvergunning verleend. Verhuizing naar woonruimte waarvoor geen huisvestingsvergunning is vereist is uiteraard wel mogelijk. Van een verslechtering van de rechtspositie van deze personen is alleen sprake voor zover zij naar schaarse, goedkope (huisvestingsvergunningplichtige) woonruimte willen verhuizen.

Hoofdstuk 11 Overgangs- en slotbepalingen

In het algemeen willen de leden van de fractie van D66 graag een nadere toelichting van de regering op de uitvoerbaarheid van de Invoeringswet. Zij denken daarbij met name aan de gevolgen van deze wet voor gemeenten en sociale verzekeringsinstellingen. Voorts zijn deze leden benieuwd naar de consequenties voor de Immigratie- en Naturalisatiedienst? Deze dienst loopt al tegen een enorme achterstand aan. Zal deze achterstand vergroot worden?

In de adviezen en uitvoeringstoetsen van de diverse instellingen, die ook aan de Tweede Kamer zijn toegezonden, blijkt dat de invoeringswet uitvoerbaar is, vanzelfsprekend onder een aantal randvoorwaarden. De verantwoordelijke departementen dienen met de betrokken uitvoeringsinstellingen en gemeenten afspraken te maken over de praktische implementatie van de desbetreffende wetswijzigingen. Wij zullen hierop toezien. De invoeringswet heeft geen consequenties voor de Immigratie- en Naturalisatiedienst.

Nu er een groot aantal materiewetten wordt gewijzigd is de vraag wat op de verschillende terreinen de consequenties zijn voor statushouders die onder het huidige regime vallen. In de MvT wordt op een aantal punten, zoals de Wet op de Studiefinanciering hier op ingegaan. De PvdA-fractie vraagt de regering nauwkeurig aan te geven hoe met de huidige statushouders zal worden omgegaan.

In het algemeen deel van deze nota is een vergelijkend overzicht opgenomen van de positie van vvtv-ers en die van houders van een verblijfsvergunning voor bepaalde tijd. Voor deze groep brengt de nieuwe Vreemdelingenwet en onderhavig wetsvoorstel de meeste wijzigingen met zich mee. Zoals ook elders in deze nota is opgenomen betekenen de voorgestelde wijzigingen ten opzichte van de huidige situatie voor A-statushouders en vtv-hum een verandering voor wat betreft arbeid (twv) en volksverzekeringen (ingezetenschap). Deze gevolgen treden niet in werking voor personen die thans in het bezit zijn van een A-status en vtv-hum omdat zij ingevolge het overgangsrecht van het wetsvoorstel nieuwe Vreemdelingenwet in het bezit worden gesteld van een verblijfsvergunning voor onbepaalde tijd.

De PvdA-fractie is een voorstander van het voortvarend voorbereiden van de invoering van de nieuw Vreemdelingenwet en vragen hoe het staat met die voorbereiding.

In de nota naar aanleiding van het verslag behorende bij de nieuwe Vreemdelingenwet is in paragraaf 7.3 reeds uitgebreid ingegaan op de voorbereiding van de implementatie. In aansluiting hierop kan worden gemeld dat ketenbreed de voorbereiding van de implementatie in volle gang is. Binnen de IND en Taakorganisatie Vreemdelingenzorg wordt de implementatie projectmatig voorbereid. Daarnaast vindt er voortdurend ketenbrede afstemming plaats. Ook de voorbereiding van de uitbreiding van het aantal nevenzittingsplaatsen van de Vreemdelingenkamer is, hangende de goedkeuring van het wetsvoorstel, in volle gang. Op 1 januari 2001 zijn 10 zittingsplaatsen operationeel. Daarnaast vindt er bij de

Vreemdelingskamer gedachtevorming plaats om evenals de IND zaken onder de oude vreemdelingenwet organisatorisch te scheiden van zaken onder de nieuwe Vreemdelingenwet. Op deze wijze kunnen zaken onder de nieuwe wet binnen de afgesproken doorlooptijden worden afgedaan.

Nu de overgangstermijn die gemeenten hebben om de huidige voorzieningen in het kader van de Zorgwet voorwaardelijke vergunning tot verblijf met de invoering van de Vreemdelingenwet 2000 om te zetten in reguliere voorzieningen slechts op zes maanden is bepaald acht de PvdA-fractie het van belang dat onmiddellijk na inwerkingtreding van de Vreemdelingenwet een begin wordt gemaakt met voorlichting over huisvestingsmogelijkheden en de oriëntatie op de arbeidsmarkt.

Uiteraard zullen wij tegemoetkomen aan deze wens van de leden van de fractie van de PvdA. Wij streven ernaar reeds vóór inwerkingtreding van de nieuwe vreemdelingenwet te beginnen met het geven van voorlichting over de veranderingen met name als gevolg van het intrekken van de Zorgwet, onder andere op het gebied van huisvesting.

De leden van de CDA-fractie vragen of, zodra de ex-vvtv-er/houder van een vergunning voor bepaalde tijd asiel woonruimte heeft gevonden, er voor hem ook aanspraak op bijstand ontstaat.

Ervan uitgaande dat de vvtv-houder al in een woonruimte in de gemeente verblijft, is er geen relatie tussen het vinden van woonruimte en aanspraak op bijstand tijdens de periode van omzetting van de status. De Zorgwet is een voorliggende voorziening op de Abw. De aanspraak op de Abw ontstaat zodra de voorzieningen van de Zorgwet worden beëindigd. Er is een overgangperiode van maximaal 6 maanden voor de gemeenten om de Zorgwet om te zetten in de Abw en andere voorzieningen. Verder wordt er individueel bepaald op welk moment de individuele vvtv'er overstapt van het ene regime naar het andere. Er zullen afspraken worden gemaakt met gemeenten over de praktische invulling van deze overgang.

De leden van de fracties van CDA, D66 en SGP stellen vragen over de overgangstermijn. De leden van de PvdA vragen naar de consequenties van de overgang van zorgwet naar Abw. De leden van de CDA-fractie vragen waarom is gekozen voor een periode van ten hoogste zes maanden gedurende welke de Wet gemeentelijke zorg voor houders van een voorwaardelijke vergunning tot verblijf nog kan worden toegepast door gemeenten. Hoe verlopen de noodzakelijke voorbereidende werkzaamheden, waarvan wordt gesteld dat een deel daarvan ook reeds voor de inwerkingtreding van de nieuwe wet kan worden verricht? Wat zijn de gevolgen van het niet halen van de termijn van zes maanden? De leden van de PvdA-fractie vragen wat de consequenties van de overgang van de Zorgwet naar de ABW. De leden van de PvdA-fractie delen de zorgen van de VNG en vragen de regering hierop in te gaan. De leden van de fractie van D66 willen van de regering weten of zij ook uitvoeringsproblemen bij de gemeenten zien.

Vanzelfsprekend staat het gemeenten vrij om reeds voor de inwerkingtreding van de nieuwe Vreemdelingenwet voorbereidingen te treffen om de overgang van de Zorgwet naar de ABW te bespoedigen. Naar verwachting gaat het in de meeste gevallen om een betrekkelijk kleine groep vvtv-ers per gemeente waarvoor versneld een overgang van Zorgwet naar Abw moet plaatsvinden. Dit is overigens geen nieuwe activiteit voor gemeenten. Op dit moment dienen bij het omzetten van een vvtv naar een vtv na drie jaren immers dezelfde werkzaamheden te worden uitgevoerd. Tot slot is de overgangstermijn die aanvankelijk op twee maanden was gesteld in het eerste ontwerp verlengd tot uiterlijk zes maanden, waarmee

uitdrukkelijk tegemoet wordt gekomen aan het advies van de VNG. Mede in het licht van het voorgaande wordt ervan uitgegaan dat gemeenten ruim binnen zes maanden in staat zullen zijn de omzetting te realiseren. Er is dan ook geen aanleiding nu reeds te anticiperen op een regeling in het geval dat de zes maanden zouden worden overschreden.

De leden van de fracties van PvdA, CDA en SGP vragen hoe in het overgangsrecht de positie is geregeld van ex-vvtv'ers die nog in procedure zijn omtrent de intrekking van hun vvtv op het moment van inwerkingtreding van de Invoeringswet geregeld. De leden van het CDA vragen of voor dat doel, zolang zich nog mensen in Nederland bevinden die van deze voorziening afhankelijk zijn, de Zorgwet vvtv niet in stand moet blijven.

Bij nader inzien lijkt het ons alsnog wenselijk om een overgangsbepaling op te nemen voor ex-vvtv-ers die op het moment van inwerkingtreding van de invoeringswet nog in procedure zijn over het verblijfsrecht. Zonder aanvullend overgangsrecht dienen ook voor deze groep de zorgwetvoorzieningen na uiterlijk zes maanden te worden beëindigd. Hoewel dit een steeds kleiner wordende groep is, is het gelet op de huidige looptijd van de procedures niet uitgesloten dat deze groep nog enige tijd blijft bestaan. De zorgwetvoorzieningen eindigen in elk geval indien de ex-vvtv-er de procedure niet meer in Nederland mag afwachten, met andere woorden als de uitzetting van de vreemdeling niet langer achterwege blijft. In bijgevoegde nota van wijziging is artikel 5 van hoofdstuk 11 in deze zin aangepast.

Verder vragen de leden van de fractie van het CDA wat de stand van zaken is betreffende het in samenwerking met de VNG proberen te komen tot een uniforme landelijke richtlijn voor het omzetten van de bruikleenovereenkomsten met houders van een voorwaardelijke vergunning tot verblijf in reguliere overeenkomsten.

In punt 25 van het nader rapport hebben wij aangegeven in samenwerking met de VNG te zullen bezien of een dergelijke richtlijn kan worden opgesteld. Het overleg met de VNG en de betrokken departementen hierover zal op korte termijn plaatsvinden.

Op grond van artikel XXIII is in de koppelingswet een overgangsrecht gecreëerd ten aanzien van aanspraken op huursubsidie, bijstand en ziekenfondsverzekering voor vreemdelingen, die op grond van artikel 1b sub 5 Vw (medisch uitzetbeletsel) in Nederland mochten verblijven en al voor de inwerkingtreding van de koppelingswet aanspraak op deze voorzieningen maakten. De leden van de fractie van D66 vragen of in het onderhavige wetsvoorstel niet ook een bepaling van overgangsrecht voor de in artikel XXIII Koppelingswet bedoelde vreemdelingen moet worden opgenomen, omdat zij anders, voor zover nog in Nederland verblijvend, hun aanspraken op de betreffende voorzieningen kwijt zouden raken.

Het is niet nodig om in onderhavig wetsvoorstel een dergelijke overgangsbepaling op te nemen omdat de bedoelde bepaling van kracht blijft. Het is evenwel – gelet op de tijd die ligt tussen datum inwerkingtreding van de koppelingswet en de verwachte datum van inwerkingtreding van onderhavige wet – vrijwel uitgesloten dat er nog vreemdelingen rechten ontleenen aan bedoelde overgangsbepaling.

De leden van GroenLinks vragen aandacht voor de huidige groep vvtv-houders, die na inwerkingtreding van de vreemdelingenwet 2000 van rechtswege een vergunning voor bepaalde tijd krijgen. Is de regering het met de leden van GroenLinks eens dat deze groep niet gedupeerd mag raken door deze overgang? Zo ja, is de regering dan bereid om na drie

jaar vergunninghouderschap van rechtswege een vergunning voor onbepaalde duur te verlenen, zoals nu ook bij het vvtv-beleid gebeurt? Deze gang van zaken is hen steeds in het vooruitzicht gesteld, op grond van het nieuwe beleid zouden ze eerst weer lange tijd in onzekerheid komen te verkeren.

In punt 26 van het nader rapport hebben wij gemotiveerd aangegeven waarom wij een dergelijke overgangsbepaling niet nodig achten. Weliswaar is sprake van een nieuwe toets maar naar onze mening leidt deze niet tot een verslechtering van de positie van vvtv-ers. Zij kunnen immers ook nu tot op de laatste dag van de geldigheidsduur van hun vvtv geconfronteerd worden met een intrekking van deze vergunning omdat de situatie in het land van herkomst verbeterd is. Ook voor de beoordeling of een vreemdeling in aanmerking komt voor een vergunning voor onbepaalde tijd is het moment van aflopen van de vergunning voor bepaalde tijd het ijkmoment (zie ook nota aanleiding van het verslag Vw). Het ijkmoment kan derhalve niet leiden tot onzekerheid, noch het feit dat de vergunning met terugwerkende kracht wordt verleend. Ook vanuit materieel oogpunt is er geen reden om te voorzien in overgangsbepaling omdat de voorzieningen tijdens de aanvraagprocedure gewoon worden voortgezet.

De Minister van Justitie,
A. H. Korthals

De Staatssecretaris van Justitie,
M. J. Cohen

Bijlage bij de nota naar aanleiding van het verslag bij de Invoeringswet Vw 2000, schema rechtmatig verblijf en voorzieningen¹

rechtmatig verblijf	basisinkomen	ziektekosten	huisvesting	huisv. vergunning	huursubsidie	volksverz.	arbeid	Win	toegang onderwijs	WSF/studie kosten
artikel 8 onder a vergunning bep. tijd regulier	Abw ²	Zf en Awbz	zelfstandig	ja	ja	ja	ja, afhankelijk van doel en duur verblijf is twv vereist of arbeid niet toegestaan	ja. m.u.v. tijdelijke doelen	ja	ja, m.u.v. tijdelijke doelen
artikel 8 onder b vergunning onbep. tijd regulier	Abw	Zf en Awbz	zelfstandig	ja	ja	ja	ja geen twv vereist	nee	ja	ja
artikel 8 onder c vergunning bep. tijd asiel	Abw	Zf en Awbz	eerste huisv. via taakstelling daarna zelfstandig	ja	ja	ja	ja, twv vereist	ja	ja	ja
artikel 8 onder d vergunning onbep. tijd asiel	Abw	Zf en Awbz	zelfstandig	ja	ja	ja	ja, geen twv vereist	nee	ja	ja
artikel 8 onder e Gemeenschapsonderdaan	Abw ³	Zf en Awbz	zelfstandig	ja	ja	ja	ja, geen twv vereist	nee	ja	ja
artikel 8 onder f aanvraag vergunning bep. tijd asiel	Rva	Rva	centrale opvang/Rva	nee	nee	nee	nee, tenzij twv (uitz. kortdurende arbeid met twv)	nee	ja	nee
artikel 8 onder f aanvraag vergunning bep. tijd regulier	Nee, tenzij Rvb ⁴	nee, tenzij Rvb	zelfstandig	nee	nee	nee	nee, tenzij twv	nee	ja	nee
artikel 8 onder g aanvraag verlenging bep. tijd of verlening onbep. tijd	Abw	Zf en Awbz	zelfstandig	nee	ja	ja	ja, event twv vereist	ja ⁵	ja	ja
artikel 8 onder h afwachten beroep aanvraag asiel	Rva	Rva	centrale opvang/Rva	nee	nee	nee	ja, met twv kortdurend	nee	ja	nee
artikel 8 onder h afwachten bezwaar/beroep aanvraag regulier	Abw indien procedure na verblijfs-status	Zf en Awbz indien procedure na verblijfs-status	zelfstandig	nee	ja	ja, indien procedure na verblijfs-status	ja, tenzij twv is ingetrokken	nee ⁶	ja	ja, na verblijfsstatus
artikel 8 onder i vrije termijn	nee	nee	zelfstandig	nee	nee	nee	nee, tenzij twv	nee	ja	nee
artikel 8 onder j uitzetting achterwege medische redenen	Rva	RvA	zelfstandig of centrale opvang/Rva	nee	nee	nee	nee	nee	ja	nee
artikel 8 onder j vertrekmoratorium ogv 43 Vw	Rva	Rva	centrale opvang/Rva	nee	nee	nee	nee	nee	ja	nee

rechtmatig verblijf	basisinkomen	ziektelasten	huisvesting	huysvergunning	huursubsidie	volksverz.	arbeid	Win	toegang onderwijs	WSF/studie kosten
artikel 8 onder k Rijkswet	nee	nee	zelfstandig	nee	nee	nee	nee	nee	ja	nee
artikel 8 onder l slachtoffers/getuigen menschenhandel	Rvb	Rvb	zelfstandig	nee	nee	nee	nee	nee	ja	nee
artikel 8 onder m EEG/turkije	Abw	Zf en AWBZ	zelfstandig	ja	ja	ja	ja, event. twv vereist	ja	ja	ja

¹ Betreft eenvoudige schematische weergave waarin bijv niet de voorwaarden zijn opgenomen plus de rechten die ontstaan bij het verrichten van arbeid in NI.

² Bij gebrek aan eigen middelen. Verstrekking van Abw kan leiden tot beëindiging van verblijf.

³ Onderscheid economisch actieven en economisch niet actieven: actieven mogen aanvullend beroep op bijstand doen; niet actieven en werkzoekenden verliezen verblijfsrecht bij beroep op de openbare kas.

⁴ De regeling verstrekkingen bijzondere categorieën vreemdelingen (Fvb) is door de Minister van Justitie in het leven geroepen op verzoek van de Tweede Kamer om voor een aantal categorieën vreemdelingen te voorzien in een basisinkomen nu deze sedert de koppelingswet geen beroep meer konden door op de reguliere voorzieningen zoals Abw. De Rvb voorziet onder voorwaarden in een basisinkomen en ziektekosten voor gezinsherenigers en -vormers, getuige aangevers en slachtoffers vrouwenhandel en ex-asielzoekers die vtv-hum of vtv-medisch aanvragen.

⁵ Tenzij tijdelijk verblijfsdoel en/of het WIN-traject bij een niet-tijdelijk doel nog niet is gestart.

⁶ Tenzij procedure na verblijfsstatus, m.u.v. tijdelijke doelen en/of het WIN-traject bij niet-tijdelijke doel en nog niet is gestart.